

**Regio Twente,
domein Leefomgeving;
*instrument van en voor gemeenten***

Definitief-eindrapport Visitatiecommissie Leefomgeving

8 maart 2013

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Inleiding
2. Organisatie, Taak en Werkwijze van de commissie
  - 2.1 Organisatie
  - 2.2 Taken
  - 2.3 Richtlijnen en aanwijzingen vanuit de bijzondere rekenkamer
  - 2.4 Werkwijze
  - 2.5 Betrekken bestuurlijke overleggen
  - 2.6 Ombuigingsoperaties 2010
  - 2.7 Takenpakket Regio Twente en takenschouw 2010
3. Domein Leefomgeving
  - 3.1 Algemeen profiel
  - 3.2 Kenmerken van en werkwijze binnen het domein Leefomgeving
  - 3.3 Samenwerking
  - 3.4 Organisatie domein Leefomgeving
  - 3.5 Taken;
  - 3.6 Bezuinigingen 2010
4. Bevindingen van de commissie
  - 4.1 Enige algemene beschouwingen over intergemeentelijke samenwerking
  - 4.2 Ten aanzien van het domein Leefomgeving in het algemeen
  - 4.3 Benchmark
5. Beschrijving producten/werkonderdelen
  - 5.0 Algemeen
  - 5.1 Bestuursondersteuning
  - 5.2 Mobiliteit
  - 5.3 Recreatieparken
  - 5.4 Wandel- en fietsnetwerken, diverse paden/routes en strategie
  - 5.5 Ruimte Logistiek en Economie
  - 5.6 Strategie en Innovatie
  - 5.7 Relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt
  - 5.8 Duurzaamheid/Milieu
  - 5.9 Vrijtijdseconomie
6. Conclusies en aanbevelingen

Bijlagen

1. Samenstelling van de visitatiecommissie Leefomgeving
2. Overzicht van de verstrekte documenten
3. Samenvatting consultatie PHO-overleggen domein Leefomgeving
4. Overzicht ziekteverzuim domein Leefomgeving
5. Gespecificeerd overzicht van ontvangen en nog te ontvangen s externe bijdragen (zoals subsidies)
6. Beoordelingsformulieren behorende bij de diverse producten
7. Schematisch overzicht met een samenvatting van de overwegingen, randvoorwaarden, conclusies en bezuinigingen.

Samenvatting advies visitatiecommissie Leefomgeving

I. Doelstelling visitatiecommissie domein Leefomgeving

De visitatiecommissie Leefomgeving heeft als opdracht het domein Leefomgeving door te lichten en te beoordelen op efficiënt en effectief werken en tevens te beoordelen op innovatief werken.

De bevindingen en constatering, die de commissie op basis van deze doorlichting heeft gedaan, vormen de basis voor concrete voorstellen voor bezuinigingen en andere adviezen.

II. Domein Leefomgeving houdt zicht met een uitgebreid aantal taken bezig, zoals

- regionale economische ontwikkeling;
- arbeidsmarktaangelegenheden;
- ontwikkeling vrijetijdseconomie;
- bevordering duurzaamheid;
- milieusamenwerking;
- recreatieve voorzieningen;
- mobiliteit.

De gemeentelijke bijdrage per inwoner aan het domein Leefomgeving bedraagt € 5,45. Alle werkzaamheden worden beschreven in zogenaamde productenramingen (ca. 50). Om een werkbaar geheel te krijgen, zijn de producten gebundeld tot 9 samenhangende producten.

III. Werkwijze van de commissie:

- Gesprekken gevoerd met bestuurders (DB-leden) en managers;
- enquête onder leden van de diverse portefeuillehoudersoverleggen (PHO's);
- inhoudelijke beoordeling op basis van verstrekte informatie en ingevulde beoordelingsformulieren.

IV. Constateringen van de commissie

De commissie is van oordeel dat met een bijdrage van € 5,45 per inwoner de gemeenten veel waar voor hun geld krijgen. De ambtelijke bezetting is vrij beperkt, waardoor efficiënt werken geen keuze maar een noodzaak is. De afgelopen jaren is de gemeentelijke bijdrage aan dit onderdeel al gedaald en heeft het domein Leefomgeving daarnaast kans gezien de nodige externe financieringsmiddelen te genereren. De vaste taken worden vooral met vast personeel uitgevoerd. Mede daardoor is minder goed mogelijk bezuinigingen door te voeren die direct een verlagend effect hebben op de gemeentelijke bijdrage.

V. Concrete bezuinigingsvoorstellen

De commissie komt op grond van haar bevindingen tot de volgende concrete bezuinigingsvoorstellen in volgorde van prioriteit:

1. samenvoeging van diverse bestuurlijke overleggen:
verwachte bezuiniging € 20.000,--;
2. de post reserve vervanging en vernieuwing bij recreatieve voorzieningen kan op jaarbasis worden verlaagd met ten minste € 30.000,--;
3. afstoting en overdracht van het Arboretum aan bijvoorbeeld een natuurorganisatie;
4. (op termijn) beëindiging van de taak duurzaamheid als afzonderlijke op zich zelf staande activiteit; besparing op termijn maximaal € 110.000,--;

5. beëindiging van de activiteiten op het gebied van milieusamenwerking.
Besparing op termijn € maximaal € 52.500,--;
6. op de inhuur van derden (o.a. adviesbureaus) kan in de ogen van de commissie 10% worden bezuinigd (nader te kwantificeren).

VI. Voorstellen voor nader onderzoek

De commissie ziet op diverse terreinen mogelijkheden om bijvoorbeeld via innovatieve vormen van samenwerking op termijn kostenbesparingen voor de gemeenten te realiseren. Onderstaand een overzicht van aanbevelingen op dat vlak.

1. **Bestuursondersteuning:** te onderzoeken of door slimmer te organiseren, bijvoorbeeld door alle overleggen op één dag te plannen, aanvullend besparingen kunnen worden gerealiseerd;
2. **Mobiliteit:** de commissie acht het van belang te onderzoeken of door verdergaande samenwerking op gebied van verkeer en vervoer (maar ook op andere taakvelden toepasbaar) besparingen bij de gemeenten kunnen worden gerealiseerd. Deze verdienmodellen acht de commissie kansrijk. Bij mobiliteit zijn al voorbeelden van dergelijke samenwerking (o.a. bij regionaal verkeersmodel);
3. **Parken:** de keuze om ook het Lageveld te Wierden af te stoten zal moeten worden gemaakt nadat is onderzocht of het park aantrekkelijker gemaakt kan worden (meer bezoekers en uitbaters). Gelet op de voorgenomen beëindiging van de provinciale bijdrage acht de commissie verlaging van de gemeentelijke bijdrage op de parken op dit moment niet reëel. Het gemis van de provinciale subsidie zal eerst moeten worden opgevangen;
4. **Parken:** de commissie adviseert te onderzoeken of het mogelijk is te komen tot verdere intensivering van het heffen van parkeergeld (commissie adviseert te onderzoeken of hier BDU-middelen bij kunnen worden ingezet);
5. **Fietspaden:** een verlaging van de onderhoudsprijs per kilometer is mogelijk verder te realiseren door een aanzienlijke uitbreiding van het areaal. De commissie wil daarom nader onderzoek naar de uitbreidingsmogelijkheden. Zij ziet hiervoor nog mogelijkheden bij o.a. de paden van de waterschappen, gemeenten en bij landinrichtingen.
6. **Milieu / duurzaamheid:** onderzoek naar mogelijkheden koppeling met RUD en borging van het aspect duurzaamheid bij andere beleidsterreinen.
7. **Toerisme en Recreatie:** laat RT een regionaal systeem ontwikkelen voor een eenvoudige (goedkope) inning van toeristenbelasting.

VII. Verdere aandachtspunten

1. Flexibel personeel voor vast personeel

De commissie signaleert dat veel van de activiteiten binnen het domein Leefomgeving worden ingevuld door vast personeel. Om de mogelijkheden voor een flexibele inzet in toekomst te vergroten, adviseert de commissie te onderzoeken of de organisatie flexibeler kan worden ingericht. Bijv. door een kleine vaste kern met daaromheen een flexibele schil van professionele medewerkers. De commissie adviseert de thans aanwezige vacatureruimte flexibel in te vullen zodat beter kan worden ingespeeld op ontwikkelingen en gewijzigde omstandigheden. Flexibel werk wordt ook vaak gefinancierd met incidentele middelen. Omdat het belang van deze middelen in de toekomst alleen maar groter zal worden, acht de commissie het van belang dat het subsidiegenererend vermogen niet wordt verminderd.

2. Grip op overheadkosten

De commissie constateert dat het aandeel overheadkosten vrij groot is in de totale kosten. De commissie adviseert te onderzoeken of hiervoor op termijn een besparing kan worden gerealiseerd, bijvoorbeeld door te kijken naar de huisvestingskosten en verlaging van de indirecte personeelskosten.

3. Tegengaan van versnippering (samenwerking tussen gemeenten bundelen)

De commissie constateert dat de huidige samenwerking tussen gemeenten versnipperd is. Het komt niet zelden voor dat bij nieuwe samenwerkingsinitiatieven ook weer nieuwe organisaties in het leven worden geroepen. Deze versnippering leidt in de ogen van de commissie tot onnodige kosten en extra bestuurlijke drukte voor de gemeenten. De gemeenten zouden daar kritischer naar moeten kijken en hier slimmer mee moeten omgaan.

1. Inleiding

Ter gelegenheid van de vaststelling van de programmabegroting 2013 van Regio Twente is in de regiораad gesproken over mogelijke nieuwe bezuinigen bij Regio Twente. Dit mede gelet op de actuele financiële ontwikkelingen bij de deelnemende gemeenten. Met het oog hierop heeft de regiораad gepleit voor een meer fundamentele heroriëntatie op de taken van Regio Twente en heeft de raad, als uitkomst van die discussie, het dagelijks bestuur opgedragen met een procesvoorstel te komen.

Dit procesvoorstel is op 10 oktober 2012 in de regiораad besproken en besloten is te komen tot een onderzoek naar doelmatigheid en mogelijke bezuinigen en een heroriëntatie op de samenwerking.

Om dit proces in goede banen te leiden, is besloten een drietal visitatiecommissies in te stellen (voor B&B, GGD en voor Leefomgeving) evenals een bijzondere rekenkamercommissie. De bemensing van deze commissies is op 14 november jl. door de regiораad vastgesteld.

De belangrijke vraag of en hoe er kan worden bezuinigd dient vooraf te worden gegaan aan de vraag hoe Regio Twente op dit moment functioneert. In het regiораadsvoorstel van 10 oktober 2012 wordt hierover het volgende gezegd: "In dit traject wordt onderzocht of Regio Twente de huidige taken doelmatig uitvoert. Onder doelmatig wordt verstaan of de betreffende inspanningen en uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel en of de kosten daarvan in verhouding staan tot de opbrengsten. Met andere woorden: is de uitvoering voldoende effectief/efficiënt?". Deze vraag is mede relevant omdat in 2010 € 2,5 mln. op de regiobegroting is bezuinigd. Deze bezuinigingen zijn - regiobreed - nog niet voor 100% geëffectueerd. (zie ook par. 2.6).

In dit rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek dat de visitatiecommissie voor het domein Leefomgeving in de periode december 2012 – februari 2013 heeft uitgevoerd. In het rapport wordt ondermeer aangegeven welke werkzaamheden het domein Leefomgeving uitvoert en hoe deze zijn georganiseerd, hoe de commissie te werk is gegaan en tot welke uitkomsten en aanbevelingen dit heeft geleid.

2. Organisatie, taak en werkwijze van de commissie

2.1 Organisatie

De visitatiecommissie Leefomgeving is samengesteld uit een vijf-tal leden uit de regioaad aangevuld met een voorzitter vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van één van de deelnemende gemeenten. Voorts is vanuit de ingestelde bijzondere rekenkamer een vertegenwoordiger aan de commissie toegevoegd. De commissie werd in haar werkzaamheden bijgestaan door een secretaris met bijbehorende ondersteuning. De commissie heeft negen keer vergaderd. De leden van de commissie staan genoemd in bijlage 1.

2.2 Taken

De visitatiecommissie Leefomgeving heeft als opdracht het domein Leefomgeving door te lichten en te beoordelen. De bevindingen en constatering, die de commissie op basis van deze doorlichting heeft gedaan, vormen de basis voor concrete voorstellen voor bezuinigingen en andere adviezen.

2.3. Richtlijnen en aanwijzingen van de bijzondere rekenkamer

Bij de organisatie en aanpak van haar werkzaamheden heeft de commissie zich mede gericht op de notitie met aanwijzingen en richtlijnen vanuit de bijzondere rekenkamer die de commissie op 8 januari 2013 heeft ontvangen. In de notitie adviseert de rekenkamer de volgende aandachtspunten te onderzoeken:

- a. legitimiteit
- b. effectiviteit
- c. efficiency

De bijzondere rekenkamer heeft innovatie als 4de aandachtspunt hieraan toegevoegd. De commissie heeft hiermee in de opzet en organisatie van haar werkzaamheden rekening gehouden. De beoordelingsformulieren bij de diverse inhoudelijke onderdelen zijn hierop ingericht. De ingevulde beoordelingsformulieren zijn als bijlage bij dit rapport gevoegd (zie bijlage 5).

2.4 Werkwijze

Op basis van een Plan van Aanpak, dat op 3 december 2012 door de commissie is besproken en vastgesteld, heeft de commissie haar werkzaamheden opgepakt. Om te komen tot een adequate en voortvarende start heeft het secretariaat van de commissie ervoor gezorgd dat de commissieleden konden beschikken over alle benodigde informatie. De stukken zijn in de vorm van een documenten/werkmap zowel hard-copy als via de mail en het extranet verstrekt. Voor een lijst van ter beschikking gestelde documenten wordt verwezen naar bijlage 2.

De bijeenkomsten twee tot en met vier heeft de commissie besteed aan het voeren van gesprekken met de bij het domein betrokken DB-leden en de betrokken managers. Dit heeft veel interessante en nuttige informatie opgeleverd die een eerste beoordeling mogelijk maakten. Vervolgens zijn op en aantal onderdelen aanvullende vragen gesteld, waarop door betrokken ambtenaren altijd snel en adequaat is geantwoord. Op basis van alle ontvangen informatie heeft de commissie een uitspraak gedaan haar oordeel ten

aanzien van de efficiency en effectiviteit van de diverse producten/activiteiten. Ook heeft zij mogelijke besparingen en punten van nader onderzoek benoemd.

2.5 Betrekken bestuurlijke overleggen

Overeenkomstig het desbetreffende regiораadsbesluit heeft de commissie getracht ook de bestuurlijke overleggen, de zogenaamde portefeuillehoudersoverleggen (PHO's), te betrekken bij haar werkzaamheden. Omdat bij het domein Leefomgeving sprake is van een groot aantal betrokken PHO's (9) heeft de commissie er om praktische en tijdsredenen voor gekozen de leden van deze overleggen middels een brief met een enquêteformulier aan de colleges van B&W schriftelijk te raadplegen. Om de kans op tijdige respons te maximaliseren zijn brief en formulier ook rechtstreeks aan de desbetreffende portefeuillehouders gestuurd. Dit heeft in februari 2013 plaatsgevonden. De samenvatting van deze consultatieronde treft u aan in bijlage 4.

2.6 Ombuigingsoperaties 2010

Zoals reeds in de inleiding vermeld, constateert de commissie dat op grond van het regiораadsbesluit van 30 juni 2010 er een ombuigingstaakstelling aan Regio Twente is opgelegd van € 2,5 mln. In het aan de commissie verstrekte regiораadsvoorstel d.d. 17 november 2010 wordt de voortgang van deze forse operatie aan de regiораad gemeld. Hieruit blijkt dat het domein Leefomgeving ruim voldoet aan de toen opgelegde ombuigingstaakstelling (de taakstelling lag op € 293.000,-- en er is € 355.000,-- bezuinigd (= 121 %). Regiobreed is de taakstelling nog niet volledig geëffectueerd. De commissie stelt vast dat als gevolg van de recente bezuinigingen er geen 'laaghangend fruit' meer aanwezig is, in het kader van dit onderzoek is daarom geconstateerd dat, indien er verder bezuinigd moet worden, er inhoudelijk naar taken en activiteiten zal moeten worden gekeken. De commissie heeft dit dan ook gedaan.

2.7 Takenpakket Regio Twente en takenschouw 2010

In 2010 is door de Commissie Kerckhaert advies uitgebracht met betrekking tot het herdefiniëren van het takenpakket van Regio Twente. Dit advies had tevens ten doel een verbinding te leggen met het aankomende ombuigingsproces in 2010, de stroomlijning en vereenvoudiging van bestuurlijke overleggen en de herijking van de besluitvormingsregels voor het domein Leefomgeving. Het advies, dat op 17 februari 2010 in de regiораad is behandeld, vormde tevens de basis voor de ambitie- en takenschouw, die daarna voor het domein Leefomgeving is uitgevoerd en waarover in februari 2011 besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Op grond hiervan is een drietal ambities vastgelegd voor Regio Twente en Leefomgeving

1. Economische ontwikkeling van Twente;
2. Bereikbaar Twente;
3. Duurzaam Twente.

Deze ambities zijn vervolgens opgepakt en hebben een vertaling gekregen in de vorm van een vastgestelde Twentse Duurzaamheidsagenda (regiораad oktober 2011), de aanzet voor een nieuw Regionaal Mobiliteitsplan (vaststelling door regiораad gepland in juli 2013). Voor het regionaal economische beleid is in 2010 in het bestuurlijk overleg EZ besloten om het Regionaal Economische Ontwikkelingsplan (REOP) niet te gaan actualiseren. De inhoudelijke uitgangspunten van dit plan (m.n. innovatie en toerisme) staan echter nog steeds overeind (recent is logistiek als speerpunt toegevoegd).

3. Domein Leefomgeving

3.1 Algemeen profiel

Het domein Leefomgeving, dat in 2007 is ontstaan, is een veelkleurig domein. Het heeft tot taak de uitvoering van een breed palet aan werkzaamheden en projecten op een groot aantal terreinen. De belangrijkste taken en werkzaamheden (beleidsvelden) betreffen:

- regionale economische ontwikkeling;
- arbeidsmarktaangelegenheden;
- ontwikkeling vrijetijdseconomie;
- bevordering duurzaamheid;
- milieusamenwerking;
- recreatieve voorzieningen;
- mobiliteit.

Binnen het domein Leefomgeving krijgt de samenwerking tussen de gemeenten in Twente concreet inhoud. Dit betreft ondermeer het:

- organiseren van de samenwerking (het organiseren van bestuurlijke en ambtelijke overleggen en bevorderen dat gemeenten elkaar bestuurlijk en ambtelijk kunnen ontmoeten), bijv. bijeenkomst rondom concrete thema's
- faciliteren van de gemeenten (o.a. door kennisdeling en afstemming van beleid);
- behartigen van (boven)gemeentelijke en regionale belangen (via Gebiedsagenda Oost Nederland en BO MIRT);
- in samenwerking met gemeenten ontwikkelen, aanjagen en begeleiden van thema's en projecten (bijv. op gebied van toerisme, economie, werkgelegenheid, logistiek, milieu, mobiliteit en monitoring);
- het genereren van extra financiële middelen voor regionale en gemeentelijke projecten door het aanvragen van m.n. provinciale en rijks- en Europese subsidies;
- ontwikkelen en stimuleren van nieuwe initiatieven, noodzakelijk voor de verdere economische ontwikkeling van Twente (bijv. Human Capital Agenda, Agenda van Twente).

Deze activiteiten vormen de kerntaak van het domein.

3.2 Kenmerken van en werkwijze binnen het domein

Belangrijkste taken en werkzaamheden (samengevat):

Afdeling Recreatieve voorzieningen:

- beheer en exploitatie van 4 parken (Rutbeek, Hulsbeek, Lageveld en Arboretum)
- Fietspaden, wandelpaden, ruiterspaden, mountainbikeroutes (2013);

Team economie:

- relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt;
- ruimte, logistiek, economie;
- innovatie en strategie;
- vrijetijdseconomie
- duurzaamheid/milieu

Programma Mobiliteit:

- openbaar vervoer
- infrastructuur;
- verkeersveiligheid;
- goederenvervoer;
- fiets;

- mobiliteitsmanagement;
- duurzame mobiliteit.

Voor nadere beschrijving van de inhoudelijke taken zie hoofdstuk 5.

Het team secretariaat ondersteunt secretariaeel en levert ook ondersteuning bij projecten. Vanuit het oogpunt van efficiency is ervoor gekozen het overgrote deel van de projecten, die binnen het domein Leefomgeving worden uitgevoerd, in eigen beheer te ondersteunen. Dit bespaart kosten en biedt de mogelijkheid beter te sturen op voortgang en kwaliteit van het project omdat secretariaatsmedewerkers door ervaring ook vertrouwd zijn met de inhoud van de projecten.

In totaal zijn ca. 60 mensen (50 fte.) binnen het domein werkzaam. Ca. 65% is in vaste dienst (ca. 39 fte.) en 35% is in tijdelijke dienst, detachering e.d. (ca. 11 fte.)

Binnen het domein wordt jaarlijks een werkplan opgesteld waarin staat aangegeven welke activiteiten in het desbetreffende jaar zullen worden uitgevoerd. Ook wordt elk jaar een urenmatrix opgesteld waaruit blijkt hoe de beschikbare capaciteit wordt ingezet. De producten, die door het domein worden geleverd, worden in zogenaamde productenramingen nader beschreven.

De werkplannen 2012 en 2013, de urenmatrix 2013 en de productenramingen 2013 zijn aan de commissie ter beschikking gesteld. In tabel 1 is te zien hoe de formatie van het domein Leefomgeving er uitziet. Het aantal direct productieve uren op jaarbasis bedraagt 1200 (voor full time fte.). Door ondermeer een relatief laag ziekteverzuim (< 2 %) is het aantal productieve uren in de regel hoger dan 1200 (gemiddeld ruim 10%). Wat in feite een hogere productiviteit oplevert. Er wordt binnen het domein tijd geschreven.

3.3 Samenwerking

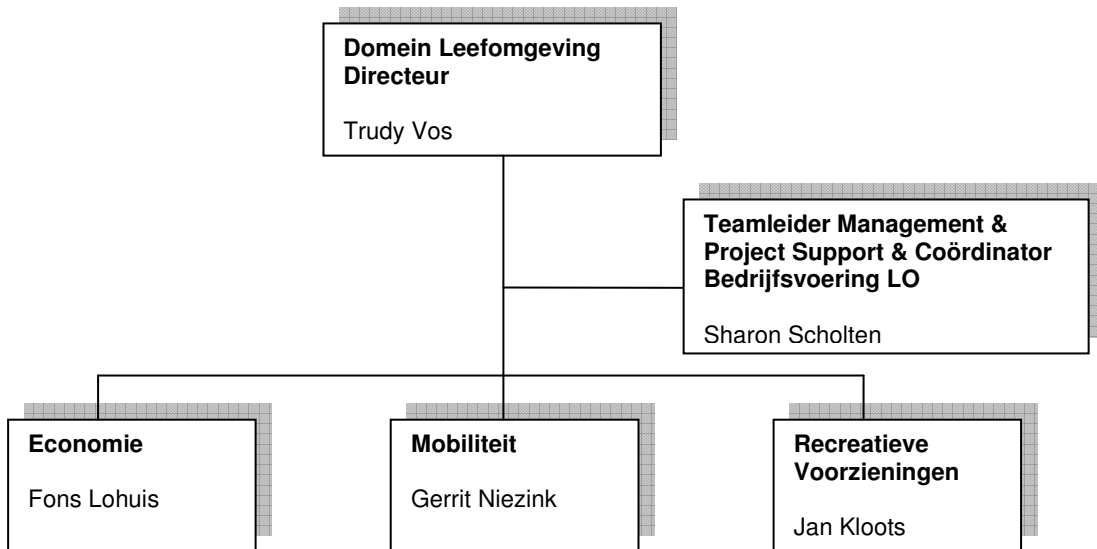
Intergemeentelijke samenwerking gaat niet van zelf. Om ervoor te zorgen dat die samenwerking met en tussen de gemeenten goed functioneert, is relatief veel overleg tussen en met de gemeenten nodig. Door elkaar regelmatig te ontmoeten en te spreken, ontstaat de basis voor goede samenwerking. Het is de verantwoordelijkheid van het domein Leefomgeving om die samenwerking inhoud te geven en op een goede manier te faciliteren. Dat maakt het soms ook lastig aan te geven wat nu precies de concrete resultaten zijn van het werk binnen dit domein. Dat geldt vooral voor die onderdelen waarin het faciliteren van de samenwerking de hoofdtaak is (zoals bijv. bij milieu-samenwerking). Door de continuïteit van deze "dienstverlening" weten de gemeentelijke ambtenaren Regio Twente goed te vinden en doen zij verzoeken om bepaalde thema's actief te agenderen of bijv. een subsidietraject te coördineren

Dit houdt in dat de werkzaamheden van het domein Leefomgeving, met uitzondering van de recreatieve voorzieningen, zich met name toespitsen op projectmatig werken, procesbegeleiding, regie, initiëren en faciliteren. Dit in nauwe samenwerking met de gemeenten.

Om de samenwerking in goede banen te leiden is een goed georganiseerd bestuurlijk en ambtelijk overleg noodzakelijk. Binnen het domein Leefomgeving zijn 9 bestuurlijke overleggen actief (met in de regel een daarbij behorend ambtelijke overleg). Verderop in dit rapport zal de commissie nader hierop ingaan. Daarnaast vindt er vooral projectge-relateerd overleg plaats.

3.4. Organisatie

Domein Leefomgeving is per 1 januari 2013 opgebouwd uit een team Economie, een team Mobiliteit, een afdeling Recreative Voorzieningen en een secretariaat/projectbureau. Zie onderstaand organigram:

Tabel 1: Basisgegevens formatie en bezetting (per 1-1-2013) en gemeentelijke bijdrage

onderdeel	Fte.	bezetting		Gem. bijdrage per inwoner	opmerking
		Vast	Tijdelijk		
Bestuurs- ondersteu- ning (voor alle onderdelen)	1)			0,68	1) Capaciteit ondergracht bij de inhoudelijke programma's
Team recreatieve voorzieningen	14,75	12,75	2,00	€ 2,24	
Programma economie (incl. AvT en deelprogram ma duur- zaamheid)	15,27	10,77	4,50	€ 2,18	Is samenvoeging per 1 jan. '13 van programma's ruimte vrije tijd en mensen werken
Programma Mobiliteit	13,39	11,22	2,77	€ 0,35	
Team secretariaat	6,60	4,70	1,9	2)	2) Kosten zijn versleuteld over de inhoudelijk programma's
Totaal	50,...	39,44	11,17	€ 5,45	

Tabel 2: Kosten domein Leefomgeving (t.l.v. de gemeentelijke bijdrage)
De totale kosten van het domein Leefomgeving, gerelateerd aan de gemeentelijke bijdrage, bedragen € 3,4 mln. (afgerond). Dat is € 5,46 per inwoner.

Uitgesplitst per product (zie voor de nadere inhoudelijke beschrijving hoofdstuk 5) ziet dit er als volgt uit:

Kostenplaats	Team recreatieve voorzieningen	Team economie	Programma Mobiliteit	Per inwoner
1. Bestuurs-ondersteuning	72.767	349.334	3.929	0,68
2. Mobiliteit			221.756	0,35
3. Recreatie-parken	806.592			1,28
4. Fiets-, wandel-, en ruiterspaden, reserveringen en strategie	600.099			0,96
5. ruimte, logistiek, economie		92.294		0,15
6. innovatie en strategie		435.101		0,69
7. relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt		262.805		0,41
8. Duurzaamheid/milieu		247.532		0,39
9. Vrijtijds-economie		310.369		0,50
Bijdrage Agenda van Twente		20.438		0.03
Totaal	1.479.456	1.697.435	225.685	5,44

Omzet op jaarbasis ca € 67 mln. (incl. € 51 mln. vanuit BDU/mobiliteit)

Tabel 3

Overzicht van gegeneerde externe bijdragen (zoals bijv. rijkssubsidies). Voor een uitgebreide beschrijving van de bedragen wordt verwezen naar bijlage 4.				
Mobiliteit	Via de BDU (diverse regelingen)	€ 15.604.000	periode 2007-2020	De ontvangst van sommige subsidies zit na 2013
	RMF Regionaal Mobiliteitsfonds	€ 34.390.000	periode 2003-2010	
	Impuls binnenhavens	€ 12.200.000	periode 2010-2015	Regio is aanvrager; gemeenten ontvangen de middelen
	Actieprogramma Groei op het Spoor	€ 2.800.000	periode 2010-2013	P&R-ontwikkeling i.s.m. Prorail
	Rijksprogramma Beter benutten	€ 5.000.000	periode 2011-2014	
	Actieprogramma regionaal OV	€ 11.200.000	periode 2011-2020	
Mensen en Werken	Diverse regelingen	€ 11.491.064	periode 2006-2013	Betreft met name subsidies rond arbeidsmarkt en werkloosheid
Ruimte en Vrije tijd	Diverse regelingen	€ 732.000	periode 2005-2011	o.a. DC Noise
	Besluit Locatie- en Woninggebonden subsidies	€ 47.961.100	2005-2010	VROM-subsidies i.k.v. woningbouwafspraken
	t.b.v. toerisme (diversen)	€ 917.500	periode 2006-2012	Provinciale en EU-bijdragen
Recreatieve voorzieningen	Diverse regelingen	€ 6.920.492	periode 2005-2013	Dit is incl. de provinciale subsidie
totaal domein Leefomgeving		€ 149.216.150	Periode 2003-2013	

4. Bevindingen van de commissie

4.1 Enige algemene beschouwingen over intergemeentelijke samenwerking

De samenwerking tussen de 14 gemeenten in Twente is anno 2013 nog steeds heel belangrijk en heeft voor de gemeenten toegevoegd waarde. Zonder samen te werken kunnen ambities, die gemeenten met elkaar hebben geformuleerd, niet worden gerealiseerd. Het gaat hierbij met name om ambities die betrekking hebben op de economische positie, ontwikkeling en toekomst van de regio Twente.

De samenwerking, zoals die door Regio Twente wordt georganiseerd en verzorgd, is ook in de toekomst van onmisbare betekenis. Uiteraard kunnen plannen van het kabinet om gemeenten op te schalen naar 100.000+ hierop van invloed zijn.

De commissie is van oordeel dat de intergemeentelijke samenwerking van nu echter niet te vergelijken is met die van het begin van deze eeuw. De context, waarin een en ander zich afspeelt, is totaal anders. Ontwikkelingen zijn vaak complexer en volgen zich snel achter elkaar op. Dit houdt in dat intergemeentelijke samenwerking nog steeds heel belangrijk is maar dat de setting, waarin de samenwerking zich afspeelt, een andere zal moeten zijn.

Dat betekent in de praktijk dat nog meer dan nu op projectbasis zal moeten worden gewerkt en dat de ambtelijke organisatie die daar voor nodig is, flexibeler moet zijn. Zowel flexibel op inhoud als op inzet. Er zal bij Regio Twente sprake moeten zijn van een kleine vaste kern met daaromheen een schil van flexibele medewerkers. De huidige regio-organisatie zal zich in die richting moeten ontwikkelen. De commissie verwacht echter dat ook voor de gemeenten meer "winst" te halen valt uit intensivering van de samenwerking. Waar de samenwerking nu vooral op het terrein van bedrijfsvoering (SSNT) wordt geïntensiveerd, ziet de commissie ook mogelijkheden voor kostenbesparingen voor gemeenten op andere beleidsterreinen. Regio Twente is met name voor gemeenten een instrument als het gaat om behartiging van bovenlokale zaken, voordeel halen uit samenwerking, kennis- en informatie-uitwisseling, het gezamenlijk uitvoeren van korte en langlopende projecten, zoals bijvoorbeeld de decentralisatie van de Jeugdzorg of arbeidsmarktprojecten.

Daar waar operationele zaken winst opleveren is intensiveren van samenwerking natuurlijk ook mogelijk.

De commissie doet in dit rapport aanbevelingen in die richting.

4.2 Ten aanzien van het domein Leefomgeving in het algemeen

De commissie constateert dat de gemeentelijke bijdrage voor het domein Leefomgeving, zeker in verhouding tot die aan de gehele Regio Twente, bescheiden is. De gemeentelijke bijdrage voor het gehele domein, inclusief de recreatieve voorzieningen, bedraagt ca. 19 % van de totale gemeentelijke bijdrage. In termen van de bijdrage per inwoner gaat het om € 5,46 (zie voor meer details tabel 1 en 2).

Complicerende factor is dat die bijdrage dan ook nog is verdeeld over een groot aantal producten. Voorts stelt de commissie vast dat de personele bezetting voor de diverse onderdelen beperkt van omvang is

De te leveren producten worden jaarlijks in overleg met de deelnemende gemeenten bepaald. Gelet op de ter beschikking gesteld informatie (zoals jaarplannen, uren- en productenramingen) constateert de commissie dat binnen het domein Leefomgeving professioneel en transparant wordt gewerkt.

Desondanks heeft de commissie getracht te komen tot een weloverwogen beoordeling van de diverse producten. Verderop in het rapport wordt hierop nader ingegaan.

4.3. Benchmark

Hoewel de commissie zich realiseert dat geen enkel intergemeentelijk samenwerkingsverband hetzelfde is en dat (kosten)structuren overal van elkaar zullen verschillen, is getracht na te gaan of er bruikbare gegevens zijn waarmee bepaalde activiteiten, die binnen het domein Leefomgeving worden uitgevoerd, kunnen worden vergeleken.

- voor de parken geldt duidelijk dat de kostendeckingsgraad van parken elders in Nederland nergens hoger is dan 40% (wordt landelijk als een zeer gunstig en uitzonderlijk percentage beschouwd). Vergelijkingen met buitenlandse parken zijn niet te maken;
- de bijdrage van de deelnemende gemeenten aan de Stadsregio Arnhem/Nijmegen (deze voert naast WGR-plustaken ook de Regionale Structuurvisie uit) bedraagt € 3,15 per inwoner. Voor Regio Twente is deze € 0,35. Daarbij zij wel opgemerkt dat SRA op het beleidsterrein 'ruimte' ook taken vervult;
- Twente wordt gezien als een uitzonderlijk sterk merk. Regio's uit andere delen van het land komen hier op bezoek om te zien hoe de samenwerking in Twente wordt ingevuld. Regio Twente wordt vaak als voorbeeld genoemd waar het gaat om samenwerking tussen gemeenten;
- Regio Twente kwam in 2012 met enkele andere regio's als beste uit de "bus" in een onderzoek naar openbaar vervoer in 25 stedelijke regio's in Europa.

5. Beschrijving producten/werkonderdelen (per onderdeel)

5.0 Algemeen

Het Domein Leefomgeving kent binnen de productenraming ruim 50 producten. Om te komen tot een werkbaar situatie heeft de commissie ervoor gekozen om producten, die met elkaar samenhangen, te bundelen. Zo zijn bijvoorbeeld de afzonderlijke producten voor de vier recreatieparken tot één product “recreatieparken” samengevoegd. Dit is ook toegepast voor de overige producten binnen recreatieve voorzieningen (de diverse netwerken en paden). Vanwege de geringe gemeentelijke bijdrage aan het programma mobiliteit en de inhoudelijke samenhang zijn de 33 producten binnen dit programma samengevoegd tot één product mobiliteit. Deze werkwijze heeft geresulteerd in de volgende negen, gecombineerde, producten/werkonderdelen.

1. Bestuursondersteuning
2. Mobiliteit
3. Recreatieparken
4. Wandel- en fietsnetwerken, diverse paden/routes en strategie
5. Ruimte Logistiek en Economie
6. Strategie en Innovatie
7. Relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt
8. Duurzaamheid/Milieu
9. Vrijtijdseconomie

De producten/werkonderdelen worden hierna kort omschreven. Vervolgens wordt aangegeven wat de commissie bij het desbetreffende product heeft geconstateerd en in het derde deel wordt aangegeven of de commissie mogelijkheden ziet tot bezuinigingen.

5.1. Bestuursondersteuning

5.1.1 korte omschrijving

Zorgdragen voor een adequate ondersteuning van de bestuurders, die bij de taakvelden van domein Leefomgeving zijn betrokken (m.n. portefeuillehouders gemeenten, dagelijks bestuur en regioraad). Het organiseren van overleg, resulterend in besluitvorming, met en tussen de gemeenten is een zeer belangrijk onderdeel van het werk van Regio Twente.

5.1.2 constatering

De commissie constateert dat relatief veel uren gaan zitten in het organiseren, begeleiden en verslaan van ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Binnen het domein Leefomgeving functioneren negen bestuurlijke overleggen met daarbij een ambtelijke tegenhanger.

Het organiseren van overleg met en tussen de gemeenten is een zeer belangrijk onderdeel van het werk van Regio Twente. Dit overleg leidt namelijk tot afgestemd beleid, kennisdeling en functioneert als vliegwiel voor nieuwe initiatieven. Als zodanig wordt het schrappen van deze activiteit door de commissie niet wenselijk geacht. Door de verschillende overleggen efficiënter te organiseren kan echter voor alle partijen tijdswinst worden behaald en de bestuurlijke drukte worden verminderd. De commissie doet hiervoor concrete voorstellen.

5.1.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

De commissie acht een besparing mogelijk door het bestuurlijk overleg anders te organiseren. Door:

1. Het aantal overleggen te verminderen door een aantal te combineren. De commissie adviseert om de volgende overleggen te combineren:
  - a. PHO's Economische Zaken, Recreatie en Toerisme en Sociale Zaken (frequentie ca. 4 x per jaar);
  - b. de PHO's Onderwijs, Sport en Cultuur (frequentie ca. 2 keer per jaar)
  - c. PHO's mobiliteit en Afval/Milieu/Duurzaamheid en het POWI als zodanig te handhaven
2. te onderzoeken of door slimmer te organiseren, bijv. door alle overleggen op één dag te organiseren aanvullend besparingen kunnen worden gerealiseerd.

5.2. Mobiliteit

5.2.1 korte omschrijving

Als vervoersautoriteit draagt Regio Twente zorg voor een goed functionerend en hoogwaardig openbaar vervoer (bus, trein en regiotaxi). Tevens wordt bijgedragen aan een goede bereikbaarheid van en naar Twente. Voorts wordt via de BDU financieel bijgedragen aan gemeentelijke projecten die een positieve invloed hebben op de regionale doelstellingen. Aan de terugdringing van de verkeersonveiligheid en het bijdragen aan de bevordering van vervoer van goederen over water wordt eveneens vanuit Regio Twente aandacht besteed. Net als het in samenwerking met het bedrijfsleven gericht terugdringen van het autoverkeer door in te zetten op mobiliteitsmanagement (Twente Mobiel). Tot slot is versterking van de regionale infrastructuur een belangrijk thema voor de regio. Om de regionale doelen te bereiken wordt door Regio Twente nauw samengewerkt met de gemeenten, provincies Overijssel en Gelderland en Rijkswaterstaat.

De vaste inkomsten bestaan uit de zogenaamde Brede Doeluitkering (BDU) die Regio Twente jaarlijks rechtstreeks ontvangt van het Rijk. Daarnaast zijn er ook incidentele inkomsten, dit betreffen vooral projectsubsidies. Inkomsten, zoals die bijv. worden gegenereerd bij reclame op de OV-bussen zijn qua omvang zeer beperkt en worden, wanneer die zich voordoen, verdisconteerd in de concessieprijs.

Regio Twente richt zich continu op het genereren van extra financiële middelen, o.a. via landelijk projectsubsidies, en bijdragen aan een duurzame mobiliteit.

5.2.2 constatering

De commissie constateert dat het bij het taakveld verkeer en vervoer:

- vooral gaat om wettelijke taken of taken die daaruit voortvloeien;
- het overleg efficiënt is georganiseerd;
- de gemeentelijke bijdrage beperkt is tot het wettelijk minimum;
- het subsidiegenererend vermogen substantieel is en behouden moet worden;

De gemeentelijke bijdrage aan het taakveld mobiliteit ad € 0,35 (betreft een bijdrage in de overhead en ander interne kosten) is teruggebracht tot het wettelijke minimum. De kosten van algemeen bestuurlijke aard mogen op grond van de wet BDU niet ten laste van de BDU zelf worden gebracht.

5.2.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

Het regionaal belang van het taakveld mobiliteit is, mede gezien de financiële impact zeer groot. De dreigende verdwijning van de BDU-middelen is zowel inhoudelijk als financieel een slechte ontwikkeling voor de regio Twente. De commissie acht bezuinigingen op het taakveld mobiliteit niet mogelijk maar ook niet gewenst. Ingeval de verkeer- en vervoertaak en de BDU komen te vervallen voor Regio Twente ontstaan er desintegratie- en frictiekosten. Het is afhankelijk van de getroffen regeling (met bijv. de provincie) of de € 0,35, die thans nog vanuit de gemeenten wordt bijgedragen, vrijvalt dan wel nodig is voor afdekking van “achterblijvende” kosten. De commissie acht het wel van belang te onderzoeken of door verdergaande samenwerking op gebied van verkeer en vervoer besparingen bij de gemeenten kunnen worden gerealiseerd. Deze zogenaamde verdienmodellen acht de commissie kansrijk. De commissie noemt als voorbeeld bij mobiliteit de samenwerking bij het gezamenlijk opzetten en gebruiken van een regionaal verkeersmodel waar een aantal jaren geleden mee is gestart en de recent opgezette samenwerking rondom kleinschalig (besloten) vervoer.

5.3. Recreatieparken (Recreatieve voorzieningen)

5.3.1 korte omschrijving

Instandhouding en doorontwikkeling van de recreatieparken is in eerst instantie van belang voor de inwoners in Twente. Daarnaast hebben de parken ook toeristische waarde. Om deze functies optimaal in te vullen zijn laagdrempeligheid en openbare toegankelijkheid voorwaarden. Regio Twente voert actief beleid op het verbreden van het gebruik van het park over het gehele jaar.

Voor het Arboretum geldt daarbij nog als belangrijke functie het bevorderen van recreatieve en educatieve mogelijkheden op natuur- en landschappelijk gebied voor burgers en instellingen in Twente. Daarnaast is het doel om de wetenschappelijke functie van het park en de waardevolle collectie bomen en heesters in stand te houden c.q. uit te breiden.

5.3.2 constatering

De kosten voor beheer en onderhoud van de recreatieparken worden gedekt door een drietal componenten, t.w.:

1. Inkomsten uit eigen exploitaties (o.a. erfpacht, parkeergeld, evenementen);
2. Provinciale bijdrage (deze bedraagt jaarlijks voor de parken € 307.600,- per jaar).
NB: Deze jaarlijkse bijdrage van de provincie Overijssel komt te vervallen;
3. Bijdragen van de gemeenten.

De commissie constateert dat er al zeer efficiënt wordt gewerkt en dat bezuinigingen op het onderhoud nog maar beperkt zijn te realiseren (de grootste slagen zijn al gemaakt). Het is naar het oordeel van de commissie daarom verstandig om de focus te richten op het structureel vergroten van de inkomsten.

Het heffen van entree is praktisch niet uitvoerbaar vanwege de omvang van de parken en verhoudt zich slecht tot de doelstelling van laagdrempeligheid. Professionaliseren en daarmee ook uitbreiden van parkeerinkomsten is wel een optie.

5.3.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

Het exploiteren van recreatieparken acht de commissie niet een primaire overheidstaak. De situatie zoals deze in Twente is, ziet zij als een historisch gegroeid gegeven.

Afstoten van alle parken wordt op dit moment echter niet reëel geacht.

De provincie Overijssel heeft haar jaarlijkse bijdrage per 31-12-2012 beëindigd en hiervoor eenmalig een afkoopsom beschikbaar gesteld van vier keer de jaarlijkse

bijdrage, d.w.z. over de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016. Inmiddels heeft het dagelijks bestuur hiermee ingestemd.

Door het huidige beleid van kostenverlaging en inkomstenverhoging fors door te zetten, kan bij de parken het wegvallen van de provinciale bijdrage voor een zeer groot deel en wellicht volledig worden opgevangen. Wanneer dit wordt gerealiseerd zal de kostendeckingsgraad van de parken weliswaar flink stijgen; dit heeft echter geen invloed op de gemeentelijke bijdrage.

Hoewel de commissie vindt dat de gemeentelijke bijdrage lager moet worden, acht de commissie dit, gezien het voorgaande, niet realistisch.

Pas op het moment, dat de ombuigingen of de opbrengsten de huidige provinciale bijdrage overstijgen, leidt dit tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage. De commissie is van mening dat het Arboretum een uitzondering is.

Ingezoomd op het Arboretum bedragen de cijfers:

Provinciale bijdrage € 64.000,--

Gemeentelijke bijdrage € 43.000,--

Bijdrage uit eigen exploitatie € 3.000,--.

Totale kosten € 110.000,--

Op grond van de volgende overwegingen adviseert de commissie om het Arboretum over te dragen aan een andere organisatie (bijv. een natuurorganisatie):

- het Arboretum het minst kostenefficiënt is;
- de commerciële potentie voor dit park het laagste van de vier parken is.

De commissie acht het denkbaar dat ook het Lageveld wordt afgestoten. Maar deze keus zal moeten worden gemaakt nadat is onderzocht of het park aantrekkelijker gemaakt kan worden (meer bezoekers en uitbaters en hogere parkeeropbrengsten). Het toegroeien naar een kostendeckingsgraad van 40% is een randvoorwaarde voor het handhaven van dit park binnen de regio-organisatie.

Voorts adviseert de commissie te komen tot intensivering van het heffen van parkeergeld en geeft daarbij in overweging te onderzoeken of hier BDU-middelen bij kunnen worden ingezet

De post reserve vervanging en vernieuwing kan worden verlaagd met € 30.000,-- per jaar.

5.4. Wandel- en fietsnetwerken, paden/routes en strategie (recreatieve voorzieningen)

5.4.1 korte omschrijving

Deelproduct strategie recreatieve voorzieningen

In het kader van de strategische ontwikkeling van de recreatieve voorzieningen is in 2011 een algemene visie voor de recreatieparken vastgesteld. Op basis van deze visie is voor elk van de parken een uitwerking opgesteld met als doel de parken verder door te ontwikkelen. Bij die uitwerking is voor de parken het volgende overwogen. De parken dienen beter aan te sluiten op de huidige wensen van de consument en daarnaast dient een breder aanbod van activiteiten te worden aangeboden over het gehele jaar heen (door ondernemers, arrangementen en evenementen). Dit moet leiden tot een financieel gunstiger exploitatie t.o.v. de huidige situatie. Daarnaast is verdere ontwikkeling van de recreatieve infrastructuur in Twente door de ontwikkeling en aanleg van een ruiter- en menroutenetwerk, evenals doorontwikkeling van het fietsknooppunten systeem en het wandelnetwerk van belang voor Twente.

Recreatieve Fietspaden. Doelstelling: een veilig, comfortabel en goed onderhouden fietspadnetwerk (350 km) in stand te houden dat voorziet in zowel de recreatieve behoeften van de regionale bevolking als in de vraag naar toeristische fietsmogelijkheden. Voor de toeristische doelstelling en uitstraling van Twente is een

uniforme aanpak en kwaliteit zeer gewenst. Vermindering van het onderhoud zal de kwaliteit aantasten en de toeristische aantrekkelijkheid van de regio onder druk zetten.

Routenetwerken. Doelstelling: Instandhouding en verbetering van de netwerken (knooppuntensysteem). Het wandelroutenetwerk is 3.300 km, voor de fiets 1.400 km.

5.4.2 constatering

Voor wijze van financiering zie tekst hiervoor bij de parken

Bijdrage provincie: voor de fietspaden € 233.000 en voor de routes € 63.300.

De commissie is van mening dat het laten uitvoeren van de werkzaamheden door gemeenten of derden een verschuiving van de kosten inhoudt en zeker niet een daling van de kosten. Dit mede gebaseerd op het feit dat Regio Twente consequent zoekt naar mogelijkheden om efficiënter en effectiever te werken.

De commissie is van mening dat uitbreiding van de hoeveelheid te onderhouden fiets- en wandelpaden de prijs per km gunstig kan beïnvloeden. Dit zal zijn weerslag hebben op de gemeentelijke bijdrage.

Op grond van de verstrekte informatie is de commissie van mening dat er op dit moment redelijk efficiënt en effectief wordt gewerkt en dat het management zich bewust is van de noodzaak om hieraan te blijven werken.

Er is veel aandacht voor kostenbeheersing en slimmer inkopen.

De commissie overweegt hierbij dat voor de regio Twente de toeristische sector van toenemende economische betekenis is. De paden vervullen hierin een belangrijke voorwaardenscheppende rol. Twente positioneert zich o.a. als fiets en wandelregio.

5.4.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

De provincie Overijssel heeft haar jaarlijkse bijdrage per 31-12-2012 beëindigd en hiervoor eenmalig een afkoopsom beschikbaar gesteld van 4 keer de jaarlijkse bijdrage, d.w.z. over de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016. Inmiddels heeft het dagelijks bestuur hiermee ingestemd.

Voor de fietspaden en de routes zal het erg moeilijk worden om extra inkomsten hierop te genereren. De commissie verwacht niet dat het laten uitvoeren van werkzaamheden door gemeenten of derden leidt tot een kostendaling.

Bij niet tijdig opvangen van deze terugval in inkomsten, zal de gemeentelijke bijdrage moeten worden verhoogd.

1. De commissie acht, mede gelet op het voorgaande, reële bezuinigen op de exploitatie van de paden c.a. niet haalbaar zonder dat dit ten koste gaat van de minimaal gewenste kwaliteit. De commissie adviseert om in overleg met de gemeenten nog eens kritisch te kijken naar het gewenste onderhoudsniveau.
2. Om de kosten te stabiliseren acht de commissie het thans niet gewenst het areaal aan ruiter- en menpaden en mountainbikeroutes uit te breiden.
3. Een verlaging van de onderhoudsprijs per kilometer is mogelijk te realiseren door een uitbreiding van de hoeveelheid te onderhouden paden en routes. De commissie adviseert daarom nader onderzoek te doen naar mogelijke overdracht van het onderhoud van fiets- en wandelpaden van gemeenten en waterschappen naar Regio Twente. Deze overdracht kan dan mogelijk bij de gemeenten leiden tot kostenreductie vanwege schaalvoordelen.

5.5. Ruimte Logistiek Economie

5.5.1 korte omschrijving

Binnen dit product worden diverse werkzaamheden uitgevoerd op bovengemeentelijk niveau die ten doel hebben de ruimtelijk-economische ontwikkeling en belangen van Twente te behartigen zowel binnen de regio als daarbuiten.

Het gaat hier tevens om een stimulerende en coördinerende rol (bijv. bijdragen aan de realisatie van logistieke ambities van Twente en professionalisering van het havenbeheer).

Voorts vindt namens de gemeenten regionale belangenbehartiging plaats, bijv. in de Gebiedsagenda Oost Nederland. Een goede borging in dit document (de gebiedsagenda Oost Nederland) legt de basis en schept de voorwaarden om in het kader van het MIRT-overleg rijkssubsidies te verwerven.

De activiteiten binnen dit product leggen de basis en scheppen voorwaarden voor het realiseren van regionale doelen (bijv. realisatie van 13.000 extra arbeidsplaatsen in de logistieke sector, betere focus op Twente).

Daarnaast richten deze activiteiten zich op de goede ruimtelijke vertaling van Twentse ambities in beleid en investeringsagenda's van o.a. de rijksoverheid;

De werkzaamheden binnen dit product dragen bij aan de stimulering van de samenwerking tussen de vier O's (Onderwijs, Overheid, Onderzoek en Ondernemingen).

5.5.2 constatering

Het gaat hier bij uitstek om taken met een regionaal karkater die niet door een individuele gemeente kunnen worden gedaan. Gemeenschappelijk optreden en behartiging van de Twente belangen versterkt de positie van de regio en de individuele gemeenten zowel intern als naar buiten.

5.5.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

1. De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen omdat in haar ogen voldoende is aangetoond dat met de beschikbare middelen efficiënt wordt gewerkt, dat er ook concrete doelen worden bereikt (effectief) en dat sprake is van meerwaarde voor de gemeenten. De commissie ziet een meerwaarde voor een regionale belangenvertegenwoordiging van de Twentse gemeenten op economische dossiers in Oost-Nederland verband en richting de rijksoverheid.

Ook afstemming tussen gemeenten van lokaal beleid is gewenst.

2. Ook binnen dit onderdeel worden de nodige subsidies verworven ten behoeve van regionale en gemeentelijke activiteiten. De commissie acht het behoud van het subsidiegenererend vermogen van groot belang. Het subsidiegenererend vermogen moet behouden blijven en vergroot de omvang van de activiteiten van Regio Twente.

5.6. Strategie en innovatie

5.6.1 korte omschrijving

Strategie: Met het product strategie wil Regio Twente tijdig inspelen op Europese, landelijke en provinciale ontwikkelingen om kansen en mogelijkheden voor Twente te ontdekken en waar mogelijk te benutten. Gezien de huidige Twentse prioriteiten liggen die op het terrein van innovatie, logistiek en toerisme met in het verlengde daarvan de Human Capital / arbeidsmarkt.

Innovatie: Vernieuwing en versterking van de regionaal-economische structuur van Twente. Twente wil de mogelijkheden van het regionale kennisklimaat optimaal benutten en tot de twee beste kennisregio's van Nederland uitgroeien. Doelstelling van de Innovatiesprong is het verhogen van het bruto regionaal product.

5.6.2 constatering

Vanuit dit product worden ondermeer de vijf programmalijnen m.b.t. innovatie begeleid en ondersteund. Het betreft de volgende programmalijnen;

- innovatiesprong (innovatiefonds Twente);
- Human Capitalagenda
- Toeristische Promotie Twente (m.n. Twents Bureau voor Toerisme)
- Regiobranding
- Fonds innovatie gemeenten.

Regio Twente vervult op bovengemeentelijk niveau een stimulerende en coördinerende rol.

Voorts vindt regionale belangenbehartiging plaats en wordt getracht voor bepaalde projecten externe funding te realiseren;

Hoewel een concreet werkplan ontbreekt, acht de commissie voldoende aangetoond dat de resultaten van meerwaarde zijn voor Regio Twente en de Twentse gemeenten. Op dit dossier is sprake van een synergie-effect. Door te werken vanuit de som der delen wordt er meer bereikt dan wanneer iedere gemeente hier afzonderlijk mee aan de slag gaat.

5.6.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

1. De commissie is van mening dat bezuinigen op dit onderdeel niet wenselijk is omdat juist op dit onderdeel sprake is van een bovenlokaal belang en Regio Twente hierin een waardevol instrument is voor de gemeenten. Het beleidsthema vereist regionale afstemming en stimulansen.

2. Aanvullende op het eerst punt acht de commissie het behoud van het subsidiegenererend vermogen van groot belang voor de verdere economische ontwikkeling van Twente.

5.7. Relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt

5.7.1 korte omschrijving

Door de economische structuur en ligging van Twente is sprake van een regionale arbeidsmarkt die de gemeentelijke grenzen overstijgt. De Twentse arbeidsmarkt wordt gekenmerkt door verschillende knelpunten op het gebied van vraag en aanbod.

Regio Twente wil samen met diverse andere betrokken partijen de regionale samenwerking op de arbeidsmarkt verbeteren door arbeidsmarktpartijen te ondersteunen bij het oplossen van knelpunten op terrein van scholing, arbeid en inkomen. Voor een concretisering van deze doelstellingen is het Arbeidsmarktplan opgesteld dat bestaat uit diverse deelprojecten.

5.7.2 constatering

- dit onderdeel van Leefomgeving werkt al bij uitstek op projectmatige basis. Uit het overgelegde Arbeidsmarktplan 1 blijkt dat veel concrete projecten worden uitgevoerd (veelal met externe financiële middelen). Hieruit blijkt dat de toegevoegde waarde voor de regio en gemeenten aanzienlijk is.
- de arbeidsmarktmonitor is goed bekend en wordt in de gemeenten gebruikt.
- dit onderdeel werkt op basis van de extra binnengehaalde subsidiemiddelen. De verhoging van deze inkomsten leidt weliswaar niet tot verlaging bijdrage gemeenten, maar leidt wel tot extra geld voor gemeentelijke projecten.
- principe van een klein vast team met daaromheen een flexibele schil, die op projectmatige basis werkt (en met externe subsidies). De commissie acht het gewenst deze formule ook voor ander onderdelen toe te passen. In de opvatting van de commissie past deze werkwijze bij het profiel van Regio Twente van de toekomst.

5.7.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

De commissie acht de toegevoegde waarde voor de gemeenten alsmede de efficiency en effectiviteit voldoende onderbouwt en adviseert daarom op dit onderdeel niet te bezuinigen.

5.8 Duurzaamheid/milieu

5.8.1 korte omschrijving

De Twentse duurzaamheidsagenda, die in oktober 2011 door de regio raad is vastgesteld, streeft naar een duurzame Twentse samenleving door gezamenlijk met de 4 O's bij te dragen aan gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Dit uitgangspunt is verbonden met de hoofddoelstelling van de sociaaleconomische structuurversterking van Twente.

De samenwerking op milieugebied voorziet in het faciliteren van een intensieve samenwerking tussen gemeenten. Het gaat hierbij om het realiseren van een flexibele en continue vorm van milieusamenwerking in Twente met inbegrip van het doorvertalen van nationale en provinciale klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen op lokaal/regionaal niveau.

5.8.2 constatering

1. m.b.t. duurzaamheid

De activiteiten die binnen de activiteit duurzaamheid worden ontwikkeld komen op de commissie versnipperd en weinig concreet over.

2. m.b.t. de milieusamenwerking:

Regio Twente faciliteert de samenwerking tussen de gemeenten op milieugebied (alleen procesbegeleiding; kennis zit vooral bij de gemeenten). Dit gebeurt vraaggestuurd: gemeenten dragen thema's aan.

Bijvangst:

- kennisdeling / kennisvermeerdering;
- afgestemd beleid;
- gezamenlijk aanvragen van subsidies.

5.8.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

De commissie is van oordeel dat op de taak duurzaamheid niet gedeeltelijk kan worden bezuinigd (dit gezien de beperkte kosten en capaciteit). Volledig schrappen of handhaven op het huidige niveau zijn in de ogen van de commissie de voorliggende opties. Dit geldt min of meer ook voor de milieusamenwerking.

De commissie is bovendien van oordeel dat het thema duurzaamheid ook op een andere manier ingebed kan worden in andere beleidsterreinen van Regio Twente.

De commissie stelt voor om de afzonderlijke activiteiten op deze beide terreinen op korte termijn te beëindigen. Zij kan zich voorstellen dat de werkzaamheden voor duurzaamheid per 1 januari 2015 worden beëindigd en dat de werkzaamheden, die nu reeds in gang zijn gezet, worden doorgezet maar dat geen nieuwe initiatieven meer worden opgepakt. De thans aanwezig ambtelijke capaciteit (1fte.) zou mogelijk op de "flexibele schil" kunnen worden ingezet.

Ten aanzien van de milieutaken adviseert de commissie deze activiteiten te beëindigen maar een koppeling te leggen met de RUD Twente.

5.9 Vrijtijdseconomie

5.9.1 korte omschrijving

Binnen het product vrijetijdseconomie wordt gewerkt aan de toeristische ontwikkeling van Twente. In het Uitvoeringsprogramma Vrije tijd Twente (UVT) zijn ambities geformuleerd die moeten leiden tot een groei van het marktaandeel van de toeristische sector en groei van de werkgelegenheid binnen die sector. De ambitie is een groei van 30% in de omzet van de toeristische sector in 2017. De toeristische ontwikkeling is één van de drie pijlers onder de branding van Twente. Met het oog hierop, alsmede met het oog op de forse landelijke concurrentie binnen de toeristische sector, moet Twente zich meer als één aantrekkelijke regio profileren. Dit vergt een regionaal afgestemd beleid en een professionele en krachtige aanpak (regionale vernieuwende initiatieven, campagnes). De gemeenten afzonderlijk kunnen de groei-doelstelling van 30% in het UVT niet realiseren.

5.9.2 constatering

De toeristische sector is als economische factor van toenemend belang voor Twente (o.a. omzet in Twente ca. 1 miljard op jaarbasis, > 16.000 arbeidsplaatsen)

- Gezien de in het UVT geformuleerde beleidsdoelen (30% groei in de toeristische sector) en het bovengemeentelijk belang acht de commissie regionale belangenbehartiging, afstemming en coördinatie op dit vlak van belang.

Verder is van belang dat het beheer van de in 2012 ontwikkelde mountainbikeroutes in 2013 wordt overgedragen aan het team recreatieve voorzieningen.

5.9.3 conclusies en aanbevelingen en mogelijke bezuinigingen

De commissie adviseert op dit onderdeel niet kan worden bezuinigd omdat:

- Twente is voor de toerist één gebied; dit vraagt om uniforme communicatie / uitstraling.
- Veel regio's in Nederland hebben op dit punt ambitie, indien de krachten niet worden gebundeld zal Twente zichzelf niet op de kaart kunnen zetten en zeker geen groei realiseren.
- De sector toerisme is belangrijk voor de Twentse economie en arbeidsmarkt.
- RT kan regionale campagnes ontwikkelen en coördineren.
- RT kan beleid gemeenten op elkaar afstemmen, i.p.v. 14 verschillende visies.
- RT kan nieuwe initiatieven stimuleren.
- RT werkt goed samen met partners in de uitvoering (o.a. TBT). RT heeft het TBT weer op de kaart gezet onder strikte voorwaarden.

Verder vindt de commissie dat:

- overlap van activiteiten met TBT moet worden voorkomen;
- het niet gewenst is dat operationele zaken worden uitgevoerd door medewerkers van Regio Twente; de inzet van regiomedewerker dient zich vooral te richten op het strategische en tactische niveau en procesbegeleiding ;

6. Conclusies en aanbevelingen

6.1 algemeen

De commissie constateert dat de deelnemende gemeenten, voor een relatief geringe bedrage per inwoner, veel waar voor hun geld krijgen. Over het algemeen is, met uitzondering van mobiliteit, de vaste ambtelijke bezetting per product/werkonderdeel vrij beperkt. Efficiënt werken is, gelet op de hoeveelheid werk daarom geen keuze maar een noodzaak. Veelal is voor de meeste deelproducten niet meer dan 1 fte. beschikbaar. De gemeentelijke bijdrage over die producten is eveneens gering. Dit wordt mede veroorzaakt doordat Regio Twente er in slaagt andere financieringsbronnen te vinden. De gemeentelijke bijdrage voor het gehele domein Leefomgeving bedraagt € 5,46 per inwoner.

Dit neemt niet weg dat ook binnen het domein Leefomgeving er sprake is van een aantal activiteiten die verhoudingsgewijs toch vrij veel gemeentelijke bijdrage vergen. Het gaat hierbij met name om:

- de recreatieparken;
- de kosten die zijn verbonden aan onderhoud en beheer van fiets-, wandel- en ruiterspaden en netwerken;
- de kosten verbonden aan het onderdeel vrijetijdseconomie;
- de kosten verbonden aan bestuursondersteuning.

Naast deze genoemde activiteiten zijn er activiteiten waarvan kan worden afgevraagd of de meerwaarde voor de gemeenten wel aanwezig is of dat het hier wel een overheidstaak betreft.

De commissie constateert ook dat het beëindigen van een activiteit niet betekent dat daaraan onmiddellijk een bezuiniging kan worden gekoppeld. Dit komt doordat de structurele taken, die de Regio Twente vervult, veelal ook met structurele kosten zijn verbonden (met name in de vorm van vast personeel [direct en indirect/overhead] en daarop afgestemde huisvesting).

In bijlage 6 is schematisch overzicht opgenomen met een samenvatting van de overwegingen, randvoorwaarden, conclusies en bezuinigingen.

6.2 Bezuinigingsopties

De commissie is aan de hand van een vijftal punten nagegaan of op het desbetreffende onderdeel kan worden bezuinigd. Hierbij is rekening gehouden met de richtlijnen en aanwijzingen vanuit de bijzondere rekenkamer (de aandachtspunten vanuit de rekenkamer worden letterlijk vermeld achter het desbetreffende punt van de commissie). De nummering is ontleend aan de formulieren, zoals die door deze commissie zijn gebruikt. Het betreft de volgende vijf punten:

1. Taken schrappen
(vanuit het bijbehorende beoordelingsformulier bijzondere rekenkamer: vraag 3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan? En vraag 3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?).
2. Innovatie en efficiency
(bijbehorend beoordelingsformulier bijzondere rekenkamer, o.a.: kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij

- gemeenten? 4.5 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd? 4.6 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren).
3. Extra inkomsten:
(beoordelingsformulier rekenkamer: 4.8 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?)
  4. Besparingen realiseren bij gemeenten: à la SSNT via coalition of the willing / op projectbasis. Via een andere vorm van samenwerking en met hulp van Regio Twente (als coördinator) een manier van werken organiseren waardoor de gemeenten uiteindelijk goedkoper uit zijn. SSNT richt zich op bedrijfsvoering. Hier gaat het om werkvelden die gelieerd zijn aan Leefomgeving. Bijv. projectmatige samenwerking op bepaalde thema's. Randvoorwaarde een gedragen verrekeningssysteem. Deze besparingsoptie zal op een aantal terreinen nog nader onderzocht moeten worden.
(Beoordelingsformulier rekenkamer: 2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?)
  5. Slimmer inkopen:
(Beoordelingsformulier rekenkamer: 4.5 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?)

6.3 Concretisering bezuinigingsvoorstellen

Aan de hand van de in de vorige paragraaf geformuleerde punten is voor elk van de producten nagegaan of er mogelijkheden zijn voor concrete bezuinigingen. Bij het oordeel of er bezuinigd kan worden heeft de commissie zich gebaseerd op de volgende zaken:

- de gehouden vraaggesprekken met leden van het DB en managers;
- de opvattingen voortkomend uit de schriftelijke interviews van de portefeuillehouders;
- de verstrekte informatie;
- de vanuit de organisatie verstrekte aanvullende informatie;
- de interne gedachtewisseling binnen de commissie

De commissie komt op grond van het bovenstaande (hoofdstuk 5) tot de volgende concrete bezuinigingsvoorstellen in volgorde van prioriteit

1. samenvoeging van diverse bestuurlijke overleggen:
verwachte bezuiniging € 20.000,--;
2. De post reserve vervanging en vernieuwing bij recreatieve voorzieningen kan op jaarbasis worden verlaagd met ten minste € 30.000,--;
3. afstoting en overdracht van het Arboretum aan bijvoorbeeld een natuurorganisatie;
4. (op termijn) beëindiging van taak duurzaamheid als afzonderlijke op zich zelf staande activiteit; besparing op termijn maximaal € 110.000,--;
5. beëindiging van de activiteiten op gebied van milieusamenwerking. Besparing op termijn € maximaal € 52.500,--;
6. Op de inhuur van derden (o.a. adviesbureaus) kan in de ogen van de commissie 10% worden bezuinigd (nader te kwantificeren).

6.4 Nader onderzoek

De mogelijkheden voor concrete bezuinigingen binnen het domein Leefomgeving zijn beperkt. De commissie ziet echter op diverse terreinen mogelijkheden om bijvoorbeeld via innovatieve vormen van samenwerking op termijn kostenbesparingen voor de gemeenten te realiseren. Onderstaand een overzicht van aanbevelingen op dat vlak.

1. Bestuursondersteuning: te onderzoeken of door slimmer te organiseren, bijvoorbeeld door alle overleggen op één dag te organiseren aanvullend besparingen kunnen worden gerealiseerd.
2. Mobiliteit: De commissie acht het wel van belang te onderzoeken of door verdergaande samenwerking op gebied van verkeer en vervoer (maar ook op andere taakvelden toepasbaar) besparingen bij de gemeenten kunnen worden gerealiseerd. Deze verdienmodellen acht de commissie kansrijk. Bij mobiliteit zijn al voorbeelden van dergelijke samenwerking (o.a. bij regionaal verkeersmodel).
3. Parken: De keuze om ook het Lageveld te Wierden af te stoten zal moeten worden gemaakt nadat onderzocht is of het park aantrekkelijker gemaakt kan worden (meer bezoekers en uitbaters). Gelet op de voorgenomen beëindiging van de provinciale bijdrage acht de commissie verlaging van de gemeentelijke bijdrage bij de parken op dit moment niet reëel. Het gemis van de provinciale subsidie zal eerste moeten worden opgevangen.
4. Parken: de commissie adviseert te onderzoeken of het mogelijk is om te komen tot verdere intensivering van het heffen van parkeergeld (commissie adviseert te onderzoeken of hier BDU-middelen bij kunnen worden ingezet);
5. Fietspaden: een verlaging van de onderhoudsprijs per kilometer is mogelijk verder te realiseren door een aanzienlijke uitbreiding van het areaal. De commissie wil daarom nader onderzoek naar de uitbreidingsmogelijkheden. Zij ziet hiervoor nog mogelijkheden bij o.a. de paden van de waterschappen, gemeenten en bij landinrichtingen.
6. Milieu / duurzaamheid: onderzoek naar mogelijkheden koppeling met RUD, borging duurzaamheid bij andere beleidsterreinen?
7. Toerisme en Recreatie: laat RT een regionaal systeem ontwikkelen voor een eenvoudige (goedkope) inning van toeristenbelasting: punt van nader onderzoek

6.5 Diverse aandachtspunten

1. De commissie signaleert dat veel van de activiteiten binnen het domein Leefomgeving worden ingevuld door vast personeel. Om de mogelijkheden voor een flexibele inzet in toekomst te vergroten, adviseert de commissie te onderzoeken of de organisatie flexibeler kan worden ingericht. Bijv. door een kleine vaste kern met daaromheen een flexibele schil van professionele medewerkers, waardoor de regio beter kan inspelen op ontwikkelingen. De commissie adviseert de thans aanwezige vacatureruimte flexibel in te vullen zodat beter kan worden ingespeeld op ontwikkelingen en gewijzigde omstandigheden. Flexibel werk wordt ook vaak gefinancierd met incidentele, flexibele middelen. Omdat het belang van deze middelen in de toekomst alleen maar groter zal worden, acht de commissie het van belang dat het subsidiegenererend vermogen niet worden verminderd.
2. De commissie constateert dat het aandeel overheadkosten vrij groot is in de totale kosten. De commissie adviseert te onderzoeken of hiervoor op termijn een besparing kan worden gerealiseerd, bijvoorbeeld door te kijken naar de huisvestingskosten en verlaging van de indirecte personeelskosten.
3. De commissie constateert dat de huidige samenwerking tussen gemeenten versnipperd is. Het komt niet zelden voor dat bij nieuwe samenwerkingsinitiatieven ook weer nieuwe organisaties in het leven worden geroepen. Deze versnippering leidt in de ogen van de commissie tot onnodige kosten en extra bestuurlijke drukte voor de gemeenten. De gemeenten zouden daar kritischer naar moeten kijken en hier slimmer mee moeten omgaan.

Bijlage 1.

Samenstelling visitatiecommissie domein Leefomgeving

De visitatiecommissie van domein Leefomgeving bestaat uit:

Voorzitter

De heer J.M. (Jan Martin) van Rees (wethouder gemeente Haaksbergen / VVD)

Leden

De heer J.H. (Harry) Snijder (raadslid gemeente Hof van Twente / VVD)

De heer T. (Tom) Vleerbos (wethouder gemeente Tubbergen) / Gem.bel./VVD)

De heer J. (Jan) Bekke (raadslid gemeente Oldenzaal / Werknemers Groepering)

De heer C. (Couzijn) Bos (raadslid gemeente Twenterand / CDA)

De heer S. (Sjoerd) Geissler (raadslid gemeente Losser / PvdA)

Toegevoegd lid vanuit de bijzondere Rekenkamercommissie

De heer F. (Frank) Galesloot (lid rekenkamer gemeente Enschede)

Ondersteuning

De heer G.J. (Gerrit) Niezink (secretaris) programmamanager Regio Twente)

Mevrouw G. (Gerda) Dekker (adviseur mobiliteit Regio Twente)

Bijlage 2.

Overzicht van verstrekte documenten

1. Programma begroting Regio Twente 2013
2. Jaarplan Domein Leefomgeving 2012
3. Jaarplan Domein Leefomgeving 2013
4. Productenramingen van het programma Sociaal-Economisch Sterk Twente
5. Productenramingen van de afdeling Recreatieve Voorzieningen
6. Productenramingen van het programma Mobiliteit
7. Samenvatting van de begroting 2013 Domein Leefomgeving. Kosten uitgesplitst per programma/team en met een overzicht van de gemeentelijke bijdrage.
8. Overzicht van de personeel bezetting (uitgesplitst per Programma/Team)
9. Urenraming 2013:
  - programma Sociaal-Economisch Sterk Twente
  - programma Mobiliteit
  - afdeling Recreatieve Voorzieningen
10. Overzicht van Baten en Lasten begroting 2013 (Regio Twente totaal)
11. De regioraadsvoorstellen d.d. 10 oktober en 14 november 2012
12. Rapport commissie Kerckhaert (21 januari 2010) en bijbehorend regioraadsvoorstel
13. Stand van zaken ombuigingsoperaties Regio Twente (regioraadsvoorstel d.d. 17 november 2010) en Ambities en Taken Leefomgeving (versie 27 september 2010)
14. Overzicht van ambtelijke en bestuurlijke overleggen verband houdend met de taken en werkzaamheden binnen het domein Leefomgeving
15. Beoordelingsformulieren

Diverse achtergronddocumenten

Bijlage 3.

Samenvatting Consultatie PHO-overleggen domein Leefomgeving Regio Twente

Onder de leden van de portefeuille overleggen is er een enquête verspreid, hieronder een samenvatting van de resultaten per overleg.

PHO mobiliteit (aantal respondenten 7)

Organisatie overleg

Dit PHO overleg is zes maal per jaar. Alle respondenten vinden dat de juiste zaken worden geagendeerd, dat de genomen besluiten bijdragen aan de gestelde doelen en dat de voorliggende stukken van goede kwaliteit zijn. Een enkele kritische noot over de soms volle agenda en het niet altijd tijdig beschikbaar zijn van de documenten. De suggestie wordt gedaan om kritischer te bezien of alle zaken wel voorgelegd moeten worden aan dit overleg.

Een enkele respondent is van mening dat het overleg wellicht met een ander overleg kan worden gecombineerd. Meer dan 50% denkt dat een combinatie niet wenselijk is. Tot slot zijn alle respondenten van mening dat het overleg niet kan worden geschrapt zonder gevolgen voor de gestelde doelen en zijn de respondenten tevreden over de overlegfrequentie.

Doelen

Als belangrijkste doelen voor dit overleg worden genoemd: regionaal afgestemd beleid over mobiliteit en bereikbaarheid. Dit wordt concreet gemaakt in besluitvorming over regionale projecten, infrastructuur en openbaar vervoer.

De respondenten zijn van oordeel dat het goed is dat Regio Twente deze taken blijft uitvoeren, inclusief de belangenbehartiging bij het Rijk en de provincies.

PHO duurzaamheid en milieu & afval (aantal respondenten 6)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt vier maal per jaar. Het overgrote deel van de respondenten is van mening dat de goede onderwerpen worden geagendeerd en dat de genomen besluiten bijdragen aan de doelen. Over de kwaliteit voorgelegde stukken zijn de respondenten neutraal.

De respondenten zien voor dit overleg mogelijkheid tot combinatie met provinciaal overleg of BGO's. Daarom vindt een aantal respondenten ook dat het overleg kan worden geschrapt zonder gevolgen voor de gestelde doelen. De overlegfrequentie wordt niet als te hoog ervaren.

Doelen

De respondenten noemen als belangrijkste doelen: kennisoverdracht, initiëren en afstemmen van regionale duurzaamheidsplannen en projecten, afstemming met provincie en rijk het binnenhalen van subsidies.

Op de vraag welke taken binnen dit werkveld wel of niet vervallen wordt tegenstrijdig gereageerd. Enerzijds worden afval en duurzaamheid aangemerkt als taken die ook door andere organisaties kunnen worden opgepakt (bijv. RUD, provincie), anderzijds worden afval en duurzaamheid als taken genoemd die prima bij Regio Twente thuishoren. Geconstateerd wordt dan ook dat een herbezinning op de intergemeentelijke samenwerking op dit punt wenselijk is.

PHO Cultuur (aantal respondenten 9)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt drie maal per jaar. De respondenten zijn niet uitgesproken positief of negatief over het agenderen van de juiste onderwerpen en of de genomen besluiten

bijdragen aan de doelen. De stukken worden van voldoende of goede kwaliteit beschouwd.

De respondenten zijn overwegend van mening dat dit overleg wel gecombineerd kan worden met een ander overleg. Als concrete suggestie worden Economische zaken en Recreatie & Toerisme gedaan. De respondenten hebben allen neutraal of positief gereageerd op de vraag of het overleg geschrapt kan worden zonder gevolgen voor de gestelde doelen. De overlegfrequentie wordt overwegend niet als te hoog ervaren.

Doelen

Als belangrijkste doelen worden genoemd: uitwisseling en afstemming van informatie, netwerken en een eigen positionering van Regio Twente binnen het cultuurbeleid. Een enkele respondent geeft aan dat de doelen niet duidelijk zijn.

De meeste respondenten geven aan dat het wenselijk is om door te gaan met het afstemmen van culturele activiteiten en het anticiperen op rijks- en provinciaal beleid en op grond daarvan ontwikkelen van regionaal en lokaal beleid.

Een enkeling is van mening dat cultuur als thema van regionale samenwerking kan vervallen. Als het gaat om kansen in samenwerking dan zien de respondenten nog mogelijkheden voor een optimale inzet van mensen en middelen door een regionaal cultuuraanbod en meer samen te ontwikkelen. Het domein van de kunst en muziek biedt ook nog kansen.

PHO Sport (aantal respondenten 5)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt vier maal per jaar. De respondenten zijn het niet eens of de agenda van de overleggen de juiste punten bevat (eens en oneens scoren gelijk). Meer positief zijn de respondenten over de genomen besluiten en de kwaliteit van de stukken. Al kan de formulering van het gevraagde advies nog wel wat duidelijker aldus een respondent. Op de vraag of dit overleg kan worden gecombineerd met een ander overleg wordt zeer wisselend gerealiseerd. En of het overleg kan worden geschrapt roept neutrale of negatieve reacties op. Geen enkele respondent is op dit punt uitgesproken positief.

Doelen

Als belangrijkste doelen worden genoemd: afstemming van o.a. sportevenementen en topsportaccomodaties, stimuleren van een gezonde leefstijl via sport, initiëren van nieuw beleid en anticiperen op bovengemeentelijke ontwikkelingen. Deze doelen worden ook belangrijk gevonden om in de toekomst op dit niveau mee aan de slag te blijven. De suggestie wordt gedaan om de ondersteuning van dit overleg neer te leggen bij de regionale consultant van de vereniging Sport & Gemeenten.

Kansen voor intergemeentelijke samenwerking worden gezien in het accommodatiebeleid en een regionaal sportbedrijf.

PHO Sociale zaken (aantal respondenten 6)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt zes maal per jaar. De respondenten zijn positief over de agendamenstelling, de genomen besluiten en hun relevantie voor de doelen en de kwaliteit van de stukken. Eén respondent meldt dat er geen besluiten worden genomen. Combinatie van dit overleg zou volgens een aantal respondenten kunnen met het EZ-overleg of het POWI. Twee respondenten willen een eigen overleg sociale zaken handhaven.

Geen enkele respondent is het eens of helemaal eens met de stelling dat het overleg kan worden geschrapt. Wel zijn hebben een aantal respondenten (3) hier neutraal aangekruist. De overlegfrequentie wordt als passend gezien.

Doelen

Als belangrijkste doelen worden genoemd: informatie uitwisselen en kennisdeling over de Twentse arbeidsmarkt en terugkoppeling uit het POWI. Ook de gezamenlijke lobby wordt genoemd. Regio Twente moet zich blijven bezig houden met coördinatie en samenwerking en het afstemmen van de gezamenlijke strategie. Ook uitwisseling van 'goodpractice' is nuttig. Tot slot wordt genoemd de voorbereiding van de Participatiewet. Op de vraag kan worden vervallen wordt door een respondent genomen dat er doublures zijn met RAMBO en wordt de 'projectjescarousel' genoemd.

Kansen in de samenwerking worden nog gezien. Concreet wordt genoemd de inbedding van het strategisch POWI-overleg in het beleid van de afzonderlijke gemeenten en in het kader van de rechtsgelijkheid in Twente is een goede afstemming nodig.

PHO Recreatie en Toerisme (aantal respondenten 6)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt vier maal per jaar. De respondenten zijn positief over de kwaliteit van de stukken en genomen besluiten. Vier respondenten zijn van mening dat de agenda goed is samengesteld, twee zijn het hier niet mee eens. De meeste respondenten zien mogelijkheden voor combinatie met andere overleggen of zijn neutraal op dit punt. Als suggestie wordt het EZ- en Cultuur-overleg gedaan, soms wellicht ad-hoc op basis van onderwerpen.

Het merendeel van de respondenten is van mening dat het overleg niet kan worden geschrapt zonder gevolgen voor de gestelde doelen. De meeste respondenten vinden de overlegfrequentie goed voor een klein aantal is 2 à 3 keer per jaar voldoende.

Doelen

Als belangrijkste doelen worden genoemd; instandhouding van recreatieve voorzieningen, Twente promotie, gezamenlijke strategie toeristische infrastructuur, omzetgroei in de sector en afstemming van trends en projecten.

De meeste respondenten willen dat de huidige taken op zelfde wijze worden voortgezet. Inzet van het Kennispunt Oost wordt ook genoemd. Over het beheer en de kosten van de parken zijn een aantal respondenten kritischer.

Kansen worden gezien voor subregionale samenwerking en wisselende verbanden, bijv. WT4. Anderzijds wordt geconstateerd dat de toerist niet kijkt naar de gemeentegrenzen maar Twente als een geheel ziet.

PHO Economische zaken (aantal respondenten 7)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt vijf maal per jaar. Over de inhoud van de agenda van het overleg zijn de meeste respondenten positief. Twee respondenten zijn het hier niet mee eens, er wordt gebrek aan focus genoemd. De genomen besluiten dragen bij aan de doelen scoort 3 maal neutraal en 4 maal eens. De dossiers en stukken zijn soms wel omvangrijk en te procesgericht. De respondenten zijn zeer verdeeld over de stelling of dit overleg met een ander overleg gecombineerd kan worden. Als suggesties worden gedaan: SOZA, R&T en Cultuur-overleg. Alle respondenten zijn van mening dat het overleg niet kan worden geschrapt zonder dat de dit gevolgen heeft voor de gestelde doelen. De overlegfrequentie wordt door de meerderheid als te hoog beschouwd, 3 à 2 maal per jaar is voldoende.

Doelen

Afstemming tussen gemeenten om te komen tot een goede ontwikkeling van de regionale economie, regionale projecten initiëren (bijv. logistieke draaischijf), Agenda van Twente en Innovatiesprong worden als belangrijkste doelen genoemd. Wel wordt

aandacht gevraagd voor de tweedeling die kan ontstaan tussen de gemeenten van de Netwerkstad en de andere gemeenten.

De respondenten zijn van mening dat een regionale regiefunctie wenselijk blijft. Het is nodig de krachten te bundelen voor het aanjagen van de economische motor.

Onderwerpen die hier niet aan bijdragen moeten niet worden geagendeerd.

Kansen voor meer samenwerking worden gezien op ruimtelijk economisch gebied en meer het strategisch behartigen van het 'Twentse belang'. Verder wordt samenwerking als zo vanzelfsprekend gevonden dat alleen al het stellen van deze vraag leidt tot de opmerking dat dit een 'open deur' betreft.

PHO Onderwijs (aantal respondenten 7)

Organisatie overleg

Dit PHO overlegt drie maal per jaar. De respondenten zijn tevreden over de agenda, de genomen besluiten en de kwaliteit van de stukken. Wel wordt gesteld dat dit overleg geen concrete doelen nastreeft en dat een betere afbakening met het POWI gewenst is.

Combinatie van dit overleg met een ander overleg roept geen zeer uitgesproken reacties op. Een kleine minderheid is het met deze stelling oneens. De suggestie wordt gedaan om op ad-hoc-basis overleggen te combineren, bijv. met het SOZA-overleg.

Met de stelling dat het overleg kan worden opgeheven zonder consequenties voor de gestelde doelen wordt door één respondent onderschreven. De anderen zijn neutraal of oneens. De overlegfrequentie wordt als passend ervaren.

Doelen

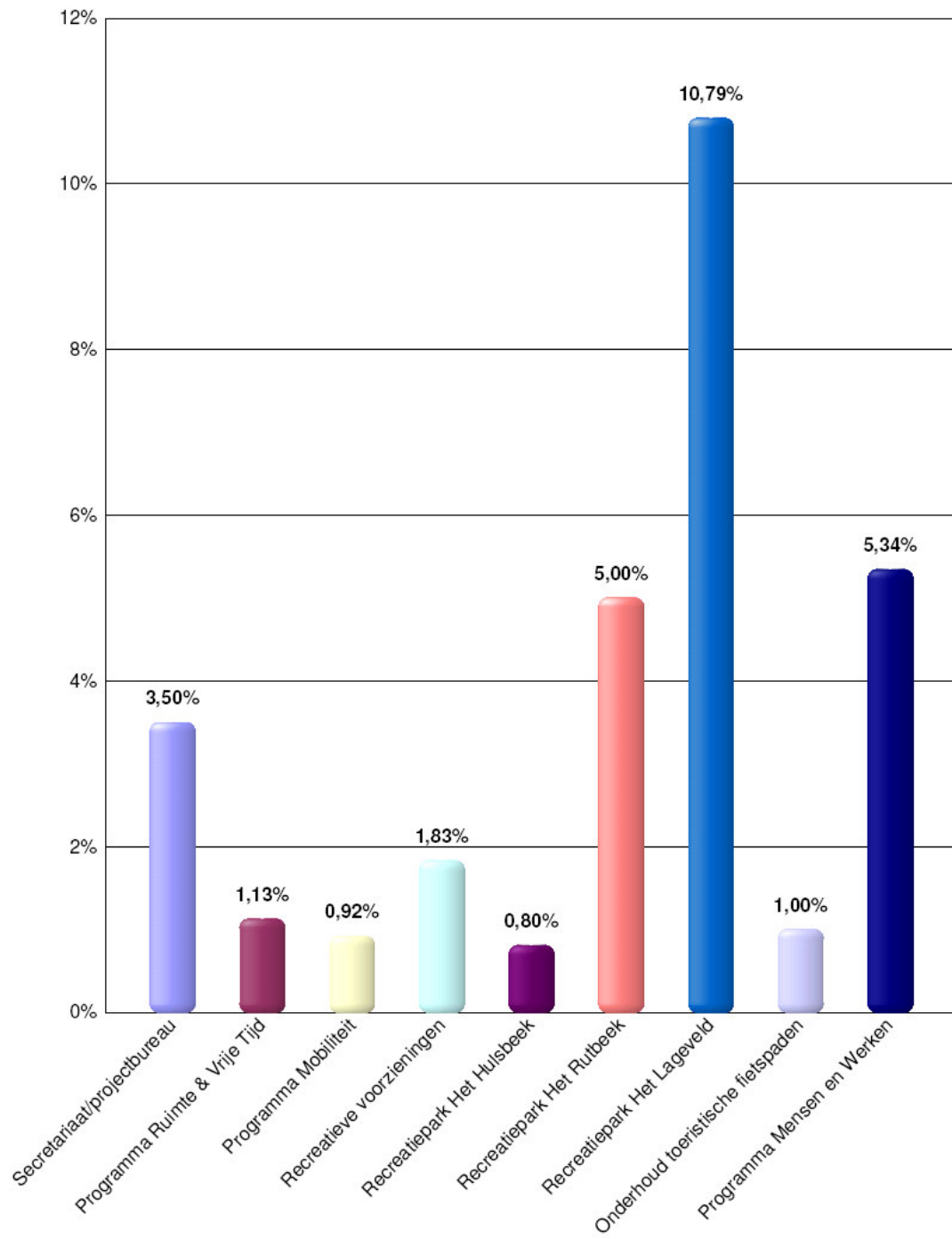
Als belangrijkste doelen worden genoemd: kennisdeling, samenwerking en het initiëren van nieuwe initiatieven. Als taken voor Regio Twente die moeten blijven worden genoemd: relatie onderwijs – arbeidsmarkt, afstemming aanbod van onderwijs en samenwerking rondom passend onderwijs.

Er worden geen taken genoemd die kunnen komen te vervallen. Als kansen voor meer samenwerking worden passend onderwijs en de transitie jeugdzorg genoemd.

Bijlage 4.

Overzicht ziekteverzuim

%Ziek per afdeling/team

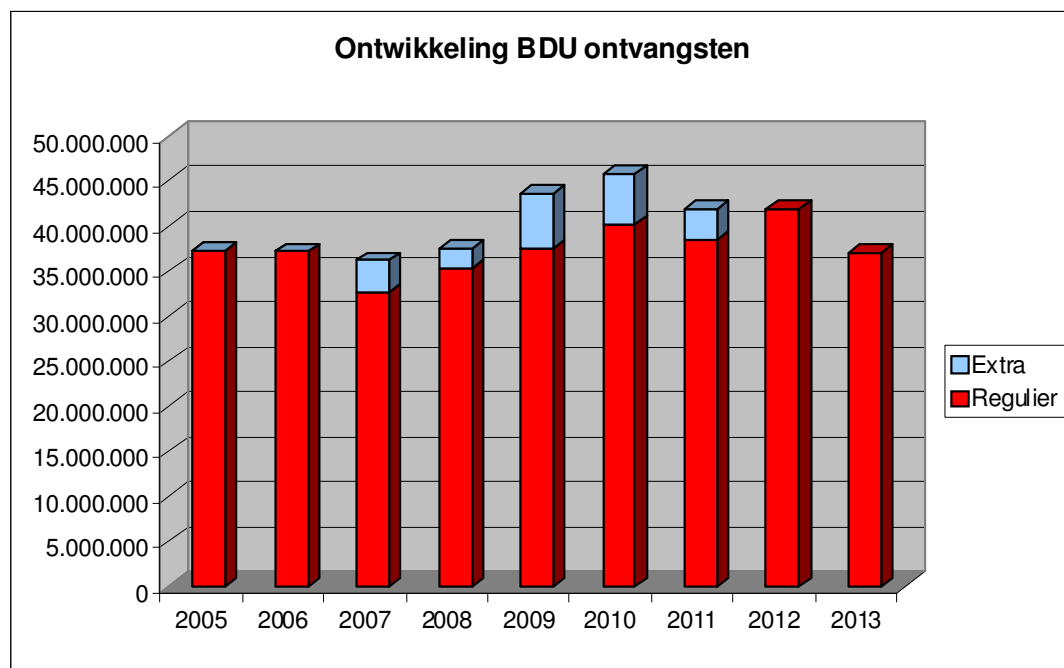
Bijlage 5.

Gespecificeerd overzicht van ontvangen en nog te ontvangen externe bijdragen en subsidie (periode 2003-2013)

Subsidie-inkomsten programma Mobiliteit BDU VERKEER EN VERVOER

Reguliere en extra inkomsten 2005 - 2020

Omschrijving	Regulier	Extra	Totaal	Jaar	Regeling
Uitkering	37.197.700	0	37.197.700	2005	BDU
Uitkering	37.159.000	0	37.159.000	2006	BDU
Uitkering	32.714.933	3.478.067	36.193.000	2007	BDU
Uitkering	35.303.366	2.217.634	37.521.000	2008	BDU
Uitkering	37.530.943	6.085.057	43.616.000	2009	BDU
Uitkering	40.184.766	5.660.234	45.845.000	2010	BDU
Uitkering	38.545.055	3.408.945	41.954.000	2011	BDU
Uitkering	41.963.000	3.560.734	44.765.502	2012	BDU
Uitkering	37.071.000	5.266.646	38.073.367	2013	BDU
Prognose	35.597.643	747.357	36.234.271	2014	BDU
Prognose	38.954.696	82.262	34.864.958	2015	BDU
Prognose	38.954.677	286.262	35.068.940	2016	BDU
Prognose	38.954.677	286.262	35.068.940	2017	BDU
Prognose	38.140.677	286.262	34.254.940	2018	BDU
Prognose	38.140.677	286.262	34.254.940	2019	BDU
Prognose	38.140.745	285.194	34.253.940	2020	BDU
Totaal	604.553.555,61	31.937.181,39	606.325.496,78		

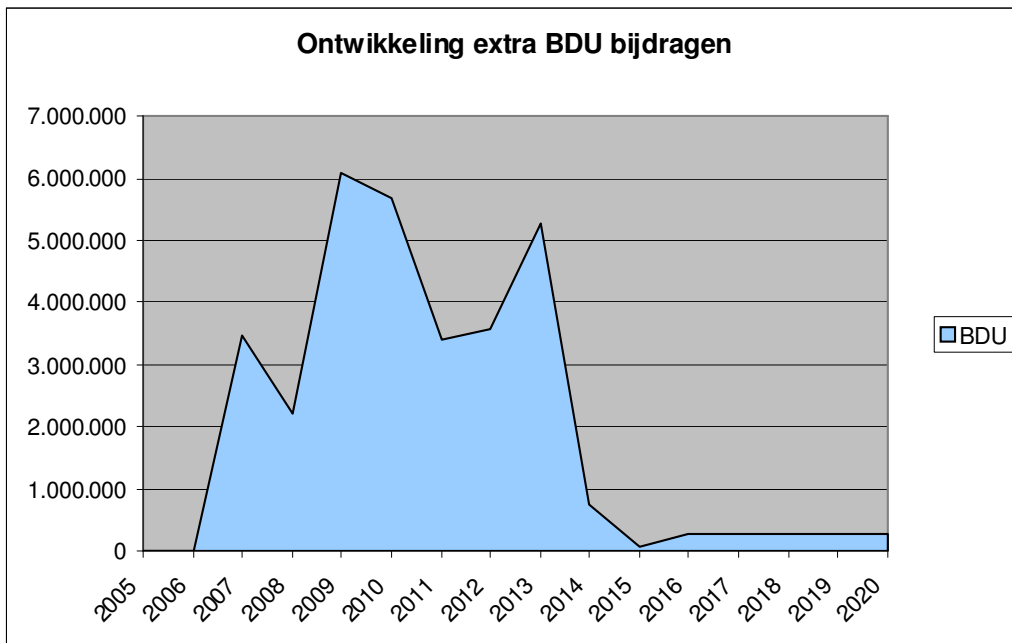
Excl. verkregen rentemiddelen over banksaldo.

In de prognose is in de kolom regulier rekening gehouden met € 4.172.000 extra ontvangsten vanaf 2015 i.v.m. decentralisatie spoorlijn Enschede-Zwolle. Geen rekening is gehouden met de

extra inkomsten verkregen uit het Lenteakkoord, dit was circa 1,8 miljoen in 2013. De structurele doorwerking van deze bijdrage is nog onbekend.

Specificatie extra inkomsten 2005 - 2020

Omschrijving	Bedrag	Jaar	Regeling
OV Chipkaart	2.662.067	2007	BDU
OV Chipkaart (voorfinanciering)	816.000	2007	BDU
OV Chipkaart	952.881	2008	BDU
Toegankelijke Haltes	1.264.753	2008	BDU
TRUS bus (proef hybride bussen)	1.931.163	2009	BDU
Actieprogramma regionaal OV	2.495.984	2009	BDU
Toegankelijke Haltes	1.300.166	2009	BDU
Impuls OV (ten behoeve van exploitatie OV)	333.072	2009	BDU
Reistijdmetingen	24.672	2009	BDU
Decentralisatie spoor Enschede Deventer	359.000	2010	BDU
Toegankelijke haltes	1.300.166	2010	BDU
Actieprogramma regionaal OV	3.000.732	2010	BDU
Taskforce mobiliteitsmanagement	1.548.000	2010	BDU
Compensatie NVB tarief	66.000	2010	BDU
Tunnelveiligheid	-613.664	2010	BDU
Actieprogramma regionaal OV	1.631.837	2011	BDU
Mobiliteitsmanagement	455.133	2011	BDU
Decentralisatie spoor Enschede Deventer	363.904	2011	BDU
Rijksbijdrage spoorvervoer Hengelo Bad Benth.	585.045	2011	BDU
Actieplan Groei op het spoor	116.571	2011	BDU
Fiets Filevrij	256.456	2011	BDU
OV Chipkaart (voorfinanciering)	-204.000	2012	BDU
Actieprogramma regionaal OV	1.048.756	2012	BDU
Decentralisatie spoor Enschede Deventer	368.459	2012	BDU
Rijksbijdrage spoorvervoer Hengelo Bad Benth.	570.429	2012	BDU
Actieplan Groei op het spoor	245.864	2012	BDU
Fiets Filevrij	923.714	2012	BDU
Beter Benutten	607.511	2012	BDU
OV Chipkaart (voorfinanciering)	-204.000	2013	BDU
Actieprogramma regionaal OV	443.280	2013	BDU
Rijksbijdrage spoorvervoer Hengelo Bad Benth.	555.277	2013	BDU
Fiets Filevrij	207.810	2013	BDU
Actieplan Groei op het spoor	2.524.231	2013	BDU
Beter Benutten	1.537.573	2013	BDU
Dubbel opstaptarief	202.475	2013	BDU
OV Chipkaart (voorfinanciering)	-204.000	2014	BDU
Actieprogramma regionaal OV	840.629	2014	BDU
Actieplan Groei op het spoor	110.729	2014	BDU
OV Chipkaart (voorfinanciering)	-204.000	2015	BDU
Actieprogramma regionaal OV	286.262	2015	BDU
Actieprogramma regionaal OV	286.262	2016	BDU
Actieprogramma regionaal OV	286.262	2017	BDU
Actieprogramma regionaal OV	286.262	2018	BDU
Actieprogramma regionaal OV	286.262	2019	BDU
Actieprogramma regionaal OV	285.194	2020	BDU
	31.937.181		

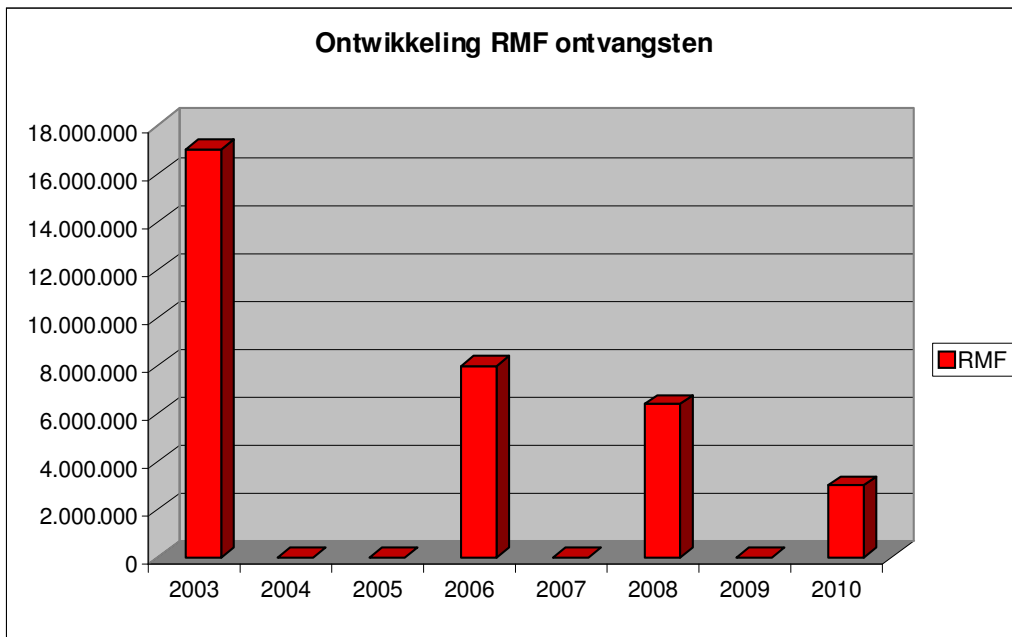

REGIONAAL MOBILITEITSFONDS

Omschrijving	Bedrag	Jaar	Regeling
Storting Rijk RMF	17.000.000	2003	RMF
	0	2004	RMF
	0	2005	RMF
Storting Rijk RMF	8.000.000	2006	RMF
	0	2007	RMF
Storting Rijk RMF	6.390.000	2008	RMF
	0	2009	RMF
Storting Rijk RMF	3.000.000	2010	RMF

Excl. verkregen rentemiddelen over banksaldo.

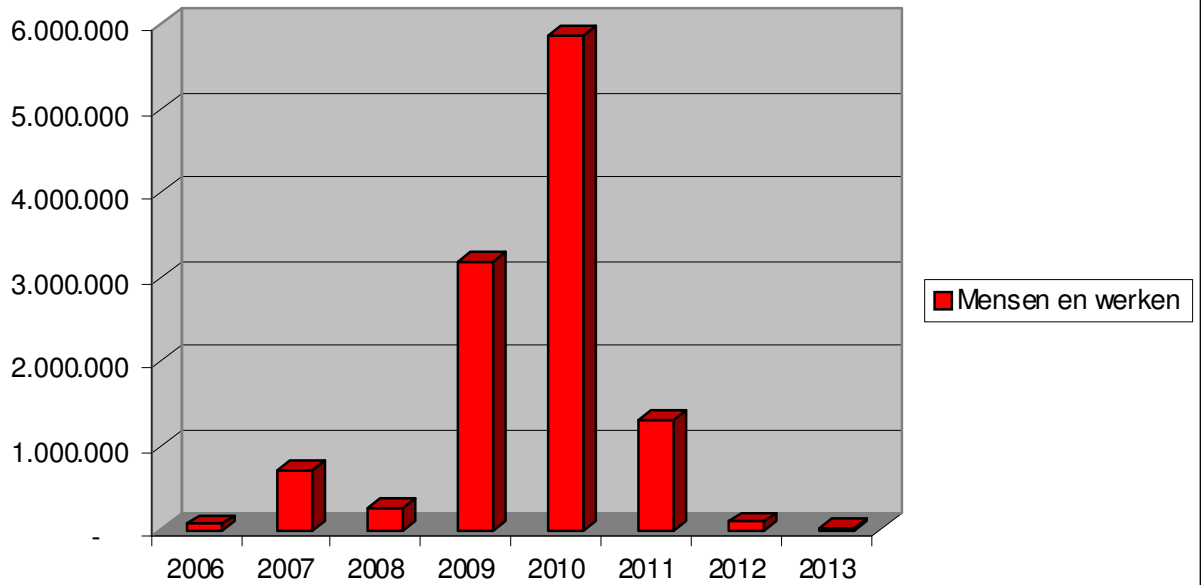

Subsidie-inkomsten programma Mensen en Werken

Omschrijving	Bedrag	Jaar
Kanalenvisie I	66.000	2006
Kanalenvisie II	161.000	2007
Leren en Werken I	540.000	2007
Startersbeleid 2008	176.000	2008
Anpakk'n 2008	87.200	2008
Jeugdwerkloosheid	2.200.000	2009
Startersbeleid 2009	176.000	2009
Onderwijs arbeidsmarkt TTOA	300.000	2009
Leren en Werken II	412.500	2009
Anpakk'n 2009	87.200	2009
Jeugdwerkloosheid	3.600.000	2010
Kwetsbare Jongeren	400.000	2010
Taskforce Economie	12.500	2010
Taskforce Economie	12.500	2010
Arbeidsmarktplan	856.000	2010
Startersbeleid 2010	176.000	2010
Startersbeleid 2008	44.000	2010
Onderwijs arbeidsmarkt TTOA	300.000	2010
Onderwijs arbeidsmarkt TTOA	40.000	2010
Kwartier maken Hippisch Twente	40.000	2010
Leren en Werken I	135.000	2010
Leren en Werken II	247.500	2010
Jeugdwerkloosheid	1.140.000	2011
Taskforce Economie	12.500	2011
Taskforce Economie	12.500	2011
Leren en Werken II	112.337	2011
Anpakk'n 2008	14.664	2011
Anpakk'n 2009	14.664	2011
Kwetsbare Jongeren	100.000	2012
Twents Economisch Beraad	15.000	2013
Totaal	11.491.064	

Excl. verkregen rentemiddelen over banksaldo.

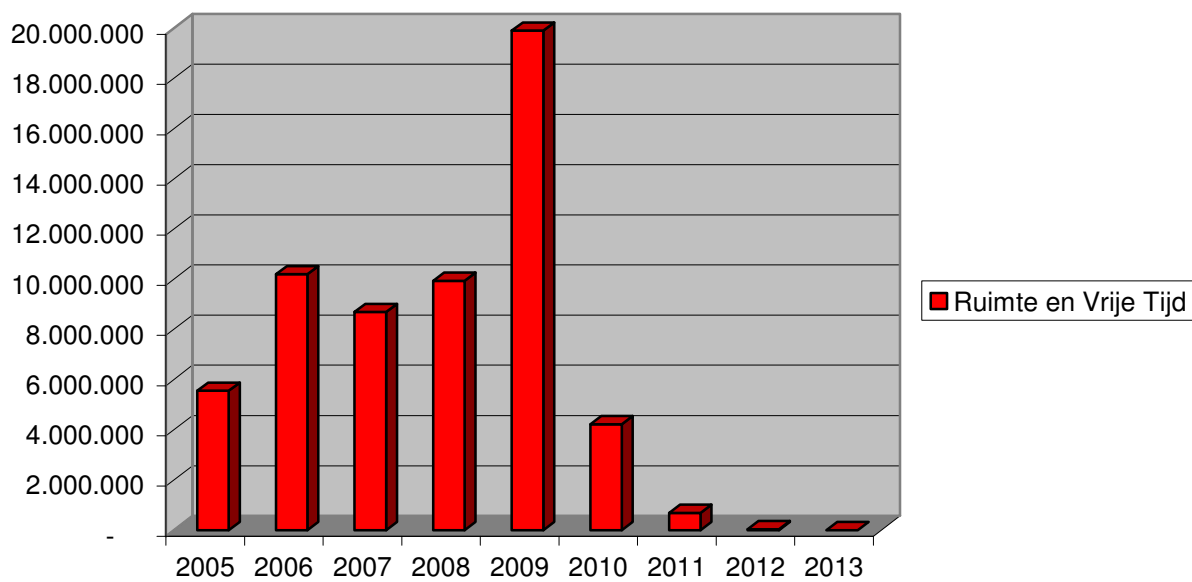
Subsidie inkomsten programma Mensen en Werken

Subsidie-inkomsten programma Ruimte en Vrijetijd

Programma	Omschrijving	Totaal	Jaar	Regeling
Ruimte en Vrije Tijd	DC NOISE	325.000	2011	Interreg
Ruimte en Vrije Tijd	TWO	111.000	2010	WOON
Ruimte en Vrije Tijd	TWO	90.000	2007	WOON/Welbions
Ruimte en Vrije Tijd	TWO	30.000	2007	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	SAM 1 en 2	100.000	2005	Rijk
Ruimte en Vrije Tijd	URBAL	76.000	2006	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	BWS	3.712.000	2005	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BWS	3.683.000	2006	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BWS	3.675.000	2007	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BWS	3.676.000	2008	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BWS	16.670.000	2009	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BLS	1.733.700	2005	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BLS	5.843.000	2006	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BLS	4.874.600	2007	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BLS	6.212.700	2008	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BLS	3.215.600	2009	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	BLS	4.093.800	2010	VROM
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	17.900	2005	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	18.200	2006	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	18.700	2007	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	19.400	2008	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	20.100	2009	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	20.400	2010	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	20.900	2011	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Statushouders	16.000	2012	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	MTB netwerk	208.800	2011	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	MTB netwerk	117.600	2011	AVT
Ruimte en Vrije Tijd	MTB netwerk	15.000	2011	ANWB
Ruimte en Vrije Tijd	Lichtbeleid	20.000	2012	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Stadsranden	30.000	2008	Prov.
Ruimte en Vrije Tijd	Nieuw Toeristisch Concept Twente	576.100	2006	o.a. EU/Prov
		59.240.500		

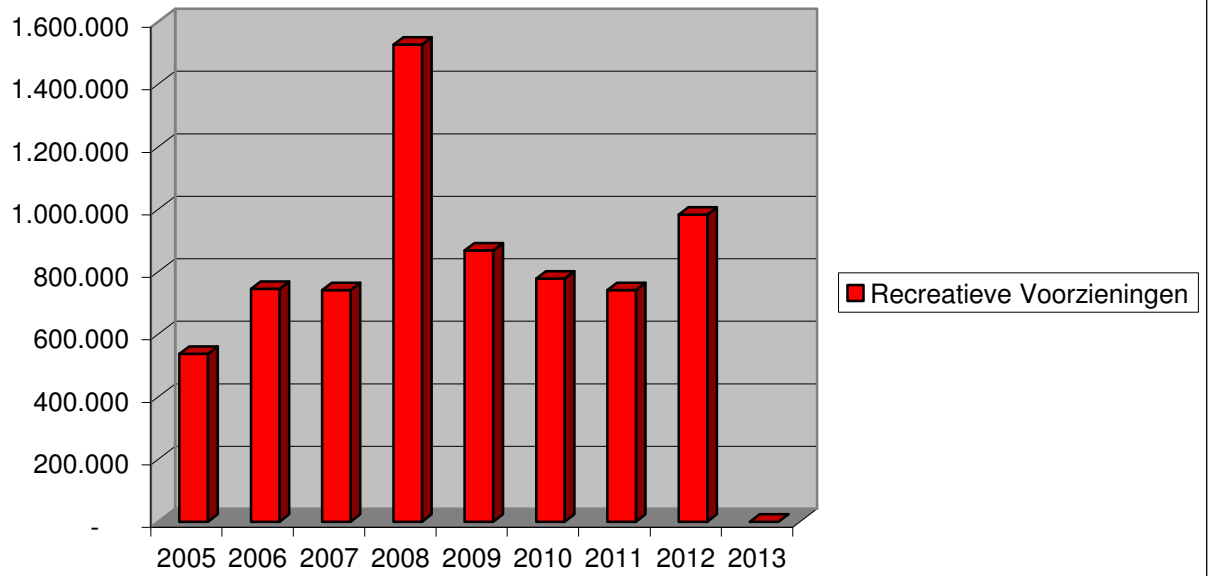
Subsidie inkomsten programma Ruimte en Vrijetijd

Subsidie-inkomsten programma Recreatieve voorzieningen

Programma	Omschrijving	Totaal	Jaar	Regeling
Recreatieve Voorzieningen	Visie Parken	38.750	2012	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	518.320	2005	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	538.600	2006	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	573.250	2007	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	592.050	2008	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	603.885	2009	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	612.944	2010	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	616.333	2011	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Provinciale bijdrage Parken, Fietspaden	628.660	2012	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Bijdrage fietsnetwerk	31.000	2012	Euregio
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	18.300	2005	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	18.300	2006	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	18.300	2007	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	18.300	2008	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	18.300	2009	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	18.300	2010	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Subsidie natuurbeheer	34.700	2011	Bosgroep
Recreatieve Voorzieningen	Wandelnetwerk	149.200	2007	o.a. EU/Prov
Recreatieve Voorzieningen	Fietsknooppunten	604.600	2008	o.a. EU/Prov
Recreatieve Voorzieningen	Industrieel erfgoed	188.300	2006	o.a. EU/Prov
Recreatieve Voorzieningen	Sagen Twente	312.000	2008	o.a. EU/Prov
Recreatieve Voorzieningen	Toeristische Overstap Punten	246.300	2009	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Paardrijnetwerk	146.500	2010	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Paardrijnetwerk	90.200	2011	AVT
Recreatieve Voorzieningen	Natuureducatief infopunt Hulsbeek	160.000	2012	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Springertuin Hulsbeek	75.000	2012	Prov.
Recreatieve Voorzieningen	Herstel landschappelijke elementen Hulsbeek	50.100	2012	Prov.
		6.920.492		

Subsidie inkomsten programma Recreatieve voorzieningen

Bijlage 6.

Beoordelingsformulieren behorende bij de diverse producten

Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:
Sociaal-economisch sterk Twente: Duurzaamheid / Milieu

Versie: 4 maart 2013 / definitief

regio
Twente

Financiën

		Nummer		Omschrijving	
		6.7.723.00	6.8.105.18	Eindtotaal	
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Milieu (Algemeen)	Twentse duurzaamheid agenda		
Uitgaven					
	Pers. Lasten	53.695	73.680	127.375	
	Overhead Leefomgeving	26.068	27.731	53.799	
	Overhead Concern	11.428	14.530	25.958	
	Mat. Kst. Inhuur derden/personeel		40.400	40.400	
Totaal Uitgaven		91.190	156.342	247.532	
Eindtotaal		91.190	156.342	247.532	
Bijdrage per inwoner		0,15	0,25	0,39	

Uren

		Nummer		Omschrijving	
		6.7.723.00	6.8.105.18	Eindtotaal	
Gegevens		Milieu (Algemeen)	Twentse duurzaamheid agenda		
Som van Uren		940	1.000	1.940	
Som van Fte		0,78	0,83	1,62	

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

Een duurzame Twentse samenleving door gezamenlijk met de 4 O's bij te dragen aan gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Verbonden met de hoofddoelstelling sociaaleconomische structuurversterking van Twente.

Het realiseren van een flexibele en continue vorm van milieusamenwerking in Twente met inbegrip van het doorvertalen van nationale en provinciale klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen op lokaal/regionaal niveau.

0.1 Personeelskosten	
verhouding vast, tijdelijk,	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
verhouding full-time, parttime	idem
leeftijdsopbouw	idem
ziekteverzuim	idem
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.
mogelijkheden tot invloed en sturing	Zeer beperkt: - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).
0.2 Overheadkosten	
benchmark soortgelijke organisatie	dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.
financieel effect als taak komt te vervallen	- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagt. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.

0.3 Overige kosten	
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	De commissie is van oordeel dat op de inhuur van derden 10% kan worden bespaard. De expertise is niet beschikbaar bij gemeenten.
omvang van reserves en voorzieningen	nvt
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
0.4 Inkomsten	
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein (subsidies)
structureel met mate van invloed	n.v.t.
bijdragen andere overheden	n.v.t.
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.

1. TYPE TAAK	
1. Wettelijke taak	☐
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☒ (bijv. duurzaamheid)
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☒ (bijv. lichtbeleid)
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐
2. LEGITIMITEIT	
	2013
2.1 Is er sprake van een wettelijke taken?	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	Duurzaamheid: de Regioraad heeft besloten dat op regionaal niveau op dit dossier aandacht komt, dit heeft geresulteerd in een 'duurzaamheidsagenda'. Doordat medewerkers vaak lange tijd op zelfde dossier werken is er ook sprake van 'regionale kennis', deze is ook nodig voor de afstemming van gemeentelijk beleid. Milieu: toegevoegde waarde in coördinatie van diverse gemeentelijke overleggen / projectgroepen , procesbegeleiding, kennisdeling en aanvraag subsidies t.g.v. de gemeenten.

2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	Aan aantal activiteiten ligt concrete vraag/opdracht van bestuurders / aantal gemeenten ten grondslag.
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	<p>Duurzaamheid De commissie is van oordeel dat op de taak duurzaamheid niet gedeeltelijk kan worden bezuinigd (dit gezien de beperkte kosten en capaciteit). Volledig schrappen of handhaven op het huidige niveau zijn in de ogen van de commissie de voorliggende opties. De commissie ziet duurzaamheid meer als een projecttaak</p> <p>De commissie is van oordeel dat het thema duurzaamheid ingebed kan worden in andere (regio)activiteiten. Omdat de Regioraad vrij recent besloten heeft om duurzaamheid als een regiotaak aan te merken acht de commissie het gewenst dat de regioraad dit zelf eventueel heroverweegt.</p> <p>Milieu Regio Twente faciliteert de samenwerking tussen de gemeenten op milieugebied (alleen procesbegeleiding; kennis zit vooral bij de gemeenten). Dit gebeurt vraaggestuurd: gemeenten dragen thema's aan. Bijvangst: - kennisdeling / kennisvermeerdering - afgestemd beleid - gezamenlijk aanvragen van subsidies De commissie adviseert hier een koppeling te leggen met RUD Twente, Twente Milieu of Twence .</p>
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	<p>Duurzaamheid: ***</p> <p>Afval en Milieu: ***</p>

3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	
	2013
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag- multipliereffecten).	<ul style="list-style-type: none"> - goed binnen de regio afgestemd gemeentelijk beleid - kennisvergroting door kennisdeling - betere taakbehartiging door de gemeenten als gevolg van deze afstemming / kennistoename - door binnenhalen van subsidies en coördinerende rol: versnelling op dossiers.
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	<ul style="list-style-type: none"> - intergemeentelijke afstemming en solidariteit - gemeentelijke organisatie presteert op een hoger niveau - wellicht minder procedures?
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	- dossier heeft raakvlak voor alle burgers
3.4 Voor welke doelgroep?	- burgers, bedrijven, gemeentelijke organisaties
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	<p>- minder dan 1 fte per activiteit betekent een onvoldoende professionele inzet en toegevoegde waarde.</p> <p>Voor duurzaamheid doet de commissie het advies dit aandachtspunt in te bedenken bij andere beleidsterreinen. Hierdoor zou er geen negatief maatschappelijk effect mogen zijn.</p>
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	<p>zie 2.4</p> <p>Mogelijke besparing:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bij afstoting van de activiteiten op gebied van duurzaamheid kan op termijn een bezuiniging worden gerealiseerd van maximaal ca. € 110.000,- (NB: de overhead-kosten, € 40.000,-, blijven bestaan). - personeel op dit product is in vaste dienst (mogelijk dat dit kan worden ingezet binnen de flexibele schil (zie rapport) <p>Bij afstoting van de activiteiten op gebied van milieu kan op termijn een bezuiniging worden gerealiseerd van maximaal ca. € 52.500,- (NB: de overhead-kosten, € 37.500,-, blijven bestaan)</p> <ul style="list-style-type: none"> - personeel op dit onderdeel is in vaste dienst (mogelijk dat dit kan worden ingezet binnen de flexibele schil (zie rapport)

3.7 Algemene opmerkingen	
3.7 Oordeel effectiviteit	Duurzaamheid ** Milieu: **
4. EFFICIENCY	
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	De taak wordt efficiënt uitgevoerd.
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	n.v.t.
4.3 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	n.v.t.
4.4: beoordeling efficiency	Duurzaamheid ** Milieu: **

INNOVATIE (TOP 3)	
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie?	
BEZUININGEN (TOP 3)	
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	zie 3.6
SLOT	
Opmerkingen	Concluderend: bezuinigingen kunnen alleen nog op personeel. Dit kan door het schrappen van taken. Echter RT heeft geen frictiebudget. Kaasschaaf is op dit dossier niet mogelijk. De inzet wordt dan te beperkt om nog kwaliteit te leveren.

Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:
Bestuursondersteuning Leefomgeving
Versie: 4 maart 2013 / definitief

Financiën

Som van Bedrag		Nummer				Omschrijving	Eindtotaal
		6.2.200.00	6.2.200.01	6.2.200.02	6.2.200.03		
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Bestuursondersteuning Mobiliteit	Bestuursondersteuning Mensen en werken	Bestuursondersteuning Ruimte en vrije tijd	Bestuursondersteuning Recreatieve voorzieningen		
Uitgaven	Pers. Lasten	110.215	29.848	227.087	64.488		431.638
	Overhead Leefomgeving	29.483	12.533	79.866	8.279		130.161
Totaal Uitgaven		139.698	42.380	306.954	72.767		561.799
Inkomsten	BDU bijdrage pers.	135.769-					135.769-
Totaal Inkomsten		135.769-					135.769-
Eindtotaal		3.929	42.380	306.954	72.767		426.031
Bijdrage per inwoner		0,01	0,07	0,49	0,12		0,68

Uren

		Nummer				Omschrijving	Eindtotaal
		6.2.200.00	6.2.200.01	6.2.200.02	6.2.200.03		
Gegevens		Bestuursondersteuning Mobiliteit	Bestuursondersteuning Mensen en werken	Bestuursondersteuning Ruimte en vrijetijd	Bestuursondersteuning Recreatieve voorzieningen		
Som van Uren		1.400	380	2.880	900		5.560
Som van Fte		1,17	0,32	2,40	0,75		4,63

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

NB: in 2013 zijn onder het product bestuursondersteuning uren opgenomen voor monitoring en het organiseren van een bestuurlijke conferentie.

Korte omschrijving	
Zorgdragen voor een adequate ondersteuning van de bestuurders die bij de diverse taakvelden van domein Leefomgeving zijn betrokken; m.n. portefeuillehouders gemeenten, dagelijks bestuur en regioraad.	
Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
1. Wettelijke taak	☐
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☒
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☐
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐

KOSTEN BEGROTING 2013	
0.1 Personeelskosten	
verhouding vast, tijdelijk,	Dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
verhouding full-time, parttime	idem
verhouding eigen / inhuur derden	n.v.t.
leeftijdsopbouw	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
ziekteverzuim	idem
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.
mogelijkheden tot invloed en sturing	Zeer beperkt: - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts). - dit product is meestal een beperkte taak van een afzonderlijke medewerker
0.2 Overheadkosten	
benchmark soortgelijke organisatie	dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.

financieel effect als taak komt te vervallen	- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagt. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.
0.3 Overige kosten	
inhuur externe adviseurs	n.v.t.
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	n.v.t.
weerstandsvermogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
0.4 Inkomsten	
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein
structureel met mate van invloed	n.v.t.
bijdragen andere overheden	n.v.t.
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.

2. LEGITIMITEIT

2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	Deze taak vloeit voort uit de gekozen samenwerking in de vorm van 'Regio Twente', overleg maakt hiervan een substantieel deel uit. In de diverse overleggen worden nieuwe initiatieven besproken, kennis gedeeld en besluiten genomen over specifieke projecten.
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	De wijze van overleg en de keuzes voor de ordening van de overleggen naar de diverse thema's is door de gemeenten bepaald.

<p>2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?</p>	<p>In de ogen van de commissie kan het overleg efficiënter worden georganiseerd door:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het aantal overleggen te verminderen door ze te combineren. De commissie acht het haalbaar dat de volgende overleggen worden gecombineerd: <ul style="list-style-type: none"> - PHO's Economische Zaken, Recreatie en Toerisme en Sociale Zaken (frequentie ca. 4 x per jaar); - de PHO's Onderwijs, Sport en cultuur (frequentie 2 à 3 keer per jaar, nieuwe frequentie 2 x per jaar); - PHO's mobiliteit en Afval/Milieu/ Duurzaamheid en POWI in huidige vorm en frequentie handhaven. 2. De commissie adviseert te onderzoeken of door slimmer te organiseren, bijv. door alle overleggen op één dag te organiseren, aanvullende besparingen kunnen worden gerealiseerd. <p>Op deze wijze worden 9 bestuurlijke overleggen teruggebracht naar 5. Uitgaande van een gemiddelde tijdbesteding (voor voorbereiding en aanwezigheid) van 1 dagdeel per vergadering per deelnemer (ambtelijk en bestuurlijk) bespaart dit voor de gemeenten tezamen, ambtelijk - op jaarbasis – 90 werkdagen (o.b.v. 4 overleggen minder en 4 vergaderingen per jaar). Bestuurlijk zal dit wat minder zijn omdat de voorbereiding m.n. op ambtelijk niveau plaatsvindt.</p> <p>Korte termijn besparing -/- ca. € 20.000,-</p>
<p>2.5 Oordeel draagvlak voor de taak</p>	<p>Indicatie draagvlak voor de taak via sterren-methodiek: ****</p>
<p>3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie</p>	
<p>3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag- multipliereffecten).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - regionaal gedragen besluiten / consensus - afstemming van lokale belangen met regionaal belang - kennisdeling - netwerk - sturing bovengemeentelijke projecten
<p>3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - richting andere overheden (Rijk - Provincie) een eenduidig 'Twents geluid'. Dit is effectief in lobby en aanvraag van subsidie.

3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	- bij diverse onderdelen van Leefomgeving zijn de afgelopen jaren grote rijkssubsidies en provinciale gelden binnengehaald. Dit is mede te danken aan de samenwerking op Twentse schaal en het afstemmen van belangen.
3.4 Voor welke doelgroep?	- de subsidies komen ten goede aan projecten welke rechtstreeks van belang zijn voor Twentse burgers. Dit ligt op vlak van mobiliteit (infrastructuur), arbeidsmarkt (bijv. subsidies voor werkgevers om jongeren in dienst te nemen), toerisme (goede kwaliteit fietspaden / parken).
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	- zie de opmerking onder 2.4 Positieve effecten van gecombineerde overleggen: ambtelijke capaciteit kan efficiënter worden ingezet, minder 'bestuurlijke drukte'
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Het organiseren van overleg met en tussen de gemeenten is een zeer belangrijk onderdeel van het werk van Regio Twente. Dit overleg leidt namelijk tot: afgestemd beleid, kennisdeling en functioneert als vliegwiel voor nieuwe initiatieven. Als zodanig wordt het schrappen van deze activiteit door de commissie niet wenselijk geacht.
3.7 Algemene opmerkingen	-
3.7 Oordeel effectiviteit	****
4. EFFICIENCY	
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	zie ook 2.4. Ook uit de consultatie van de PHO's blijkt dat er verbetermogelijkheden zijn. Bijvoorbeeld verlaging van de overlegfrequentie en minder omvangrijke stukken.
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	zie ook 2.4 en 3.5
4.3 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	door projectgelden ook in te zetten voor het aspect bestuursondersteuning voorzover relevant voor dat project.
4.4 beoordeling efficiency	**
INNOVATIE (TOP 3)	
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie? \	n.v.t.

BEZUININGEN (TOP 3)		
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	zie 2.4, de commissie acht deze bezuiniging realistisch.	
SLOT		
Opmerkingen	n.v.t.	

Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:

Mobiliteit

Versie: 4 maart 2013 / definitief

Financiën

Inkomsten / Uitgaven	Soort	Algemeen	Duurzaamheid	Fiets	Goederenvervoer	Infrastructuur	Mobiliteitsmanagement	Openbaar vervoer	Verkeersveiligheid	Eindtotaal
Uitgaven										
	Pers. Lasten	241.357	12.098	37.400	29.348	64.201	41.877	332.505	25.783	784.569
	Overhead LO	79.878	4.212	14.320	9.477	19.164	17.690	118.858	12.004	275.602
	Overhead Concern	46.025	2.337	7.410	5.563	11.944	8.534	64.669	5.414	151.897
	Mat. Kst. RMF					6.000.000				6.000.000
	Mat. Kst. Overige							82.971		82.971
	Mat. Kst. BDU	717.000		2.005.000	200.000	7.130.000	350.000	30.837.000	3.380.000	44.619.000
Totaal Uitgaven		1.084.260	18.647	2.064.131	244.387	13.225.309	418.101	31.436.003	3.423.200	51.914.038
Inkomsten										
	RMF bijdr. Overig					6.000.000-		82.971-		6.000.000- 82.971-
	BDU bijdrage pers. BDU bijdr. Mat.	310.589- 717.000-	15.748-	49.812- 2.005.000-	37.562- 200.000-	80.811- 7.130.000-	57.209- 350.000-	402.394- 30.837.000-	36.187- 3.380.000-	990.311- 44.619.000-
Totaal Inkomsten		1.027.589-	15.748-	2.054.812-	237.562-	13.210.811-	407.209-	31.322.365-	3.416.187-	51.692.282-
Eindtotaal		56.671	2.898	9.319	6.826	14.498	10.892	113.638	7.014	221.756
Bijdrage per inwoner		0,09	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,19	0,01	0,35

Uren

Gegevens	Algemeen	Duurzaamheid	Fiets	Goederenvervoer	Infrastructuur	Mobiliteitsmanagement	Openbaar vervoer	Verkeersveiligheid	Eindtotaal
Uren	3.793	200	680	450	910	840	5.644	570	13.087
Fte	3,16	0,17	0,57	0,38	0,76	0,70	4,70	0,48	10,91

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u>	
1. Wettelijke taak	☒
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☐
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☐
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐

KOSTEN BEGROTING 2013	
0.1 Personeelskosten	
verhouding vast, tijdelijk,	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht
verhouding full-time, parttime	idem
verhouding eigen / inhuur derden	Praktisch alle activiteiten worden met eigen personeelsleden verricht. Op het aspect financiën is ook sprake van inhuur. Deze wordt vergoed uit de BDU. Het betreft hier specialistische kennis.
leeftijdsopbouw	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
ziekteverzuim	idem
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.
mogelijkheden tot invloed en sturing	Zeer beperkt: - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).
0.2 Overheadkosten	
benchmark soortgelijke organisatie	dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.
financieel effect als taak komt te vervallen	- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in

	<p>eerste instantie niet tot een bezuiniging.</p> <ul style="list-style-type: none"> - effect op de gemeentelijke bijdrage: zeer beperkt. Immers praktisch alle kosten worden uit de BDU betaald. - het wegvallen van de BDU heeft voor Regio Twente wel grote financiële gevolgen: wegvallen rentebaten.
0.3 Overige kosten	
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	indien er sprake is van inhuur betreft het dermate specialistische kennis dat deze niet bij de gemeenten voorhanden is.
omvang van reserves en voorzieningen	
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
0.4 Inkomsten	
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein
structureel met mate van invloed	n.v.t.
bijdragen andere overheden	n.v.t.
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.
2. LEGITIMITEIT	
2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	Ja. Bepaalde activiteiten zijn echter niet wettelijk verplicht, maar wel aan de wettelijke taak gelieerd.
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak?	n.v.t.
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	n.v.t. / Uit sommige wettelijke regelingen komen wel richtlijnen voort (bijv. bij Regiotaxivervoer) die door vervoerders moeten worden uitgevoerd. Ook zijn sommige subsidies gelabeld voor specifieke doeleinden en worden specifieke monitoringsrapportages vereist (bijv. Beter Benutten)
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	<p>De commissie heeft op basis van de informatie geconcludeerd dat het ambtelijk en bestuurlijk overleg efficiënt is georganiseerd.</p> <p>De gemeentelijke bijdrage is beperkt tot het wettelijk minimum (€ 0,35 pr inwoner toerekeningen kosten algemeen bestuurlijk aard);</p> <p>Door de medewerkers van dit product worden aanzienlijke subsidies binnengehaald, die ook ten gunste komen van gemeentelijke projecten. Dit 'subsidiegenererend vermogen' moet volgens de commissie behouden blijven.</p>

	<p>De commissie ziet op termijn wel mogelijkheden om besparingen bij gemeenten te realiseren door bijv. door de inzet van specialisten het slimmer te organiseren binnen gemeenten en/of regio-organisatie en meer samen te werken op bepaalde dossiers (bijv. doelgroepenvervoer). Door een efficiëntere borging van kennis kan er op inhuur of ambtelijke capaciteit bij de afzonderlijke gemeenten worden bespaard. Afhankelijk van de omvang kan dit consequenties hebben voor het aantal fe's. De potentiële omvang zal nader moeten worden onderzocht.</p> <p>Voorbeeld van intensievere samenwerking: in het doelgroepenvervoer wordt door alle Twentse gemeenten gezamenlijk ca. € 24 mln. uitgegeven. Een efficiëntere aanpak in aanbesteding of organisatie kan leiden tot een besparing van ca. 10 tot 15% (voorzichtige eerste schatting).</p>
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	*****
3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	Goed bereikbaar Twente zowel via het openbaar vervoer als via de weg.
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	Goede bereikbaarheid draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Twente als (economische) vestigingsplaats en toeristische regio.
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	
3.4 Voor welke doelgroep?	Alle Twentse burgers en bezoekers van Twente hebben belang bij een goede infrastructuur en openbaar vervoersysteem.
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Dit kan, maar heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdrage,. Bezuiniging betekent niet doorgaan met bepaalde projecten: bijv infrastructuur niet aanleggen, niet meedoen met grote projecten. Minister vraagt steeds vaker naar co-financiering Bezuiniging op taakveld mobiliteit, welke effect heeft op de gemeentelijke bijdrage, is niet mogelijk.
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Dit zou kunnen, maar het heeft geen invloed op de gemeentelijke bijdrage. Op dit moment heeft staat in het regeerakkoord het voornemen om de plus-status van Regio Twente op te heffen. Concreet betekent dit dat deze wettelijke taak niet meer aan Regio Twente zal worden toegekend inclusief de bijbehorende gelden. De termijn en de wijze van effectuering

	zijn op dit moment nog niet duidelijk. Het verdwijnen van de taak en de middelen uit Twente zal een grote impact hebben. Vanuit de plus-status heeft Twente nu nog rechtstreeks toegang tot subsidiestromen en overleg met de rijksoverheid. Het is ongewis hoe dit in de toekomst zal zijn. Het effect voor de burger is nu nog niet te overzien.
3.7 Algemene opmerkingen	-
3.7 Oordeel effectiviteit	****
4. EFFICIENCY	
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	Naar het oordeel van de commissie op basis van de beschikbare gegevens wordt binnen dit product zeer efficiënt gewerkt.
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	n.v.t.
4.3 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	De medewerkers van mobiliteit zijn er de afgelopen jaren in geslaagd om aanzienlijke externe subsidies voor Twente binnen te halen. Bijvoorbeeld: Beter Benutten, P&R, binnenhavens en mobiliteitsmanagement.
4.4 beoordeling efficiency	****

INNOVATIE (TOP 3)

	2013
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie?	<p>'De grens opzoeken van de BDU': Waar mogelijk gebeurt dit al. Gemeente is echter verantwoordelijk voor onderhoud van infrastructuur. BDU mag niet gebruikt worden voor onderhoud fietspaden.</p> <p>Doelgroepenvervoer: Regio Twente faciliteert onderzoek naar efficiencyvoordelen in het samenvoegen van verschillende vormen van kleinschalig (openbaar) vervoer.</p> <p>Parkeervoorzieningen Parken: de commissie adviseert te onderzoeken of er t.b.v. de inning van parkeergelden op de parken innovatieve systemen zijn, welke mogelijk zijn te financieren vanuit de BDU-gelden.</p>

BEZUININGEN (TOP 3)		
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	n.v.t	
SLOT		
Opmerkingen	n.v.t	

Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:

Recreatieve voorzieningen: strategie, fietspaden, wandelpaden, ruiterspaden, reserveringen

Versie: 4 maart 2013 / definitief

Financiën

		Nummer		Omschrijving				
		6.5.560.19	6.5.560.60	6.5.560.62	6.5.560.63	6.5.560.65	6.9.980.51	Eindtotaal
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Strategie Recreatieve voorzieningen	Fietspaden	Fietsnetwerk	Wandel- netwerk	Paardrij- netwerk	Reservering Vervangings- en vernieuwings investeringen	
Uitgaven								
	Pers. Lasten	87.541	200.536	39.097	38.220	12.654		378.048
	Overhead Leefomgeving	12.235	57.862	9.797	9.521	3.404		92.819
	Overhead Concern	10.567	29.518	5.178	5.056	1.701		52.019
	Mat. Kst. Overige	44.752-	187.020	38.997	68.710	14.500	33.602	298.077
	Mat. Kst. Inhuur derden/personeel		56.098	11.560	11.560	2.500		81.717
Totaal Uitgaven		65.591	531.034	104.628	133.066	34.758	33.602	902.679
Inkomsten								
	Prov. Overijssel Overig		233.037- 6.258-	63.285-				296.322- 6.258-
Totaal Inkomsten			239.295-	63.285-				302.580-
Eindtotaal		65.591	291.739	41.343	133.066	34.758	33.602	600.099
Bijdrage per inwoner		0,10	0,47	0,07	0,21	0,06	0,05	0,96

Uren

		Nummer		Omschrijving				
		6.5.560.19	6.5.560.60	6.5.560.62	6.5.560.63	6.5.560.65	6.9.980.51	Eindtotaal
Gegevens		Strategie Recreatieve voorzieningen	Fietspaden	Fietsnetwerk	Wandel- netwerk	Paardrij- netwerk	Reservering Vervangings- en vernieuwings investeringen	
Som van Uren		1.330	6.290	1.065	1.035	370		10.090

Som van Fte	1,11	5,24	0,89	0,86	0,31		8,41
-------------	------	------	------	------	------	--	------

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.
NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

Strategie: Op basis van een in 2011 vastgestelde algemene visie voor de recreatieparken en een uitwerking van deze visie voor elk van de parken, deze parken verder doorontwikkelen. De parken dienen beter aan te sluiten op de huidige wensen van de consument en daarnaast dient een breder aanbod van activiteiten te worden aangeboden over het gehele jaar heen (door ondernemers, arrangementen en evenementen). Dit moet leiden tot een financieel gunstiger exploitatie t.o.v. de huidige situatie. Daarnaast een verdere ontwikkeling van de recreatieve infrastructuur in Twente door de ontwikkeling en aanleg van een ruiter- en menroutenetwerk, alsmede doorontwikkeling van het fietsknooppunten systeem en het wandelnetwerk

Recreatieve Fietspaden: Een veilig en comfortabel fietspadnetwerk (350 km) in stand te houden dat voorziet in zowel de recreatieve behoeften van de regionale bevolking als in de vraag naar toeristische fietsmogelijkheden.

Rounetwerken: Instandhouding en verbetering van de netwerken (knooppuntensysteem). Het wandelroutenetwerk is 3.300 km, voor de fiets 1.400 km.

KOSTEN BEGROTING 2013

0.1 Personeelskosten	
verhouding vast, tijdelijk,	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
verhouding full-time, parttime	idem
leeftijdsopbouw	idem
ziekteverzuim	idem
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.
mogelijkheden tot invloed en sturing	Zeer beperkt: - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).
0.2 Overheadkosten	
benchmark soortgelijke organisatie	Benchmark overhead: dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.

financieel effect als taak komt te vervallen	- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagd. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.			
0.3 Overige kosten				
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?				
omvang van reserves en voorzieningen				
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.			
0.4 Inkomsten				
incidenteel met mate van invloed	n.v.t.			
structureel met mate van invloed	nu nog een jaarlijkse bijdrage van de provincie, deze wordt de komende jaren afgebouwd.			
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t. n.v.t.			

Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u>	
1. Wettelijke taak	☐
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☒
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☐
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐
2. LEGITIMITEIT	

	2013
2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	Ja, schaalvoordelen, uniforme kwaliteit.
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	n.v.t.
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	- werkzaamheden laten uitvoeren door gemeenten of derden leidt niet tot een kostendaling bij de gemeenten;
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	****
3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	

	2013
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	Consistent netwerk van wandel-, fiets, ruiters- en mountainbikepaden. Uniforme uitstraling, uniforme bewegwijzering.
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	Een goede toeristische infrastructuur draagt bij aan de aantrekkelijkheid van Twente voor toeristen en aan het (economisch) vestigingsklimaat van de regio.
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	Alle Twentse inwoners en bezoekers hebben baat bij deze voorziening.
3.4 Voor welke doelgroep?	Inwoners Twente en toeristen
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Onderhoud heeft een ondergrens, indien de kwaliteit te veel daalt dan is het netwerk niet meer aantrekkelijk. Dit gaat ten koste van bezoekersaantallen (de positie van Twente t.o.v. andere fietsregio's).
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	De netwerken zullen snel verouderen en niet meer betrouwbaar zijn. Het beheer van de paden blijft noodzakelijk.

	<ul style="list-style-type: none"> - De paden en routes vervullen een belangrijke rol in de promotie van Twente als toeristische regio; daarom is er hier ook een duidelijk economische belang - Gelet op het maatschappelijk effect dat slecht onderhouden paden kunnen hebben acht de commissie een bezuiniging niet wenselijk.
3.7 Algemene opmerkingen	-
3.7 Oordeel effectiviteit	***

4. EFFICIENCY	
	2013
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	<p>Werkzaamheden aan de fietspaden vinden het hele jaar door plaats: winterdag snoeironde; zomer: puin wordt aangevuld. RT heeft hiervoor zeer specialistische apparatuur. Hierdoor is combineren van werk met andere fietspaden lastiger dan vaak wordt aangenomen. Als het rustiger is dan werken de vier medewerkers op de parken.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding areaal aan te onderhouden fiets- en wandelpaden kan de prijs per km gunstig beïnvloeden; - Op basis van de verkregen informatie stelt de commissie vast dat efficiënt en effectief gewerkt - Er is veel aandacht voor kostenbeheersing en slimmer inkopen. - Voor de uitstraling van Twente is een uniforme aanpak en kwaliteit zeer gewenst. <p>Vermindering van het onderhoud zal de kwaliteit aantasten en de toeristische aantrekkelijkheid van de regio onder druk zetten.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De commissie acht reële bezuinigingen op het onderhoud van de paden c.a. niet haalbaar; 2. om de kosten te stabiliseren acht de commissie het thans niet gewenst het areaal aan ruiter- en menpaden en mountainbikeroutes uit te breiden; 3. een verlaging van de onderhoudsprijs per kilometer is alleen te realiseren door een aanzienlijke uitbreiding van de hoeveelheid te onderhouden paden en routes. Zij ziet hiervoor nog mogelijkheden bij o.a. de paden van de waterschappen, gemeenten en bij landinrichtingen. <p>De commissie wil daarom nader onderzoek naar de uitbreidingsmogelijkheden.</p>
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	nvt

4.3 Kan het onderhoudsniveau van de recreatievoorzieningen worden verminderd en zo ja, wat zijn daarvan de (maatschappelijke) gevolgen?	Neen
4.4 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	<p>NB: De provincie Overijssel heeft haar jaarlijkse bijdrage per 31-12-2012 beëindigd en hiervoor eenmalig een afkoopsom beschikbaar gesteld van 4 keer de jaarlijkse bijdrage, d.w.z. over de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016. Inmiddels heeft het DB hiermee ingestemd. Voor de fietspaden en de routes zal het erg moeilijk worden om extra inkomsten hierop te genereren.</p> <p>Bij niet tijdige opvangen van deze terugval in inkomsten zal de gemeentelijke bijdrage moeten worden verhoogd.</p> <p>De commissie adviseert te onderzoeken of de toeristische sector hier nauwer in financiële zin bij kan worden betrokken (de revenuen dalen immers ook daar neer).</p>
4.5 Beoordeling efficiency	***
INNOVATIE (TOP 3)	
	2013
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie?	<p>De commissie adviseert te onderzoeken:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. of de toeristische sector een financiële bijdrage kan leveren aan dit product (evt. via de toeristenbelasting) 2. te onderzoeken of het areaal van te onderhouden paden en netwerken kan worden uitgebreid door het onderhoud ook voor andere organisaties (bijv. waterschap) uit te voeren. <p>De tweede optie acht de commissie sneller realiseerbaar dan de eerste.</p>
BEZUININGEN (TOP 3)	
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	n.v.t.

SLOT		
Opmerkingen		

**Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:
Recreatieve voorzieningen: 4 parken
Versie: 4 maart 2013 / definitief**

Financiën

		Nummer				Eindtotaal
		6.5.560.20	6.5.560.30	6.5.560.40	6.5.560.50	
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Het Hulsbeek	Het Rutbeek	Het Lageveld	Arboretum	
Uitgaven						
	Pers. Lasten	174.804	149.810	84.474	17.214	426.302
	Overhead Leefomgeving	35.849	29.768	18.260	2.622	86.499
	Overhead Concern	23.924	20.633	11.687	2.370	58.614
	Mat. Kst. Overige	349.893	298.181	123.601	85.948	857.622
	Mat. Kst. Inhuur derden/personeel	71.997	66.856	18.842	2.517	160.212
Totaal Uitgaven		656.466	565.248	256.864	110.670	1.589.249
Inkomsten						
	Prov. Overijssel	84.332-	99.214-	59.529-	64.488-	307.563-
	Overig	261.930-	152.482-	57.780-	2.903-	475.096-
Totaal Inkomsten		346.262-	251.696-	117.309-	67.391-	782.659-
Eindtotaal		310.204	313.552	139.555	43.280	806.590
Bijdrage per inwoner		0,49	0,50	0,22	0,07	1,29

Uren

		Nummer				Eindtotaal
		6.5.560.20	6.5.560.30	6.5.560.40	6.5.560.50	
Gegevens		Het Hulsbeek	Het Rutbeek	Het Lageveld	Arboretum	
Uren		3.897	3.236	1.985	285	9.403
Fte		3,25	2,70	1,65	0,24	7,84

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

Instandhouding en doorontwikkeling van de recreatieparken voor inwoners van en toeristen in Twente. Randvoorwaarden: laagdrempelig en openbaar toegankelijk. Verbreden van het gebruik van het park over het gehele jaar.

Toevoeging Arboretum: Het bevorderen van recreatieve en educatieve mogelijkheden op natuur- en landschappelijk gebied voor de burgers en instellingen in Twente. Daarnaast is het doel om de wetenschappelijke functie van het park en de waardevolle collectie bomen en heesters in stand te houden cq. uit te breiden.

KOSTEN BEGROTING 2013	
0.1 Personeelskosten	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
verhouding vast, tijdelijk,	idem
verhouding full-time, parttime	idem
leeftijdsopbouw	idem
ziekteverzuim	idem
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.
mogelijkheden tot invloed en sturing	<p>Zeer beperkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).
0.2 Overheadkosten	
benchmark soortgelijke organisatie	overhead: dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B. parken: de parken moeten in 2018 een 40% kostendekkingsgraad hebben. In vergelijking tot andere Nederlandse parken is dit een goede score.
financieel effect als taak komt te vervallen	<ul style="list-style-type: none"> - het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagt. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.
0.3 Overige kosten	

kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	
omvang van reserves en voorzieningen	De jaarlijkse reservering voor groot onderhoud kan worden verlaagd.
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.
0.4 Inkomsten	
incidenteel met mate van invloed	Er wordt een actief beleid gevoerd om het aantal evenementen te laten stijgen. De evenementenmarkt is gelet op de crisis beperkter geworden.
structureel met mate van invloed	<ul style="list-style-type: none"> • Pachtgelden, aanpassing van de bedragen kan pas bij afloop van de overeenkomst. Mate van invloed is dus beperkt. • Parkeergeld: de commissie adviseert de inning van parkeergelden te intensiveren. Nu is de inning afhankelijk van de weersgesteldheid (uitgevoerd door vakantiewerkers), wellicht is met een innovatief (inbraakongevoelig) systeem een permanente inning mogelijk. Mate van invloed dient te worden vergroot.
bijdragen andere overheden	Jaarlijkse bijdrage provincie Overijssel voor de parken en de fietspaden. Recentelijk is besloten dat deze wordt stopgezet. Er is een 'afkoop-regeling' afgesproken.
mate van kostendekking bij tarieftaken	Voor de parken zijn concrete afspraken gemaakt voor de kostendekkingsgraad (relatie kosten - inkomsten). De commissie is van oordeel dat per park een kostendekkingsgraad van 40% vereist is (hiermee is rekening gehouden met het wegvallen van de provinciale bijdrage).
Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u>	
1. Wettelijke taak	☐
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☒
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☐
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐

2. LEGITIMITEIT	
2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	<ul style="list-style-type: none"> - Het is redelijk specialistisch werk. Zorg voor waterkwaliteit, blauwalg, zwemmersjeuk. Dat vergt specialistische maatregelen. De gemiddelde afdeling Openbare Werken heeft deze kennis niet. - Bundeling expertise leidt daarnaast tot betere exploitatie: bijv. commerciële medewerkers die evenementen kunnen binnenhalen. - Laatste jaren: transitie van focus op beheer naar meer commercieel denken; goede mix van medewerkers nodig.
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	<ul style="list-style-type: none"> - richtlijnen zwemwater - de taken worden conform wettelijke richtlijnen uitgevoerd.
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	<ul style="list-style-type: none"> - Het exploiteren van recreatieparken acht de commissie niet een primaire overheidstaak. De situatie zoals deze is, ziet zij als een historisch gegroeid gegeven. - De parken onderbrengen bij de individuele gemeenten is naar het oordeel van de commissie niet aan de orde. Dit levert namelijk geen besparing op.
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	****
3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	<ul style="list-style-type: none"> - Eenduidige kwaliteit en herkenbaarheid parken. - Laagdrempelige recreatievoorzieningen voor inwoners en bezoekers van Twente.
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	Verbetering leefklimaat / vestigingsklimaat Twente.
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	<p>in 2011</p> <p>Hulsbeek: 400.000 bezoekers</p> <p>Lageveld 125.00 bezoekers</p>

	Rutbeek: 350.000 bezoekers Arboretum: 125.000 bezoekers
3.4 Voor welke doelgroep?	Inwoners Twente en toeristen.
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	<ul style="list-style-type: none"> - In de afgelopen jaren is fors bezuinigd op de uitgaven van de recreatieve voorzieningen en zijn tegelijkertijd de inkomsten in behoorlijke mate gestegen. Een groot gedeelte hiervan (€ 192.750) is meegenomen in de bezuiniging 2011 & 2012 van € 2,5 mln. En daarnaast is de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2013 verlaagd met € 86.715 i.v.m. extra bezuinigingen bij Recreatieve Voorzieningen - bezuinigingen op het onderhoud zijn nog maar beperkt te realiseren (de grootste slagen zijn al gemaakt), focus op meer inkomsten is derhalve aan de orde. - het heffen van entree is praktisch niet uitvoerbaar en verhoudt zich slecht tot de doelstelling van laagdrempeligheid. Professionaliseren en uitbreiden van parkeerinkomsten is wel een optie. <p>1.a Omdat het park Arboretum het minst kostenefficiënt is en omdat qua commerciële ontwikkelingen voor dit park de verwachtingen het laagste zijn, acht de commissie het wenselijk om dit park af te stoten en over te dragen aan een natuurorganisatie.</p> <p>1b. De keuze om ook het Lageveld te Wierden af te stoten zal moeten worden gemaakt nadat onderzocht is of het park aantrekkelijker gemaakt kan worden (slechtweert voorziening, meer bezoekers en uitbaters).</p> <p>Door het vervallen van de provinciale bijdrage is de financiële situatie aanzienlijk gewijzigd.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Door het huidige beleid van kostenverlaging en inkomstenverhoging fors door te zetten, kan bij de parken het wegvallen van de provinciale bijdrage voor een zeer groot deel en wellicht volledig worden opgevangen. Wanneer dit wordt gerealiseerd zal de kostendeckingsgraad van de parken weliswaar flink stijgen; dit heeft echter geen invloed op de gemeentelijke bijdrage. <p>Hoewel de commissie vindt dat de gemeentelijke bijdrage lager moet worden, acht de commissie dit, gezien het voorgaande, niet realistisch.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pas op het moment, dat de ombuigingen de huidige provinciale bijdrage overstijgen, leidt dit tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage. <p>2. intensivering van het heffen van parkeergeld (commissie adviseert te onderzoeken of hier BDU-middelen bij kunnen worden ingezet).</p> <p>Effect: Het overdragen van een park heeft geen effect op de burger (ervan uitgaande dat het park</p>

	<p>door een natuurorganisatie wordt overgenomen en voor het publiek toegankelijk blijft);</p> <p>Het genereren van meer economische dragers, commerciële activiteiten en evenementen op de parken verhoogt de aantrekkelijkheid voor de bezoekers.</p> <p>Besparing: De provincie Overijssel heeft haar jaarlijkse bijdrage per 31-12-2012 beëindigd en hiervoor eenmalig een afkoopsom beschikbaar gesteld van 4 keer de jaarlijkse bijdrage, d.w.z. over de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016. Inmiddels heeft het DB hiermee ingestemd.</p> <p>Ingezoomd op het Arboretum bedragen de cijfers: Provinciale bijdrage € 64.000 Gemeentelijke bijdrage € 43.000 Bijdrage uit eigen exploitatie <u>€ 3.000.</u> Totale kosten € 110.000.</p> <p>Bij afstoten van het Arboretum zal uiteraard een eenmalige afkoopsom moeten worden betaald aan de verkrijgende partij. Indien de afkoopsom even buiten beschouwing wordt gelaten, zou de bijdrage van de gemeenten in ieder geval met € 21.000 kunnen worden verlaagd (overheadlasten verdwijnen niet met het afstoten van het Arboretum). Overigens zullen partijen niet staan te springen om deze onderhoudslast over te nemen.</p>
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Zie 3.5
3.7 Algemene opmerkingen	
3.7 Oordeel effectiviteit	***
4. EFFICIENCY	
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	<p>Zie ook 3.4</p> <p>In 2009: 17% rendement, doel 2014: 30%. Streven 2018: 40%, dat is landelijk gezien een hoog percentage. Dit wordt bevestigd in landelijk overleg van vergelijkbare parken.</p>

	De komst van een bungalowpark is een substantiële wijziging voor het rendement. Gelet op het wegvallen van de provinciale subsidie acht de commissie het niet realistisch om een hogere kostendekkingsgraad te 'eisen'. Echter een ambitie streven naar maximalisatie van de inkomsten acht de commissie een must.
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	n.v.t.
4.3 Kan het onderhoudsniveau van de recreatievoorzieningen worden verminderd en zo ja, wat zijn daarvan de (maatschappelijke) gevolgen?	Het bezuinigen op beheer heeft een ondergrens. Afgelopen jaren is al veel bezuinigd. Nog meer bezuinigen zal leiden tot kwaliteitsverlies / verloedering van de parken, wat het imago van de parken (en daarmee Twente) bij de toeristen niet ten goede komt. Naar het oordeel van de commissie is de ondergrens van het onderhoud inmiddels bereikt.
4.4 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	De commissie heeft op basis van de geleverde informatie geconstateerd dat er een actief beleid wordt gevoerd op het binnenhalen van extra inkomsten, zowel incidenteel: evenementen als structureel: horeca, bungalowpark etc.
4.5 Beoordeling efficiency	***

INNOVATIE (TOP 3)		
	2013	doorkijk 2014 ev
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie?	De commissie adviseert om Initiatieven op dit beleidsveld actief te volgen en hier waar mogelijk voordeel mee te doen (vb: Achterhoek / v.d. Most)	
BEZUININGEN (TOP 3)		
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	- afstoten park Arboretum: zie 3.5	
SLOT		
Opmerkingen		

**Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:
Sociaaleconomisch sterk Twente: Relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt
Versie 4 maart 2013 / definitief**

Financiën

		6.3.205.24	6.3.205.27	6.3.205.28	6.3.205.54	Eindtotaal
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Project startersbeleid	Project arbeidsmarktplan	Project Jeugdwerkloosheid	Relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt	
Uitgaven	Pers. Lasten	2.557	13.095	13.095	146.734	175.481
	Overhead Leefomgeving	1.649	7.718		73.713	90.797
	Overhead Concern	603	2.982	7.718		38.151
	Mat. Kst. Overige	240.000	214.000	3.700.000	31.585	4.154.000
	Mat. Kst. Inhuur derden/personeel			300.000		300.000
Totaal Uitgaven		244.809	237.794	4.023.794	252.032	4.758.429
Inkomsten	Overig	240.000-	234.812-	4.020.812-		4.495.624-
Totaal Inkomsten		240.000-	234.812-	4.020.812-		4.495.624-
Eindtotaal		4.809	2.982	2.982	252.032	262.805
Bijdrage per inwoner		0,01	0,00	0,00	0,40	0,42

Uren

	Nummer		Omschrijving		Eindtotaal
	6.3.205.24	6.3.205.27	6.3.205.28	6.3.205.54	
Gegevens	Project startersbeleid	Project arbeidsmarktplan	Project Jeugdwerkloosheid	Relatie vraag en aanbod arbeidsmarkt	
Uren	50	234	234	2.235	2.753
Fte	0,04	0,20	0,20	1,86	2,29

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden

gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

De regionale arbeidsmarkt kent knelpunten op het terrein van vraag en aanbod. Regio Twente wil de regionale samenwerking op de arbeidsmarkt verbeteren door arbeidsmarktpartijen te ondersteunen bij het oplossen van knelpunten op terrein van arbeid en inkomen.

KOSTEN BEGROTING 2013		
0.1 Personeelskosten		
verhouding vast, tijdelijk,	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
verhouding full-time, parttime	idem	
verhouding eigen / inhuur derden	De loonkosten ten behoeve van de reguliere werkzaamheden / processen, zoals die zijn opgenomen in de productkosten bedragen 100% eigen personeel.	
leeftijdsopbouw	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
ziekteverzuim	idem	
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.	
mogelijkheden tot invloed en sturing	<p>Zeer beperkt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts). 	
0.2 Overheadkosten		
benchmark soortgelijke organisatie	dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.	
financieel effect als taak komt te vervallen	<ul style="list-style-type: none"> - het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagd. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is. 	
0.3 Overige kosten		

kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	- detachering van gemeentelijke ambtenaren wordt vaak toegepast bij specifieke projecten: hier sprake van zeer flexibele schil - voor zover het de inhuur betreft van externe (commerciële) adviseurs is de commissie van mening dat een besparing van 10% realistisch is.	
Weerstandsvermogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
0.4 Inkomsten		
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein	
structureel met mate van invloed	n.v.t.	
bijdragen andere overheden	n.v.t.	
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.	

Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u> 1. Wettelijke taak ☐	
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage) ☒	
3. Gedecentraliseerde rijkstaak ☐	
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget) ☐	
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak ☐	
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd. ☐	
7. Incidentele taak met financiering uit reserves ☐	
2. LEGITIMITEIT	

	2013
2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	Nog niet, maar binnenkort wel. Het Rijk heeft de 35 arbeidsmarktregio's opdracht gegeven zelf met samenwerkingsvoorstellen te komen, als dat niet lukt zal het Rijk met wetgeving komen.
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen?	Regio Twente is één arbeidsmarkt, en kent één sociaal ritme. 85% van de bewegingen vindt binnen de regio plaats over korte afstanden. Regio is logische schaal van samenwerking. Gemeenten vragen aan RT op specifieke vraagstukken om ontwikkelingen te analyseren.

- vanwege specifieke kennis?	
<p>2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?</p>	<p>Op dit moment wordt de gemeentelijke rol in POWI ingevuld door de drie gemeenten die een 'werkplein' (uitvoeringslocatie van samenwerking tussen gemeenten en UWV Werkbedrijf) binnen hun gemeentegrenzen hebben. In de afgelopen jaren is door SZW en UWV landelijk gestuurd op uitvoering van een integrale arbeidsmarktsamenwerking door de 'werkplein'gemeente en UWV met de in het aangewezen verzorgingsgebied van het werkplein liggende gemeenten. In POWI is deze structuur aanwezig door op bestuurlijk niveau de drie 'werkplein' gemeenten de overige gemeenten te laten vertegenwoordigen. Sinds eind 2011 is duidelijk geworden dat - mede ingegeven door bezuinigingen - SZW, VNG en UWV de samenwerking vanuit een grotere regio vorm gaan geven dan op het niveau van de huidige werkpleinen: landelijk zijn er 35 formele arbeidsmarktregio's benoemd met deelname van UWV aan nog slechts één regionaal werkplein per arbeidsmarktregio. Na een afbouw tot 1 januari 2015, is voorzien dat in Twente alleen het werkplein in Enschede door UWV ondersteund blijft.</p> <p>Daarnaast verandert de samenwerking tussen gemeente en UWV in uitvoering: van integraal naar complementaire samenwerking. Verder zijn veranderingen door UWV ingezet naar minder persoonlijke en meer digitale dienstverlening en afbouw van personele inzet. Ook wordt landelijk ingezet op een grotere rol en betrokkenheid van werkgevers. Dit noopt, in samenhang met bezuinigingen en de nieuwe decentralisatiewetgeving (Wet Werken Naar Vermogen of een opvolger daarvan) tot een verdere aanpassing van de samenwerking tussen gemeenten en UWV. Vanuit POWI en het overleg wethouders Sociale zaken is hiertoe een veranderingstraject ingezet.</p> <p>Gemeenten zijn landelijk nog eens gewezen op hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de arbeidsmarktregio. Landelijk is in de voorstellen voor een bestuursakkoord aangegeven, dat er een samenwerkingsverband van gemeenten in de 35 arbeidsmarktregio's dient te komen. Gelet op de taak die Regio Twente al jaren heeft op het gebied van arbeidsmarktbeleid (zie de Regeling Regio Twente), ligt het in de rede er naar te streven dat een en ander bij Regio Twente wordt ondergebracht.</p>
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	<p>RT wordt goed gewaardeerd: verbinding leggen, zoeken van kansen. Dit wordt wel opgemerkt.</p> <p>Ambtelijk overleg economische zaken functioneert mn voor de kleine gemeenten ook als middel voor kennisdeling. Mensen weten elkaar beter te vinden.</p>

	<p>Samenwerking met UWV kan wellicht nog intensiever. RT moet alle ontwikkelingen volgen van onder/bovenkant arbeidsmarkt. Arbeidsmarkt is een Twents probleem en Twentse uitdaging.</p> <p>De commissie is van mening dat arbeidsmarktbeleid op regionaal niveau moet worden afgestemd.</p> <p>Uit het overgelegde Arbeidsmarktplan 1 blijkt dat veel concrete projecten worden uitgevoerd (veelal met incidentele externe financiële middelen). Hieruit blijkt de toegevoegde waarde voor de regio en gemeenten.</p>
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	****
3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	Verwijzing naar overzicht projecten? Voorbeeld: de arbeidsmarktmonitor is breed bekend en wordt binnen de gemeenten gebruikt om het beleid op af te stemmen.
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	
3.4 Voor welke doelgroep?	
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Neen
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Niet wenselijk: Twentse arbeidsmarkt van Twentse kwaliteit voorzien. Wegzetten bij provincie is dan geen oplossing. We zijn nog niet zover dat we het vanzelf kunnen laten lopen. Dan zakt het te veel in.
3.7 Algemene opmerkingen	
3.7 Oordeel effectiviteit	***
4. EFFICIENCY	

4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	De commissie is van oordeel dat de taak efficiënt wordt uitgevoerd. Nader onderzocht moet worden op welke wijze meer besparingen bij gemeenten kunnen worden gerealiseerd door nog meer projectmatig samen te werken. Dit onderdeel van Leefomgeving werkt al bij uitstek op projectmatige basis (kleine vaste kern en een flexibele schil afhankelijk van projectgelden).
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	zie bestuursondersteuning
4.3 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	De afgelopen jaren zijn veel externe subsidies binnengehaald. De commissie adviseert hier jaarlijks een target voor af te spreken en ook de ambtelijke kosten van de vaste medewerkers van Regio Twente vanuit deze projectsubsidies te financieren (voorzover het werkzaamheden t.b.v. van deze projecten zijn).
4.4 oordeel over efficiency	***
INNOVATIE (TOP 3)	
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie?	
BEZUININGEN (TOP 3)	
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	n.v.t.
SLOT	
Opmerkingen	

**Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:
Sociaaleconomisch sterk Twente: ruimte, logistiek, economie**

Versie: 4 maart 2013 / definitief

Financiën

Som van Bedrag		Nummer	Omschrijving
		6.8.105.01	Eindtotaal
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Ruimte, logistiek en economie	
Uitgaven			
	Pers. Lasten	63.129	63.129
	Overhead Leefomgeving	21.031	21.031
	Overhead Concern	12.058	12.058
Totaal Uitgaven		96.218	96.218
Inkomsten			
	Overig	3.924-	3.924-
Totaal Inkomsten		3.924-	3.924-
Eindtotaal		92.294	92.294
Bijdrage per inwoner		0,15	0,15

Uren

		Nummer	Omschrijving
		6.8.105.01	Eindtotaal
Gegevens		Ruimte, logistiek en economie	
Uren		730	730
Fte		0,61	0,61

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

Goede ruimtelijke vertaling van Twentse ambities in beleid en investeringsagenda's

KOSTEN BEGROTING 2013		
0.1 Personeelskosten		
verhouding vast, tijdelijk,	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
verhouding full-time, parttime	idem	
verhouding eigen / inhuur derden	De loonkosten ten behoeve van de reguliere werkzaamheden / processen, zoals die zijn opgenomen in de productkosten bedragen 100% eigen personeel. Onder 0.3 is informatie opgenomen over de inhuur van adviesbureaus.	
leeftijdsopbouw	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
ziekteruim	idem	
kosten ziekteruim	In de begroting 2013 is een ziekteruim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteruim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.	
mogelijkheden tot invloed en sturing	Zeër beperkt: - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteruimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).	
0.2 Overheadkosten		
benchmark soortgelijke organisatie	dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.	
financieel effect als taak komt te vervallen	- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagd. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.	

0.3 Overige kosten		
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	De commissie is van oordeel dat voor zover het de inhuur van externe adviseurs betreft een besparing van 10% mogelijk is.	
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
0.4 Inkomsten		
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein	
structureel met mate van invloed	n.v.t.	
bijdragen andere overheden	n.v.t.	
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.	

Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u> 1. Wettelijke taak ☐	
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage) ☒	
3. Gedecentraliseerde rijkstaak ☐	
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget) ☐	
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak ☐	
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd. ☐	
7. Incidentele taak met financiering uit reserves ☐	
2. LEGITIMITEIT	
	2013
2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	- Regio Twente vervult op bovengemeentelijk niveau een stimulerende en coördineren rol; - Voorts vindt namens de gemeenten regionale belangenbehartiging plaats, bijv. in de gebiedsagenda Oost Nederland. Een goede borging in dit document is een basis om in het kader van het MIRT-overleg rijkssubsidies te verwerven. - er wordt getracht voor bepaalde projecten externe funding te realiseren;

	- De activiteiten binnen dit product leggen de basis en scheppen van voorwaarden voor het realiseren van regionale doelen (bijv. realisatie van 13.000 extra arbeidsplaatsen in de logistieke sector, betere focus op Twente) - stimuleert de samenwerking van de vier O's..
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	n.v.t.
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	De commissie ziet een meerwaarde voor een regionale belangenvertegenwoordiging van de Twentse gemeenten op economische dossiers in Oost-Nederland verband en richting de rijksoverheid.
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	****
3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	zie ook 2.2
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	
3.4 Voor welke doelgroep?	
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen omdat voldoende is aangetoond dat met de beschikbare middelen efficiënt wordt gewerkt en dat er ook concrete doelen worden bereikt (effectief).
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	neen
3.7 Algemene opmerkingen	
3.8 Oordeel effectiviteit	***
4. EFFICIENCY	

	2013
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	Nvt
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	zie bestuursondersteuning
4.3 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	De afgelopen jaren zijn veel externe subsidies binnengehaald. De commissie adviseert hier jaarlijks een target voor af te spreken en ook de ambtelijke kosten van de vaste medewerkers van Regio Twente vanuit deze projectsubsidies te financieren (voorzover het werkzaamheden t.b.v. van deze projecten zijn).
4.4 oordeel over efficiency	***
INNOVATIE (TOP 3)	
	2013
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie? Hierbij wordt specifiek gedacht - aan het bundelen van (nieuwe) gemeentelijke taken. - taakinhoud - kosten op korte en langere termijn - opbrengsten op korte en langere termijn - categorie (omvang en specificiteit) Twentenaren die er in welke mate mee gediend zijn - het rapportcijfer voor het verwachte succes (effectiviteit / efficiëntie / legitimiteit)	
BEZUININGEN (TOP 3)	
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging? - taakinhoud - kosten op korte en langere termijn - opbrengsten op korte en langere termijn - categorie (omvang en specificiteit)	n.v.t.

Twentenaren die er in welke mate mee gediend zijn - het rapportcijfer voor het verwachte succes (effectiviteit / efficiëntie / legitimiteit)		
SLOT		
Opmerkingen		

**Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving:
Sociaaleconomisch sterk Twente: strategie en innovatie**

Versie: 4 maart 2013 / definitief

Financiën

		6.3.205.00	6.3.205.03	6.3.205.18	6.3.205.29	6.3.205.51	Eindtotaal
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Strategie sociaal economisch sterk Twente	Project Twente Index	Project Twentse innovatiespro ng	Twents Economisch beraad	Innovatie	
Uitgaven							
	Pers. Lasten	76.902	12.309	20.337	29.182	81.567	220.296
	Overhead Leefomgeving	32.816	4.947	8.245	11.543	36.807	94.359
	Overhead Concern	15.720	2.472	4.095	5.835	16.960	45.082
	Mat. Kst. Inhuur derden/personeel	65.161	10.202		25.000		100.363
Totaal Uitgaven		190.599	29.930	32.678	71.560	135.334	460.101
Inkomsten							
	Overig				25.000-		25.000-
Totaal Inkomsten					25.000-		25.000-
Eindtotaal		190.599	29.930	32.678	46.560	135.334	435.101
Bijdrage per inwoner		0,30	0,05	0,05	0,07	0,22	0,69

Uren

		Nummer		Omschrijving			Eindtotaal
		6.3.205.00	6.3.205.03	6.3.205.18	6.3.205.29	6.3.205.51	
Gegevens		Strategie sociaal economisch sterk Twente	Project Twente Index	Project Twentse innovatiesprong	Twents Economisch beraad	Innovatie	
Uren		995	150	1.116	350	250	2.861
Fte		0,83	0,13	0,93	0,29	0,21	2,38

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden

gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

Strategie: Met het product strategie willen we vroegtijdig inspelen op Europese, landelijke en provinciale ontwikkelingen om kansen en mogelijkheden voor Twente te ontdekken en waar mogelijk te benutten. Gezien de huidige Twentse prioriteiten liggen die op het terrein van innovatie, logistiek en toerisme met in het verlengde daarvan de Human Capital / arbeidsmarkt.

Innovatie: Vernieuwing en versterking van de regionaal-economische structuur van Twente. Twente wil de mogelijkheden van het regionale kennisklimaat optimaal benutten en tot de twee beste kennisregio's van Nederland uitgroeien. Doelstelling van de Innovatiesprong is het verhogen van het bruto regionaal product.

Gestelde vragen cf. het kader

Reactie/conclusie

KOSTEN BEGROTING 2013

0.1 Personeelskosten

verhouding vast, tijdelijk,

dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.

verhouding full-time, parttime

idem

verhouding eigen / inhuur derden

De loonkosten ten behoeve van de reguliere werkzaamheden / processen, zoals die zijn opgenomen in de productkosten bedragen 100% eigen personeel. Onder 0.3 is informatie opgenomen over de inhuur van adviesbureaus.

leeftijdsopbouw

dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.

ziekteverzuim

idem

kosten ziekteverzuim

In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.

mogelijkheden tot invloed en sturing

Zeer beperkt:
- geen frictiebudget;
- Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).

0.2 Overheadkosten

benchmark soortgelijke organisatie

dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.

financieel effect als taak komt te vervallen

- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging.
- effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagd. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.

0.3 Overige kosten		
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?	voor zover het de inhuur betreft van externe (commerciële) adviseurs is de commissie van mening dat een besparing van 10% realistisch is.	
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
0.4 Inkomsten		
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein	
structureel met mate van invloed	n.v.t.	
bijdragen andere overheden	n.v.t.	
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.	

1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u>	
1. Wettelijke taak	☐
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☒
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☐
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐
2. LEGITIMITEIT	

2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	Belangenbehartiging op regionale schaal is effectiever dan namens iedere gemeente afzonderlijk. Bovendien is niet in alle procedures een inspraak op gemeentelijk niveau mogelijk.
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak?	n.v.t.

Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	<p>Neen</p> <ul style="list-style-type: none"> - vanuit dit product worden ondermeer de 5 programmalijnen m.b.t. innovatie begeleid (o.a. wordt vanuit de regio raad ingezet op strakkere monitoring). - Regio Twente vervult op bovengemeentelijk niveau een stimulerende en coördinerende rol; - Voorts vindt regionale belangenbehartiging plaats en wordt getracht voor bepaalde projecten externe funding te realiseren;
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	****

3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie

3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	
3.4 Voor welke doelgroep?	
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Mogelijk kunnen er samenwerkingsverbanden worden geschrapt / gecombineerd. Meer koersen op subsidiemogelijkheden uit Den Haag, provincie maar vooral Europa.
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	neen
3.7 Algemene opmerkingen	De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen omdat voldoende is aangetoond dat efficiënt en effectief wordt gewerkt. Het beleidsthema vereist regionale afstemming en stimulansen.
3.7 Oordeel effectiviteit	****

4. EFFICIENCY	
4.1 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	neen
4.2 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	zie bestuursondersteuning
4.3 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	De afgelopen jaren zijn veel externe subsidies binnengehaald. De commissie adviseert hier jaarlijks een target voor af te spreken en ook de ambtelijke kosten van de vaste medewerkers van Regio Twente vanuit deze projectsubsidies te financieren (voor zover het werkzaamheden t.b.v. van deze projecten zijn).
4.4 beoordeling efficiency	***
INNOVATIE (TOP 3)	
Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie? Hierbij wordt specifiek gedacht - aan het bundelen van (nieuwe) gemeentelijke taken. - taakinhoud - kosten op korte en langere termijn - opbrengsten op korte en langere termijn - categorie (omvang en specificiteit) Twentenaren die er in welke mate mee gediend zijn - het rapportcijfer voor het verwachte succes (effectiviteit / efficiëntie / legitimiteit)	
BEZUININGEN (TOP 3)	
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging?	nvt
SLOT	
Opmerkingen	

Beoordelingsformulier visitatiecommissie Leefomgeving: Sociaaleconomisch sterk Twente: Vrije tijdseconomie

Versie: 4 maart 2013 / definitief

Financiën

Som van Bedrag		Nummer	Omschrijving
		6.5.560.00	Eindtotaal
Inkomsten / Uitgaven	Soort	Vrije Tijdseconomie	
Uitgaven	Pers. Lasten	123.380	123.380
	Overhead Leefomgeving	51.359	51.359
	Overhead Concern	25.036	25.036
	Mat. Kst. Overige	4.701	4.701
	Mat. Kst. Inhuur derden/personeel	105.893	105.893
Totaal Uitgaven		310.369	310.369
Eindtotaal		310.369	310.369
Bijdrage per inwoner		0,50	0,50

Uren

		Nummer	Omschrijving
		6.5.560.00	Eindtotaal
Gegevens		Vrije Tijdseconomie	
Uren		1.852	1.852
Fte		1,54	1,54

NB: In de begroting 2013 kent een fulltime fte 1200 uur directe uren. Uren welke worden besteed aan bestuursondersteuning zijn ook onder dat product verwerkt. Het schrappen van een taak leidt in de regel dan ook tot een daling van het product bestuursondersteuning.

NB: het schrappen van een taak leidt niet één op één tot een vermindering van overhead. In eerste instantie zal de overhead dan over minder taken worden gespreid. Bij een substantiële wijziging zal er wel sprake zijn van een wijziging in de overhead.

Korte omschrijving

De toeristische ontwikkeling van Twente moet leiden tot een groei van het marktaandeel en groei van de werkgelegenheid. De toeristische ontwikkeling is een van de drie pijlers onder de branding van Twente.

KOSTEN BEGROTING 2013		
0.1 Personeelskosten		
verhouding vast, tijdelijk,	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
verhouding full-time, parttime	idem	
leeftijdsopbouw	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
ziekteverzuim	idem	
kosten ziekteverzuim	In de begroting 2013 is een ziekteverzuim van 5% begroot. In de praktijk is het ziekteverzuim vaak lager en worden de uren ook t.g.v. de producten ingezet.	
mogelijkheden tot invloed en sturing	Zeer beperkt: - geen frictiebudget; - Leefomgeving heeft eigen ziekteverzuimbeleid (o.a. ziekte wordt gemeld bij de manager, strakke afspraken over consultatie bedrijfsarts).	
0.2 Overheadkosten		
benchmark soortgelijke organisatie	dit onderwerp is opgepakt door de visitatiecommissie B&B.	
financieel effect als taak komt te vervallen	- het effect op de overhead is bij het schrappen van één taak zeer beperkt. Diverse functionarissen werken namelijk voor veel verschillende producten. Het wegvallen van een kleine taak leidt in eerste instantie niet tot een bezuiniging. - effect op de gemeentelijke bijdrage: de bijdrage aan RT verlaagd. Echter er moet ook worden onderzocht of deze taak elders moet / kan worden belegd en of dit voor de gemeenten goedkoper is.	
0.3 Overige kosten		
kan inhuur derden worden vervangen door inschakeling aanwezige expertise bij gemeenten?		
weerstandsvormogen in relatie tot risico's)	dit aspect wordt in het hoofdrapport op programmaniveau toegelicht.	
0.4 Inkomsten		
incidenteel met mate van invloed	afhankelijk van projecten, mate van beïnvloeding is klein	

structureel met mate van invloed	n.v.t.	
bijdragen andere overheden	n.v.t.	
mate van kostendekking bij tarieftaken	n.v.t.	

Gestelde vragen cf. het kader	Reactie/conclusie
1. TYPE TAAK	
<u>Kiezen uit:</u>	
1. Wettelijke taak	☐
2. Door alle gemeente overgedragen taak (uit algemene bijdrage)	☒
3. Gedecentraliseerde rijkstaak	☐
4. Taak in opdracht van een beperkt aantal gemeenten (met eigen budget)	☐
5. Voor derden uitgevoerde commerciële taak	☐
6. Taak die met andere organisaties (SSNT) kan worden uitgevoerd.	☐
7. Incidentele taak met financiering uit reserves	☐
2. LEGITIMITEIT	

	2013
2.1 Is er sprake van een wettelijke taak? (zie 1)	neen
2.2 Betreft het een overgedragen gemeentelijke taak? - vanwege schaalvoordelen? - vanwege specifieke kennis?	.
2.3 Zijn er richtlijnen (bijvoorbeeld van het rijk of gemeenten) voor de uitvoering van de taak? Wordt de taak conform deze richtlijnen uitgevoerd?	n.v.t.
2.4 Kan het ook anders geregeld worden en wat levert dit op?	Neen: - De toeristische sector is als economische factor van toenemend belang voor Twente (o.a. omzet in Twente ca. 1 miljard op jaarbasis en > 16.000 arbeidsplaatsen) - richting de toerist moet regio Twente zich als één profileren. Dit vergt een regionaal

	<p>afgestemd beleid. De som der delen is hier groter dan ieder voor zich.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regio Twente moet landelijk concurreren met veel andere toeristische regio's. Dit vergt om een professionele en krachtige aanpak (regionale vernieuwende initiatieven, campagnes). - De gemeenten afzonderlijk kunnen de groei-doelstelling van 30% in het Uitvoeringsprogramma Vrije Tijd (UVT) niet realiseren.
2.5 Oordeel draagvlak voor de taak	****

3. EFFECTIVITEIT = kwaliteit x acceptatie	
3.1 Wat zijn primaire effecten van de taakvervulling op het taakveld (bijv. aanjaag-multipliereffecten).	
3.2 Wat zijn neveneffecten (positief, negatief, uitstraling)	
3.3 Hoe omvangrijk zijn de effecten (breedte / diepte)	bijv. bezoekersaantallen
3.4 Voor welke doelgroep?	
3.5 Kan een taak minder intensief worden uitgevoerd en zo ja wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	<p>De personele inzet van de afzonderlijke gemeenten op dit beleidsterrein is al uiterst beperkt doordat veel medewerkers dit als deeltaak moeten uitvoeren. Minder intensieve uitvoering zet regionale samenwerking op de tocht.</p> <p>Versobering van het materiële budget leidt tot een beperking van onderzoekscapaciteit en het niet meer kunnen organiseren van werkconferenties en/of gezamenlijke bijeenkomsten</p> <p>Beëindiging van deze taak betekent geen gezamenlijke Twentse uitvoering van vrijetijdsbeleid, terwijl dit bij uitstek een taak is die je niet als afzonderlijke gemeente uitvoert maar op Twentse schaal</p>
3.6 Kan een taak worden beëindigd en zo ja, wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen daarvan?	Neen
3.7 Algemene opmerkingen	

3.7 Oordeel effectiviteit	***
4. EFFICIENCY	
4.5 Kan een taak efficiënter worden uitgevoerd?	- overlap van activiteiten met TBT moet worden voorkomen; - de commissie acht het niet gewenst dat operationele zaken worden uitgevoerd door medewerkers van RT; De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen gelet op het majeure belang van deze sector voor de Twentse economie
4.6 Proces van beleidsvorming en besluitvorming (overlegstructuren)	nvt
4.7 Kunnen anderszins inkomsten worden verkregen? Wat is daarvoor nodig?	- om de afhankelijkheid van gemeentelijke financiering te verminderen, geeft de commissie in overweging te onderzoeken of een regionale (afgestemde) toeristenbelasting in deze kan leiden tot een structurele financiering van inspanningen t.b.v. de groei van de toeristische sector. Regio Twente zou een onderzoek kunnen doen naar een andere en efficiëntere inning van de toeristenbelasting voor de gehele regio.
4.8 Beoordeling efficiency	***
INNOVATIE (TOP 3)	

Voorzet voor innovatie, is er in dit taakveld mogelijkheid tot innovatie? Hierbij wordt specifiek gedacht)	zie de opmerking onder 4.7
BEZUININGEN (TOP 3)	
Voorzet voor bezuiniging, is er in dit taakveld mogelijkheid tot bezuiniging? - taakinhoud - kosten op korte en langere termijn - opbrengsten op korte en langere termijn - categorie (omvang en specificiteit) Twentenaren die er in welke mate mee gediend zijn	n.v.t.

- het rapportcijfer voor het verwachte succes (effectiviteit / efficiëntie / legitimiteit)		
SLOT		
Opmerkingen		

Bijlage 7.

Schematisch overzicht met een samenvatting van de overwegingen, randvoorwaarden, conclusies en bezuinigingen

Schema bezuinigingen domein Leefomgeving (bijgewerkt 4 maart 2013)

Product (en)	Productonderdeel (sommige producten zijn in de beoordeling gebundeld)	Randvoorwaarden en Overwegingen (samengevat)	Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	Maatschappelijk effect op de inhoudelijke uitvoering van de taak	Te realiseren bezuinigingsbedrag	Invloed op de gem. bijdrage korte termijn (2013-2015) middellange termijn (2015 - 2020)	Beoordeling draagvlak effectiviteit efficiency prioriteit in bezuinigen (1 t/m 3)	Opmerkingen
Bestuurs-Ondersteuning	Alle producten Gemeentelijke bijdrage € 0,68 per inwoner	- De commissie constateert dat relatief veel uren gaan zitten in het organiseren van ambtelijke en bestuurlijke overleggen. Binnen het domein Leefomgeving functioneren 9 bestuurlijke overleggen met een ambtelijke tegenhanger. - Het organiseren van overleg met en tussen de gemeenten is een zeer belangrijk onderdeel van het werk van Regio Twente. Dit overleg leidt namelijk tot: afgestemd beleid, kennisdeling en functioneert als vliegwiel voor nieuwe initiatieven. Als zodanig wordt het schrappen van deze activiteit door de commissie niet wenselijk geacht. - Door de verschillende overleggen efficiënter te organiseren kan echter voor alle partijen "winst" worden behaald. De commissie doet hiervoor concrete voorstellen.	In de ogen van de commissie kan het overleg efficiënter worden georganiseerd door: 1. Het aantal overleggen te verminderen door ze te combineren. De commissie acht het haalbaar dat de volgende overleggen worden gecombineerd: - PHO's Economische Zaken, Recreatie en Toerisme en Sociale Zaken (frequentie ca. 4 x per jaar); - de PHO's Onderwijs, Sport en cultuur (frequentie 2 à 3 keer per jaar, nieuwe frequentie 2 x per jaar); - PHO's mobiliteit en Afval/Milieu/ Duurzaamheid en POWI in huidige vorm en frequentie handhaven. 2. De commissie adviseert te onderzoeken of door slimmer te organiseren, bijv. door alle overleggen op één dag te organiseren, aanvullende besparingen kunnen worden gerealiseerd.	- geen effect voor de Twentse burger - ambtelijke en bestuurlijk capaciteit wordt effectiever ingezet; - minder bestuurlijke drukte - gecombineerde overleggen vergen wel afstemming tussen de betrokken beleidsvelden	Op deze wijze worden 9 bestuurlijke overleggen teruggebracht naar 5. Uitgaande van een gemiddelde tijdbesteding (voor voorbereiding en aanwezigheid) van 1 dagdeel per vergadering per deelnemer (ambtelijk en bestuurlijk) bespaart dit voor de gemeenten tezamen, ambtelijk - op jaarbasis – 90 werkdagen (o.b.v. 5 overleggen minder en 5 vergaderingen per jaar). Bestuurlijk zal dit wat minder zijn omdat de voorbereiding m.n. op ambtelijk niveau plaatsvindt. Binnen de regio-organisatie kan hierdoor een besparing worden gerealiseerd van in totaal € ca 20.000 (ambtelijke voorbereiding en zaalhuur en verslaglegging) . De besparing bij gemeenten is groter dan dit bedrag.	Korte termijn -/- ca. € 20.000,--	Draagvlak **** Effectiviteit **** Efficiency ** bezuiniging prioriteit: 1	In de urenraming van 2013 zijn twee incidentele projecten opgenomen: - monitoring (o.a. algemene monitoring en monitoring innovatiesprong c.a.). - het zoeken naar nieuwe vormen van intergemeentelijke samenwerking en het organiseren van een conferentie hierover (conform regiораadsbesluit oktober 2012).
Mobiliteit	Alle producten Gemeentelijke bijdrage € 0,35 per inwoner	- betreft vooral wettelijke taken of daaruit voortvloeiend; - het ambtelijk en bestuurlijk overleg is efficiënt georganiseerd - de gemeentelijke bijdrage is beperkt tot het wettelijk minimum (€ 0,35 pr inwoner toerekeningen kosten algemeen bestuurlijk aard); - door de medewerkers van dit product worden	1. Bezuiniging op taakveld mobiliteit, welke effect heeft op de gemeentelijke bijdrage, is niet mogelijk; 2. De commissie ziet op termijn wel mogelijkheden om besparingen bij gemeenten te realiseren door bijv. de inzet van specialisten en slimmer te organiseren binnen gemeenten en/of regio-organisatie meer samen te werken op bepaalde dossiers (bijv. doelgroepenvervoer).	1. n.v.t. 2. Door een efficiëntere borging van kennis kan er op inhuur of ambtelijke capaciteit bij de afzonderlijke gemeenten worden bespaard. Afhankelijk van de omvang kan dit consequenties hebben voor het aantal fte's.	1. n.v.t. 2. de potentiële omvang zal nader moeten worden onderzocht. Voorbeeld: in het doelgroepenvervoer wordt door alle Twentse gemeenten gezamenlijk ca. € 24 mln. uitgegeven. Een efficiëntere aanpak in aanbesteding of organisatie kan leiden tot een besparing van ca. 10 tot 15%	1.Korte en middellange termijn: geen besparing. . 2. zie het indicatieve voorbeeld 3. Bij wegvallen BDU	Draagvlak ***** Effectiviteit **** Efficiency **** Bezuiniging: n.v.t.	De commissie acht het mogelijk dat, door een andere manier van samenwerking, bij de gemeenten kosten kunnen worden bespaard. Door het opstellen van nieuwe verdienmodellen kan dit in beeld worden gebracht. Programma mobiliteit kan in deze als proeftuin fungeren (hier is bijv. bij verkeersmodellen al ervaring opgedaan).

Product (en)	Productonderdeel (sommige producten zijn in de beoordeling gebundeld)	Randvoorwaarden en Overwegingen (samengevat)	Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	Maatschappelijk effect op de inhoudelijke uitvoering van de taak	Te realiseren bezuinigingsbedrag	Invloed op de gem. bijdrage korte termijn (2013-2015) middellange termijn (2015 - 2020)	Beoordeling draagvlak effectiviteit efficiency prioriteit in bezuinigen (1 t/m 3)	Opmerkingen
		aanzienlijke subsidies binnengehaald, die ook ten gunste komen van gemeentelijke projecten. Dit 'subsidiegenererend vermogen' moet volgens de commissie behouden blijven.			(voorzichtige eerste schatting).			
Recreatieve Voorzieningen	<p>Vier recreatieparken</p> <p>Gemeentelijke bijdrage € 1,28 per inwoner</p> <p>Info: De kosten voor beheer en onderhoud van de Recreatieve Voorzieningen (parken, fietspaden, routes) worden gedekt door een drietal componenten, t.w.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. inkomsten uit eigen exploitaties (o.a. erfpacht, parkeergeld, evenementen); 2. provinciale bijdrage (de provinciale bijdrage bedraagt voor de parken € 307.600 3. bijdrage van de gemeenten 	<p>- het exploiteren van recreatieparken acht de commissie niet een primaire overheidstaak. De situatie zoals deze is, ziet zij als een historisch gegroeid gegeven.</p> <p>- In de afgelopen jaren is fors bezuinigd op de uitgaven van de recreatieve voorzieningen en zijn tegelijkertijd de inkomsten in behoorlijke mate gestegen. Een groot gedeelte hiervan (€ 192.750) is meegenomen in de bezuiniging 2011 & 2012 van € 2,5 mln. en daarnaast is de gemeentelijke bijdrage in de begroting 2013 verlaagd met € 86.715 i.v.m. extra bezuinigingen bij Recreatieve Voorzieningen</p> <p>- bezuinigingen op het onderhoud zijn nog maar beperkt te realiseren (de grootste slagen zijn al gemaakt), focus op meer inkomsten is derhalve aan de orde.</p> <p>- het heffen van entree is praktisch niet uitvoerbaar en verhoudt zich slecht tot de doelstelling van laagdrempeligheid. Professionaliseren en uitbreiden van parkeerinkomsten is wel een optie.</p> <p>- de post 'reserve vervanging en vernieuwing'. kan worden verlaagd.</p>	<p>1. Omdat het park Arboretum het minst kostenefficiënt is en omdat qua commerciële ontwikkelingen voor dit park de verwachtingen het laagste zijn, acht de commissie het wenselijk om dit park af te stoten en over te dragen aan een natuurorganisatie.</p> <p>1b. De keuze om ook het Lageveld te Wierden af te stoten zal moeten worden gemaakt nadat onderzocht is of het park aantrekkelijker gemaakt kan worden (slechtweer voorziening, meer bezoekers en uitbaters). Door het vervallen van de provinciale bijdrage is de financiële situatie aanzienlijk gewijzigd.</p> <p>- Door het huidige beleid van kostenverlaging en inkomstenverhoging fors door te zetten, kan bij de parken het wegvallen van de provinciale bijdrage voor een zeer groot deel en wellicht volledig worden opgevangen. Wanneer dit wordt gerealiseerd zal de kostendekkingsgraad van de parken weliswaar flink stijgen; dit heeft echter geen invloed op de gemeentelijke bijdrage. Hoewel de commissie vindt dat de gemeentelijke bijdrage lager moet worden, acht de commissie dit, gezien het voorgaande, niet realistisch.</p> <p>- Pas op het moment, dat de ombuigingen de huidige provinciale bijdrage overstijgen, leidt dit tot een verlaging van de gemeentelijke bijdrage.</p> <p>2. intensivering van het heffen van parkeergeld (commissie adviseert te onderzoeken of hier BDU-middelen bij kunnen worden ingezet);</p>	<p>1. geen effect op de burger (ervan uitgaande dat het park door een natuurorganisatie wordt overgenomen en voor het publiek toegankelijk blijft);</p> <p>- het genereren van meer economische dragers, commerciële activiteiten en evenementen op de parken verhoogt de aantrekkelijkheid voor de bezoekers.</p> <p>2. de verwachting is dat parkeergelden de (maatschappelijke) aantrekkelijkheid van de parken niet negatief zal beïnvloeden.</p>	<p>De provincie Overijssel heeft haar jaarlijkse bijdrage per 31-12-2012 beëindigd en hiervoor eenmalig een afkoopsom beschikbaar gesteld van 4 keer de jaarlijkse bijdrage, d.w.z. over de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016. Inmiddels heeft het DB hiermee ingestemd.</p> <p>Ingezoomd op het Arboretum bedragen de cijfers: Provinciale bijdrage € 64.000 Gemeentelijke bijdrage € 43.000 Bijdrage uit eigen exploitatie € 3.000. Totale kosten € 110.000.</p> <p>Bij afstoten van het Arboretum zal uiteraard een eenmalige afkoopsom moeten worden betaald aan de verkrijgende partij. Indien de afkoopsom even buiten beschouwing wordt gelaten, zou de bijdrage van de gemeenten in ieder geval met € 21.000 kunnen worden verlaagd (overheadlasten verdwijnen niet met het afstoten van het Arboretum). Overigens zullen partijen niet staan te springen om deze onderhoudslast over te nemen.</p> <p>Nagaan wat verlaging van de 'reserve vervanging en vernieuwing' concreet betekent.</p>	<p>Gemeentelijke bijdrage zal voorshands niet lager worden</p> <p>1. PM</p> <p>2. PM</p>	<p>Draagvlak ****</p> <p>Effectiviteit ***</p> <p>Efficiency ***</p> <p>Bezuiniging: PM</p>	<p>- Realisatie van een bungalowpark op het Rutbeek is een belangrijke voorwaarde om de kostendekkingsgraad verder te verhogen.</p> <p>- Van wezenlijke invloed op de kostendekkingsgraad is de bijdrage van de provincie aan zowel de parken als de paden, die op dit moment onzeker is. Bij het wegvallen van de provinciale subsidie zal de kostendekkingsgraad (op termijn) aanzienlijk dalen; dit komt in eerste instantie t.l.v. de gemeentelijke bijdrage.</p> <p>De inspanning om een hogere kostendekkingsgraad te realiseren zal dan ook onverminderd moeten worden voortgezet.</p>

Product (en)	Productonderdeel (sommige producten zijn in de beoordeling gebundeld)	Randvoorwaarden en Overwegingen (samengevat)	Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	Maatschappelijk effect op de inhoudelijke uitvoering van de taak	Te realiseren bezuinigingsbedrag	Invloed op de gem. bijdrage korte termijn (2013-2015) middellange termijn (2015 - 2020)	Beoordeling draagvlak effectiviteit efficiency prioriteit in bezuinigen (1 t/m 3)	Opmerkingen
Recreatieve voorzieningen	<p>Strategie, Fietspaden, routes, ruiterspaden, etc.</p> <p>Gemeentelijke bijdrage € 0,96 per inwoner</p> <p>Info. Financiering zietekst hiervoor bij de parken Bijdrage provincie: voor de fietspaden € 233.000 en voor de routes € 63.300</p>	<p>- werkzaamheden laten uitvoeren door gemeenten of derden leidt niet tot een kostendaling bij de gemeenten;</p> <p>- uitbreiding areaal aan te onderhouden fiets- en wandelpaden kan de prijs per km gunstig beïnvloeden;</p> <p>- op basis van de verkregen informatie stelt de commissie vast dat efficiënt en effectief gewerkt</p> <p>- er is veel aandacht voor kostenbeheersing en slimmer inkopen.</p> <p>- voor de uitstraling van Twente is een uniforme aanpak en kwaliteit zeer gewenst. Vermindering van het onderhoud zal de kwaliteit aantasten en de toeristische aantrekkelijkheid van de regio onder druk zetten.</p>	<p>1. De commissie acht reële bezuinigingen op het onderhoud van de paden c.a. niet haalbaar;</p> <p>2. om de kosten te stabiliseren acht de commissie het thans niet gewenst het areaal aan ruiters- en menpaden en mountainbikeroutes uit te breiden;</p> <p>3. een verlaging van de onderhoudsprijs per kilometer is alleen te realiseren door een aanzienlijke uitbreiding van de hoeveelheid te onderhouden paden en routes. Zij ziet hiervoor nog mogelijkheden bij o.a. de paden van de waterschappen, gemeenten en bij landinrichtingen.</p> <p>De commissie wil daarom nader onderzoek naar de uitbreidingsmogelijkheden.</p>	<p>- De paden en routes vervullen een belangrijke rol in de promotie van Twente als toeristische regio; daarom is er hier ook een duidelijk economische belang</p> <p>- Gelet op het maatschappelijk effect dat slecht onderhouden paden kunnen hebben acht de commissie een bezuiniging niet wenselijk.</p>	<p>De provincie Overijssel heeft haar jaarlijkse bijdrage per 31-12-2012 beëindigd en hiervoor eenmalig een afkoopsom beschikbaar gesteld van 4 keer de jaarlijkse bijdrage, d.w.z. over de jaren 2013, 2014, 2015 en 2016. Inmiddels heeft het DB hiermee ingestemd. Voor de fietspaden en de routes zal het erg moeilijk worden om extra inkomsten hierop te genereren. Bij niet tijdige opvangen van deze terugval in inkomsten zal de gemeentelijke bijdrage moeten worden verhoogd.</p>	<p>n.v.t. PM: daling van de onderhoudskosten per eenheid indien het aantal km's te onderhouden routes en paden substantieel wordt uitgebreid.</p>	<p>Draagvlak ****</p> <p>Effectiviteit ***</p> <p>efficiency ***</p> <p>Bezuiniging: n.v.t.</p>	<p>De commissie adviseert te onderzoeken of de toeristische sector hier nauwer in financiële zin bij kan worden betrokken (de revenuen dalen immers ook daar neer).</p>
Sociaal economisch sterk Twente (thans team Economie)	<p>Onderdeel Duurzaamheid en milieu</p> <p>Bijdrage gemeenten: € 0,25 per inw.</p>	<p>Twentse Duurzaamheidsagenda: Regioraad heeft eind 2011 besloten (n.a.v. de uitkomsten van de commissie Kerckhaert) duurzaamheid tot speerpunt te benoemen. Hiervoor is 1 fte. aan capaciteit beschikbaar gesteld. Deze inzet is vooral faciliterend en verbindend. Door diverse activiteiten die door Regio Twente worden georganiseerd wordt dit onderwerp breed voor het voetlicht gebracht en heeft Regio Twente hierin een aanjagende functie.</p> <p>Commissie zet vraagtekens bij de toegevoegde waarde van deze activiteit en het uiteindelijke effect van de inspanningen (Twente wordt er niet echt duurzamer door). Dit thema zou ook bij andere beleidsvelden kunnen worden</p>	<p>De commissie is van oordeel dat op de taak duurzaamheid niet gedeeltelijk kan worden bezuinigd (dit gezien de beperkte kosten en capaciteit). Volledig schrappen of handhaven op het huidige niveau zijn in de ogen van de commissie de voorliggende opties. De commissie ziet duurzaamheid meer als een projecttaak</p> <p>De commissie is van oordeel dat het thema duurzaamheid ingebed kan worden in andere (regio)activiteiten. Omdat de Regioraad vrij recent besloten heeft om duurzaamheid als een regiotak aan te merken acht de commissie het gewenst dat de regioraad dit zelf eventueel heroverweegt.</p>	<p>- Twente zal zich minder goed kunnen profileren als innovatieve en duurzame/groene regio</p> <p>- eventueel mislopen van provinciale of Europese subsidies</p> <p>- verankering in andere beleidsvelden wordt minder structureel opgepakt (dit zal moeten worden geborgd)</p> <p>- de commissie heeft niet onderzocht of het verplaatsen van deze activiteit zonder extra kosten bij de andere beleidsvelden kan worden geborgd.</p>	<p>- bij afstoting van de activiteiten op gebied van duurzaamheid kan op termijn een bezuiniging worden gerealiseerd van maximaal ca. € 110.000,- (NB: de overheadkosten, € 40.000,-, blijven bestaan).</p> <p>- personeel op dit product is in vaste dienst (mogelijk dat dit kan worden ingezet binnen de flexibele schil (zie rapport))</p>	<p>Is volledig afhankelijk van herplaatsingsmogelijkheden personeel</p>	<p>Draagvlak ***</p> <p>Effectiviteit **</p> <p>Efficiency **</p> <p>Bezuiniging: prioriteit: 1</p>	<p>De commissie vindt duurzaamheid een zeer belangrijk thema; het is echter in de ogen van de commissie nu niet effectief efficiënt georganiseerd.</p>

Product (en)	Productonderdeel (sommige producten zijn in de beoordeling gebundeld)	Randvoorwaarden en Overwegingen (samengevat)	Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	Maatschappelijk effect op de inhoudelijke uitvoering van de taak	Te realiseren bezuinigingsbedrag	Invloed op de gem. bijdrage korte termijn (2013-2015) middellange termijn (2015 - 2020)	Beoordeling draagvlak effectiviteit efficiency prioriteit in bezuinigen (1 t/m 3)	Opmerkingen
	Gemeentelijke bijdrage €: 0,15 per inw	ondergebracht. Milieusamenwerking: Regio Twente faciliteert de samenwerking tussen de gemeenten op milieugebied (alleen procesbegeleiding; kennis zit vooral bij de gemeenten). Dit gebeurt vraaggestuurd: gemeenten dragen thema's aan. Bijvangst: - kennisdeling / kennisvermeerdering - afgestemd beleid - gezamenlijk aanvragen van subsidies	De commissie adviseert hier een koppeling te leggen met RUD Twente, Twente Milieu of Twence .	.	Bij afstoting van de activiteiten op gebied van milieu kan op termijn een bezuiniging worden gerealiseerd van maximaal ca. € 52.500,- (NB: de overheadkosten, € 37.500,-, blijven bestaan) - personeel op dit onderdeel is in vaste dienst(mogelijk dat dit kan worden ingezet binnen de flexibele schil (zie rapport)	Is volledig afhankelijk van herplaatsingsmogelijkheden personeel	Draagvlak *** Effectiviteit ** Efficiency ** Bezuiniging: prioriteit: 1	Commissie vraag zich af waarom het RUD in het verleden niet is ondergebracht bij de Regio Twente; dit (m.n. ondermeer vanuit een oogpunt van kostenbesparing en efficiency bij de betrokken gemeenten)
	Onderdeel vraag en aanbod arbeidsmarkt Gemeentelijke bijdrage € 0,41 per inwoner	- de commissie is van mening dat arbeidsmarktbeleid op regionaal niveau moet worden afgestemd. Uit het overgelegde Arbeidsmarktplan 1 blijkt dat veel concrete projecten worden uitgevoerd (veelal met incidentele externe financiële middelen). Hieruit blijkt de toegevoegde waarde voor de regio en gemeenten. - principe van een klein vast team met flexibele schil zou ook voor ander producten toepasbaar kunnen zijn;	De commissie constateert dat hier sprake is van een kleine vaste formatie met daaromheen een flexibele schil, die op projectmatige basis werkt (en met externe subsidies); In de opvatting van de commissie past deze werkwijze bij het profiel van Regio Twente van de toekomst. De commissie acht voldoende onderbouwd dat efficiënt en effectief wordt gewerkt en adviseert daarom op dit onderdeel niet te bezuinigen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t. Dit onderdeel werkt veel met extra binnengehaalde subsidies. Echter verhoging inkomsten leidt niet tot verlaging gemeentelijke bijdrage, maar wel tot extra geld voor cofinanciering gemeentelijke projecten.	Draagvlak **** Effectiviteit *** Efficiency *** Bezuiniging: n.v.t. T.z.t. vaste kosten ombuigen naar variabele, flexibele kosten	Nader onderzocht moet worden op welke wijze meer besparingen bij gemeenten kunnen worden gerealiseerd door nog meer projectmatig samen te werken. - De arbeidsmarktmonitor is goed bekend en wordt in de gemeenten gebruikt. Er is een risico dat de taak wordt uitgevoerd met te veel vaste medewerkers. Dat lijkt nu niet aan de orde. Er is geen overlap met werkzaamheden van het UWV. - dit onderdeel van Leefomgeving werkt al bij uitstek op projectmatige basis (kleine vaste kern en een flexibele schil afhankelijk van projectgelden).
	Ruimte, logistiek, economie Gemeentelijke bijdrage € 0,15 per inwoner	- Regio Twente vervult op bovengemeentelijk niveau een stimulerende en coördinerende rol; - Voorts vindt namens de gemeenten regionale belangenbehartiging plaats, bijv. in de gebiedsagenda Oost Nederland. Een goede borging in dit document is een basis om in het kader van het MIRT-overleg	De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen omdat voldoende is aangetoond dat met de beschikbare middelen efficiënt wordt gewerkt en dat er ook concrete doelen worden bereikt (effectief). De commissie ziet een meerwaarde voor een regionale belangenvertegenwoordiging van de Twentse gemeenten op economische dossiers in Oost-Nederland verband en richting de rijksoverheid.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Draagvlak **** Effectiviteit *** Efficiency *** Bezuiniging: n.v.t.	

Product (en)	Productonderdeel (sommige producten zijn in de beoordeling gebundeld)	Randvoorwaarden en Overwegingen (samengevat)	Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	Maatschappelijk effect op de inhoudelijke uitvoering van de taak	Te realiseren bezuinigingsbedrag	Invloed op de gem. bijdrage korte termijn (2013-2015) middellange termijn (2015 - 2020)	Beoordeling draagvlak effectiviteit efficiency prioriteit in bezuinigen (1 t/m 3)	Opmerkingen
		<p>rijkssubsidies te verwerven.</p> <ul style="list-style-type: none"> - er wordt getracht voor bepaalde projecten externe funding te realiseren; - De activiteiten binnen dit product leggen de basis en scheppen van voorwaarden voor het realiseren van regionale doelen (bijv. realisatie van 13.000 extra arbeidsplaatsen in de logistieke sector, betere focus op Twente) - stimuleert de samenwerking van de vier O's. 	Het subsidiegenererend vermogen moet behouden blijven; dit verhoogt het activiteitsniveau van de Regio.					
	<p>Vrije tijdseconomie</p> <p>Gemeentelijke bijdrage € 0,50 per inwoner</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De toeristische sector is als economische factor van toenemend belang voor Twente (o.a. omzet in Twente ca. 1 miljard op jaarbasis en > 16.000 arbeidsplaatsen) - richting de toerist moet regio Twente zich als één profileren. Dit vergt een regionaal afgestemd beleid. De som der delen is hier groter dan ieder voor zich. - Regio Twente moet landelijk concurreren met veel andere toeristische regio's. Dit vergt om een professionele en krachtige aanpak (regionale vernieuwende initiatieven, campagnes). - De gemeenten afzonderlijk kunnen de groei-doelstelling van 30% in het Uitvoeringsprogramma Vrije Tijd (UVT) niet realiseren. - de commissie acht het niet gewenst dat operationele zaken worden uitgevoerd door medewerkers van RT; 	De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen gelet op het majeure belang van deze sector voor de Twentse economie.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	<p>Draagvlak ****</p> <p>Effectiviteit ***</p> <p>Efficiency ***</p> <p>Bezuiniging: n.v.t.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - om de afhankelijkheid van gemeentelijke financiering te verminderen, geeft de commissie in overweging te onderzoeken of een regionale (afgestemde) toeristenbelasting in deze kan leiden tot een structurele financiering van inspanningen t.b.v. de groei van de toeristische sector. Regio Twente zou een onderzoek kunnen doen naar een andere en efficiëntere inning van de toeristenbelasting voor de gehele regio. - overlap van activiteiten met TBT moet worden voorkomen; - beheer van de in 2012 ontwikkelde mountainbike-routes wordt in 2013 overgedragen aan het team recreatieve voorzieningen
	<p>Strategie en innovatie</p> <p>Gemeentelijke bijdrage € 0,69 per inwoner</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vanuit dit product worden ondermeer de 5 programmaliijnen m.b.t. innovatie begeleid (o.a. wordt vanuit de regio raad ingezet op strakkere monitoring). - Regio Twente vervult op 	De commissie adviseert op dit onderdeel niet te bezuinigen omdat voldoende is aangetoond dat efficiënt en effectief wordt gewerkt. Het beleidsthema vereist regionale afstemming en stimulansen.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	<p>Draagvlak ****</p> <p>Effectiviteit ****</p> <p>Efficiency</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De activiteiten binnen dit product leggen de basis en scheppen voorwaarden voor het realiseren van regionale doelen (bijv. realisatie van 13.000 extra arbeidsplaatsen in de logistieke sector, betere

Product (en)	Productonderdeel (sommige producten zijn in de beoordeling gebundeld)	Randvoorwaarden en Overwegingen (samengevat)	Voorgestelde bezuinigingsmaatregelen	Maatschappelijk effect op de inhoudelijke uitvoering van de taak	Te realiseren bezuinigingsbedrag	Invloed op de gem. bijdrage korte termijn (2013-2015) middellange termijn (2015 - 2020)	Beoordeling draagvlak effectiviteit efficiency prioriteit in bezuinigen (1 t/m 3)	Opmerkingen
		bovengemeentelijk niveau een stimulerende en coördinerende rol; - Voorts vindt regionale belangenbehartiging plaats en wordt getracht voor bepaalde projecten externe funding te realiseren; - Concreet werkplan hiervoor ontbreekt	Het subsidiegenererend vermogen moet behouden blijven; dit verhoogt het activiteitsniveau van de Regio.				*** bezuiniging	focus op Twente)